

NUMER NOWOROCZNY.

DZIS 40 STRON:

16 stron „Republiki“, 8 stron „Dodatku Literacko-Naukowego“ 8 stron „Kurjera Handlowo-Bankowego“ i 8 stron „Panoramy“.

Opłata pocztowa ulszczona ryczałtem

ILUSTROWANA

REPUBLIKA

Rok IX

ŁÓDŹ, CZWARTEK 1 STYCZNIA 1931 ROKU.

CENA NUMERU 35 GROSZY.

Nr. 1

Konferencja b. więźniów brzeskich z udziałem obrońców ma się odbyć w Warszawie? B. poseł Sawicki wypuszczony z więzienia.

Warszawa, 31 grudnia. W kołach opozycyjnych twierdzą, że w pierwszej połowie stycznia odbędzie się w Warszawie konferencja wszystkich posłów uwieczonych w Brześciu. Konferencja ta odbędzie się z udziałem

obrońców b. więźniów brzeskich a tematem jej będzie zebranie dowodów i faktów ilustrujących postępowanie nadzoru więziennego w twierdzy brzeskiej. Poza zebraniem materiałów, zeznań oraz dowodów, na konferencji będzie za-

znaczona dalsza linja postępowania wobec władz.

Warszawa, 31 grudnia.

Wczoraj został wypuszczony na wolność ostatni więzień brzeski b. poseł Sawicki.

B. poseł Sawicki znajdował się w wię-

zieniu przy ulicy Dzielnej i po złożeniu 5.000 zł. kaucji przez adwokata Ujazdowskiego, i dopełnieniu formalności, opuścił więzienie. W więzieniu znajduje się jeszcze tylko b. poseł Baćmaga, który jednak jest już skazany przez sąd w Radomiu na trzy lata więzienia.

Wielka wstęga orderu „Polonia Restituta“ na piersiach nuncjusza apostolskiego.

Warszawa, 31 grudnia. Dziś rano z polecenia p. Prezydenta dyrektor protokołu dyplomatycznego Romer udał się do nuncjatury apostolskiej, gdzie wraz z życzeniami noworocznymi p. Prezydenta wręczył wielką wstęgę orderu „Odrodzonej Polski“ Jego Eminencji Monsignore Marmagie, nuncjuszowi apostolskiemu. Nuncjusz Marmagie w krótkim przemówieniu wyraził swą wdzięczność p. Prezydentowi za to wysokie odznaczenie związane swą nazwą z odrodzeniem Polski, do której zawsze czuł specjalne przywiązanie i sympatję.

Trzęsienie ziemi w Chile.

Londyn, 31 grudnia.

(Telegram własny).

W pobliżu wybrzeży Chile nastąpiło trzęsienie dna morskiego Oceanu Spokojnego. Skutkiem katastrofy miliony ryb zostało zabitych i wypłynęły na powierzchnię. Wśród mieszkańców wybrzeży panuje wielkie zaniepokojenie, albo wiem zasnąć wypadki są zwiastunami dalszych katastrof. Władze zakazały mieszkańcom używać kąpiel morskiej.

Venizelos na śniadaniu u prem. Sławka

Warszawa, 31 grudnia

(Polska Agencja Telegraficzna)

Dziś o godz. 13.30 p. premier Sławek przyjmował śniadaniem w pałacu Prezydium Rady ministrów premiera greckiego Venizelosa z małżonką.

W śniadaniu między innymi wzięli udział ministrowie: Zaleski, Składkowski, Konarzewski, Hubicki, Boerner, Norwid Neugebauer, marszałek sejmu Świątalski, poseł grecki Legoudakis, poseł polski w Atenach Jurjewicz, dyrektor Mellas, p. Lambros i Adanachos.

Zaostrzenie kolektywizacji w Rosji.

Moskwa, 31 grudnia.

(Telegram własny)

Plenum komitetu wykonawczego Z. S.S.R. przyjęło projekt ustawy komisarzy sprawiedliwości Jansona, ograniczającej jeszcze bardziej własność prywatną chłopów. Szereg dalszych ustaw zaostrza kolektywizację.

Rozłam w Chadecji.

Obóz Koriantego w odosobnieniu.

Warszawa, 31 grudnia.

W stronnictwie Chrześcijańsko-Demokratycznym ożywna już dojrzewała myśl wycofania się z frontu opozycji i przejścia do polityki rzeczowej wobec rządu. Już podczas kongresu krakowskiego, w którym Chadecja miała początkowo brać udział, wycofanie się nastąpiło w ostatniej chwili. Podczas wyborów Ch. D. częściowo w niektórych okręgach poszła wraz z „jedyką“.

Obecnie po wyjściu swem z więzienia brzeskiego, Korianty postanowił „zrobić porządek“, tem bardziej, iż przeczuwa on, iż lwia część stronnictwa odgrodzi się całkowicie od jego polityki. W najbliższym czasie pomiędzy oboma odłamami dojdzie do zupełnej separacji, przyczem nie ulega kwestji, że na stanowisku opozycyjnem pozostanie jedynie Chadecja śląska.

Polska ma zakupić tytoń w Grecji.

Tranzakcja handlowa przy pośrednictwie bankierów francuskich.

Berlin, 31 grudnia.

(Telegram własny).

W związku z przyjazdem premiera greckiego Venizelosa do Warszawy prasa niemiecka twierdzi, że Polska ma zakupić wielkie ilości tytoniu w Grecji.

Tranzakcja ta ma być dokonana za pośrednictwem bankierów francuskich, którzy udzieli polskiemu monopolowi znacznych kredytów. Zakup tytoniu w Grecji może się przyczynić do poprawy gospodarczej tego kraju.

Czy dojdzie do strejku powszechnego w Anglii?

Górnicy mają jutro porzucić pracę. — Ostry konflikt pomiędzy Lloyd Georgem a Mac Donaldem.

Londyn, 31 grudnia.

(Telegram własny).

Sytuacja w przemyśle górniczym w południowej Walji jest uważana za bardzo poważną. O ile w ostatnich godzi-

nach nie nastąpi załagodzenie sytuacji, należy się spodziewać wybuchu strejku w dniu 1 stycznia 1931 roku. Zmiana sytuacji może nastąpić jedynie przy mediacji rządu, która ma nastąpić jeszcze

w dniu dzisiejszym. Przewodniczący organizacji górniczych Cook zakomunikował, że w razie wybuchu strejku należy się spodziewać konferencji związków zawodowych, co może za sobą pociągnąć powszechny strejk.

Londyn, 31 grudnia.

(Telegram własny).

Pomiędzy Lloyd Georgem, a Mac Donaldem wybuchł ostry konflikt na tle wprowadzenia w życie nowej ustawy o związkach zawodowych, „Sunday Times“ twierdzi, iż konflikt ten może doprowadzić do zerwania cichego porozumienia „labourystów“ z liberalami.

Gdyby istotnie tak się stało należy się liczyć z możliwością nowych wyborów w Anglii już na wiosnę. Najbliższa sesja parlamentu, która zwołana zostaje na luty wykaże czy współpraca Mac Donald z przywódcą liberalów da się utrzymać.

300 tys. górników niemieckich od 15-go stycznia pozbawionych będzie pracy.

Berlin, 31 grudnia

Zagłębie węglowe Rury stoi w przedniu niezwykle ciężkiego przesilenia, którego skutków narazie przewidzieć nie można.

Od dłuższego czasu toczyły się między przedstawicielami właścicieli kopalni i związków zawodowych górników rokowania w sprawie obniżenia płac, co pracodawcy uzasadniali koniecznością obniżenia cen węgla.

Robotnicy nie chcieli się na to zgo-

dzić, postępowanie zaś rozjemcze pozostało bezowocne. Wobec tego zanosilo się na strajk.

Tymczasem dzisiaj zostało w kopalniach wywieszono obwieszczenie, wymawiające pracę wszystkim górnikom z dnem 15 stycznia. Bez pracy pozostało przeszło 300.000 górników, wśród których panuje bardzo silne wrzenie.

O wpływy nad nimi rozpoczęli zabieg narodowi socjaliści i komuniści. W Berlinie obawiają się zaburzeń.

Nowa emisja „dolarówki” wypuszczona będzie w dn. 1 lutego 1931 r.

Warszawa, 31 grudnia.

Ministerstwo skarbu podaje do wiadomości, że na podstawie ustawy z 1-go lutego 1930 roku wypuszczona będzie w dniu 1 lutego 1931 roku seria trzecia premijowej pożyczki dolarowej na sumę nominalną 75 miliona dolarów USA w obiegu na okaziciela po 5 dolarów w wartości imiennej od obligacji.

Co dwa miesiące będą rozlosowywane między posiadaczami obligacji wygrane na łączną sumę w ciągu roku 300.000 dolarów, przyczem wszystkie obligacje stale będą uczestniczyć w losowaniu wygranych.

Pierwsze losowanie trzeciej serii odbędzie się 1 marca 1931 roku. Pożyczka spleciona będzie jednorazowo w dniu 1 lutego 1941 roku.

Cena emisyjna obligacji tej pożyczki będzie wynosić

6 dolarów za jedną obligację wartości imiennej 5 dolarów.

Zwraca się zarazem uwagę osób zainteresowanych, że 1 lutego 1931 roku przepadają termin spłaty znajdującej się obecnie w obiegu dolarówki i że po tym dniu skarbu państwa już nie będzie płacił od wymienionej pożyczki procentów i nie będzie dla niej losował wygranych.

1200 tramwajarzy w Wiedniu straci pracę.

Wiedeń, 31 grudnia.

(Telegram własny).

Kryzys gospodarczy w Austrii dotknął również przedsiębiorstwa komunikacyjne. Ruch na kolejach oraz tramwajach zmniejszył się w zastraszający sposób. Celem uniknięcia bankructwa zarząd tramwajów wiedeńskich chwycił się ostatecznego środka, a mianowicie postanowił zredukować ilość kursujących wozów oraz wymówić pracę 1200 tramwajarzom.

Obrady konferencji „Okrągłego Stołu”

London, 31 grudnia.

(Telegram własny „Rzeczpospolitej”).

W dniu dzisiejszym obradowała podkomisja uprawnień konferencji „Okrągłego stołu” której zadaniem jest przedstawienie konferencji szeregu projektów i zaleceń opartych na badaniach przeprowadzonych w Indiach.

W ciągu dyskusji ogólne uznanie uzyskał pogląd, iż podkomisja uprawnień winna rozpatrzyć sprawę wprowadzenia cenzuru naukowego, jednakże w sposób któryby nie naruszał swobód i uprawnień obywateli.

Omawiano również związane ze sprawą cenzuru zagadnienia, dotyczące powinności wojskowej. Została także poruszona kwestja uprawnień kobiet. Nadto kwestja różnicy w uprawnieniach ludności miejskiej i wiejskiej w Indiach.

Ziemia drży...

Sydney, 31 grudnia.

(Polska Agencja Telegraficzna).

Depesza iskrowa, przejęta przez stację w Nowej Gwinei z parowca „Duris”, donosi, iż gwałtowne trzęsienie ziemi, w czasie którego fale morskie przewyższyły 8 stóp, nawiedziło wyspy Occidental. Na wyspach Awinn olbrzymie fale zmyły szereg domów i zatopiły całe stada bydła.

Minister litewski w Wilnie.

Wino, 31 grudnia.

(Polska Agencja Telegraficzna).

Bawiący w Wilnie litewski minister komunikacji, Wilejszys, podejmowany był w dniu wczorajszym obiadem przez działaczy litewskich. W czasie obiadu minister żywo interesował się sprawami kulturalno-oświatowymi i społeczno-gospodarczymi ludności litewskiej.

Większość dnia spędził p. Wilejszys przy zwłokach swej matki.

Posiadacze dolarówki mają prawo wymiany jej w terminie od 3 stycznia do 30 kwietnia 1931 roku bez żadnej dopłaty na obligacje trzeciej serii premijowej pożyczki dolarowej i nadto mają prawo przy powyższej zamianie dokupić na każde dwie wymienione dolarówki jed-

ną obligację nowej pożyczki za ulgową cenę 5 dolarów.

Sprzedaż obligacji trzeciej serii dolarówki i wymiana starych dolarówek będzie uskuteczniiona za pośrednictwem Banku Polskiego, PKO i kas państwowych.

Jaki miały przebieg rozruchy w Menemen? Szeik własnorecznie odciął głowę młodemu nauczycielowi.

Wiedeń, 31 grudnia.

(Polska Agencja Telegraficzna).

Dzienniki wiedeńskie donoszą ze Stambułu że urzędowe dochodzenia w sprawie rewolty derwiszów w Menemen, wykazały, iż większa część ludności popierała derwiszów.

Zabicie nauczyciela Kublaya nastąpiło na placu przed gmachem rządowym w obecności 1500 osób, które klaskały w dłonie, wtedy, gdy szeik Mehmed odciął głowę nauczyciela, zranionego, ale jeszcze żywego.

Komendant żandarmerji przyglądał się tej scenie z okna, nie pozwolił jednak podwładnym na wystąpienie przeciwko tłumom. Komendanta żandarmerji aresztowano.

Pewien oficer żandarmerji, mimo zakazu komendanta, rozkazał ostrzeliwać stanatyzowany tłum i udało mu się przywrócić porządek.

Dzienniki rządowe uważają zachowanie się ludności za poważny symptomat, zapowiadający radykalne kroki przeciwko knowaniom reakcyjnym.

Organizacja nauczycieli i młodzieży zażądała, aby miasto Menemen otrzymało nazwę nauczyciela Kublaya.

Ankara, 31 grudnia.

(Polska Agencja Telegraficzna).

Grupa parlamentarna partji ludowej na odbytem wczoraj zebraniu wysłuchiła expose rządowego o wypadkach w Menemen i zaaprobowała wydane przez rząd zarządzenia.

Oreǳie Hindenburga do armji z okazji Nowego Roku.

Berlin, 31 grudnia.

(Polska Agencja Telegraficzna).

Z okazji Nowego Roku prezydent Hindenburg wydał następujące oreǳie do Reichswehry:

W dniu 1 stycznia, 1931 r. Reichswehra obchodzi 10-lecie swego istnienia w tej formie, jaką przepisał Traktat Wersalski. Powołana do życia za prezydentury mojego poprzednika na urządzie, w czasie najgorszego upadku ojczyzny, armja niemiecka mimo wszelkich wieszów na nią nałożonych stała się ogniskiem

pokoju zewnętrznego i wewnętrznego, żelaznym spoidłem związku Rzeszy i trwała podporą państwa.

Nad powierzoną sobie spuścizną dawnej armji i marynarki wojennej sprawowała ona dobry zarząd. Za tę pracę w okresie ubiegłego 10-lecia dokonana wyrażam armji podziękowanie i przesyłam serdeczne życzenia Nowego Roku. Oby nadal punktem honoru były dla niej posłuszeństwo i wierne spełnienie obowiązków wobec ojczyzny.

Ujęcie emisariuszy bolszewickich na granicy sowieckiej.

Wino, 31 grudnia.

(Polska Agencja Telegraficzna).

Na odcinku granicznym Rubieżewicz patrol KOP. zatrzymał dwóch podejrzanych osobników, którzy nielegalnie przedostali się przez granicę. Przy zatrzymanym znaleziono listy polecające od komunistycznej partji zachodniej Białorusi do polskiej partji komunistycznej w Warszawie i Łodzi, instrukcje komunistyczne oraz pełnomocnictwo do objęcia stanowisk instruktorów w organizacjach komunistycznych w Polsce.

Osobników tych skierowano do dyspozycji władz śledczych.

Zmasakrowany trup na torze kolejowym.

Wino, 31 grudnia.

(Polska Agencja Telegraficzna).

Na torze kolejowym z Wilna do Święciań znaleziono zwłoki człowieka niewiadomego nazwiska. Ciało przedstawiało okropny widok. Jedną nogę była odcięta, klatka piersiowa zmiażdżona, a głowa niemal całkowicie oddzielona od tułowia.

O wypadku zaalarmowano policję, która natychmiast przeprowadziła dochodzenie, ustalając, że są to zwłoki mieszkańca Podbrodza, Jana Bulki.

Dotychczas niewiadomo, czy miał tu miejsce nieszczęśliwy wypadek, czy też Bulko popełnił samobójstwo.

Dźwiękowe

GRAND KINO

Początek seansów o g. 4.00 poł. ostatni o g. 10.15 w sobotę, niedzielę i święta o g. 12.00 w południe ostatni o godz. 10.15.
Ceny miejsc normalne, na porankach zniżone

Ostatnie dwa dni!

Bożyszczce kobiet, niezwykły aktor

RAMON NOVARRO

śpiewa najnowsze przebiegi: „Serenada Pastorska”, „Kto tak jak ty całuje słodko”, „Marsz starej gwardji” i inne pieśni miłosne i rodzajowe w filmie p. t.

PORUCZNIK ARMAND

Ramon Novarro jako „Porucznik Armand” to wysoce atrakcyjna kreacja tego znakomitego artysty.

Nadprogram: Murzyńskie tańce i śpiew

Stan marsz. Joffre'a w dalszym ciągu bezna- dzielny.

Paryż, 31 grudnia

(Polska Agencja Telegraficzna).

Biuletyn o stanie zdrowia marszałka Joffre'a, wydany o godz. 6.30 rano, po- daje, iż chory spędził noc spokojnie, pomimo przyspieszonego oddechu. Marszałek zachowuje przytomność umysłu, ślania jednak w sposób widoczny. Puls jest przyspieszony, ciśnienie krwi mniejsza się.

Minister angielski zapisał cały majątek aktorze

London, 31 grudnia

(Telegram własny)

Były angielski minister lotnictwa sir Simon Bracken, który zginął w czasie katastrofy „K. III” zapisał cały swój majątek w wysokości 260.000 zł. angielskiej aktorze Miss Aurell Lee. Owdzięczona ma otrzymywać pensję w wysokości 12.300 zł. rocznie. Jedynemu synowi zmarły nie zapisał ani grosza.

Bracken przyjaźnił się od wielu lat z aktorką, która w swoim czasie przeleciała z nim nad równiem. Obecnie zatrudniona jest ona w Ameryce w wytwórni filmowej. Sprawa powyższego zapisu wywołała w Londynie wielką sensację.

Komunista na czele bandy włamywaczy.

Praga, 31 grudnia.

(Telegram własny)

W Pradze udało się dziś ująć bandytów, którzy przed trzema tygodniami włamali się do lombardu w Olomoucu i skradli biżuterję wartości 600 tysięcy koron. Złodzieje okazali się głównym przywódcą był znany komunista Wilhelm Jura. W mieszkaniu jego znaleziono część skradzionej biżuterji.

Edowa pomnika księcia Witolda.

Wilno, 31 grudnia.

Na posiedzeniu komitetu wykonawczego obchodu 500-iej rocznicy zgonu wielkiego księcia Witolda, powołanego przez wszystkie komitety uczczenia rocznicy wybrano prezydium w składzie: prezes p. minister prof. Staniewicz, wiceprezesi — prezydent Wilna Folewski i p. rektor Uniwersytetu Stefana Batorego, ks. Falkowski, sekretarz, p. Ostrowski, skarbnik p. Okulicz.

Na posiedzeniu tem omówiono również tem i program obchodu, oraz sprawę postawienia na Górze Zamkowej pomnika księcia Witolda.

Krwawe walki z powstańcami na Kaukazie.

Genewa, 31 grudnia.

(Polska Agencja Telegraficzna).

Gruzińskie biuro prasowe donosi z Tyflisu, że na skutek zcrwania rokowań między łowietami a powstańcami kaukaskimi rozpoczęły się dalsze starcia zbrojne.

W wielu miejscowościach doszło do krwawych starć. Władze sowieckie rozstrzelały szereg wybitnych działaczy kaukaskich.

Amnestji w Hiszpanji nie będzie.

Madryt, 31 grudnia.

Koła narodajne oświadczają, iż pogłoski, jakoby w związku ze zbliżającym się dniem imienin królewskich miała być przyznana amnestja, są całkowicie nieuzasadnione.

— W związku z uzupełniającymi wyborami do parlamentu w okręgu wyborczym Czerniowce, odbyło się tutaj wczoraj zebranie ukraińskiej partji ludowej, na którym postanowiono wysunąć własną listę, stawiając na jej pierwszym miejscu adwokata dra Szkrabca. Znaczący należy, że w poprzednich wyborach ukraińscy prze prowadzili jednego swego przedstawiciela do parlamentu.

— Według doniesień z Meksyku, National City Bank w Nowym Jorku udzielił rządowi meksykańskiemu kredytu w wysokości 30 milionów pesos.

Pieniądże te zostaną przeznaczone na stabilizację waluty meksykańskiej. Pożyczka ma być zwrócona w ratach półrocznych w okresie dwuletnim. Meksykański minister finansów prowadzi obecnie rokowania o zwiększenie sumy pożyczki do wysokości 45 milionów pesos.

Polska w roku 1930.

Warunki ubiegłego roku 1930 nie sprzyjały stabilizacji stosunków politycznych w Polsce. Znany ekonomista polski, dr. Ferdynand Zweig, stwierdza, że przeżywany przez całą Europę kryzys gospodarczy jest największy, jaki istniał dotychczas w dziejach i przyczyną o wiele ostrością swą i skutkami słynny w historii kryzys 1870 roku. W poszukiwaniu przyczyn tej katastrofy sięgnięto nawet do słońca, by namaczyć plamami słonecznymi zaniżenia produkcji, bezrobocie i dezorganizację.

Nie trzeba pouczać, że Polska przeżywa ten kryzys nader boleśnie, bo ma wypisaną na własnej skórze te nauki. Atmosfera kryzysu gospodarczego nie zachęca żadnego rządu do radykalnych posunięć. Raczej samo społeczeństwo, szukając ratunku, ima się najczęściej ryzykownych prób, sądząc, że one może spowodują zmianę sytuacji. Widzimy, że rewolucje powstają w okresach gospodarczo ciężkich, kiedy z natury rzeczy ramy organizacji państwowej są osłabione, a energia kinetyczna szuka wyładowania.

Tak jest w warunkach normalnych. Niestety, nie zazналиśmy ich od długiego czasu, a przedewszystkiem nie żyliśmy nigdy w normalnych warunkach od powstania państwa polskiego. Przebywalimy kolejno dreszcze gorączki inflacyjnej i czasy zupełnego upadku sił. Widzieliśmy przed sobą miraż bogactwa fikcyjnego i ruiny podstaw naszej egzystencji. Nie mieliśmy ani jednego roku, ani miesiąca prawdziwego dobrobytu i powodzenia... Spółno zatem warunki anormalne są stały dotychczas naszym udziałem, przeto kiedyś musi nadejść czas zmiany samej organizacji państwowej, choćby działo się to w okresie największego kryzysu i pod-

minowania społeczeństwa trudnościami gospodarczymi. Istotnie, państwo polskie wyraźnie skłaniało się ku upadkowi. Nasze warunki polityczne od długiego czasu były zaprzeczeniem wszystkiego, co jest w praktyce państwowej celowe i odpowiadające realnym warunkom historycznego bytu.

Jeśli do chwili odrodzenia Niepodległego państwa polskiego żyliśmy w warunkach anormalnych, to te warunki ze szczególną siłą wystąpiły, począwszy od roku 1926, choć w zupełnie odmiennych formach. Przez cztery lata cały świat widział, że w Polsce nastąpiła jakaś odmiana, że zmienił się stan faktyczny rządów, ale nie zmieniły się bynajmniej zasady prawne. Wytwarzało to nieustanne tarcia pomiędzy prawem a życiem.

Przez dłuższy czas spodziewano się, że zamach majowy da w konsekwencji nieuniknionej nowy akt, wyłamujący się z ram dotychczasowych norm prawnych i że ten akt ustali i unormuje życie. Pomimo powszechnych oczekiwań nie podobnego nie nastąpiło.

Przez cztery lata trwała nieustanna, coraz ostrzejsza walka pomiędzy najwyższymi władzami w państwie. Rok 1930 był tej walki szczytem i ukoronowaniem.

Opozycja w sejmie paraliżowała jakąkolwiek myśl twórczą, a równocześnie była za słaba w kraju, aby mogła coś przedsięwziąć na własną rękę. Sytuacja przedstawiała się w taki sposób, że toczona była wojna dla samej wojny. Obie strony wyczekiwały tylko, kto się prędzej zmęczy, kto więcej straci sił i nerwów. Sejm nie okazywał najmniejszej chęci współdziałania t. j. lepiej mówiąc, poddania się rządowi, zaś rząd nie czynił żadnych wysiłków w kierunku kompromisu ze sejmem. Raz po raz o-

twierano sesję sejmu i nieuchronnie, nieodmiennie po tem następowało odczytanie aktu pana Prezydenta, zamykającego sesję. Ta wojna podjazdowa musiała w konsekwencji wywołać konsolidację całej opozycji od skrajnej lewicy aż po skrajną prawicę, gdyż niedopuszczanie do głosu z trybuny sejmowej groziło opozycji powolnym zamieraniem.

Latem ubiegłego roku opozycja zdecydowała się wreszcie na krok stanowczy: postanowiono zaapelować do mas, korzystając z nastrojów, nie mających wprawdzie wiele wspólnego z polityką, ale wywodzących się ze złej koniunktury gospodarczej. W tym celu opozycja zablokowanych stronnictw lewicy i środka rozpoczęła agitację w kraju na rzecz kongresu nowej organizacji przeciw rządowej, t. zw. „Centrolewu”. Przy użyciu całego aparatu starych stronnictw uruchomiono wszystkie pozostające do dyspozycji siły.

Kongres krakowski odbył się, ale nie dał pożądanego efektów.

Możliwe jest, iż inicjatorowie jego spodziewali się kontrakcji rządowej, aby w ten sposób uzyskać jeszcze więcej atutów do przyszłej walki masowej. Ale rząd zachował się dość obojętnie. Kongres „Centrolewu” miał przebieg spokojny, nie doszło poza drobnymi incydentami do żadnych awantur. Inna sprawa, że z rezolucji, uchwalonych i przemówień władze uczyniły inny użytek, przekazując sprawy sędziom śledczym o przestępstwa polityczne przeciwko państwu.

Po kongresie krakowskim sytuacja szybko wyjaśniła się. Prezydent Rzeczypospolitej rozwiązał sejm i zgodnie z dotychczasową konstytucją rozpiął w terminie wybory. Wraz z ustaniem immunitetu poselskiego dokonane zostały znane aresztowania posłów i związana z tem kampania polityczna. Opozycja

spodziewała się, że Brześć nad Bugiem będzie świetną reklamą i masy oddadzą głosy przedewszystkiem na stronnictwa, tak dotkliwie uderzone.

Tymczasem stało się inaczej. Ołbrzymia większość głosów w państwie dała zdecydowaną i jednolitą większość rządową i państwo stanęło wobec nowej sytuacji. Reforma konstytucji jest zdecydowana zgóry, podobnie jak cały szereg innych reform naglących z punktu politycznego, społecznego i gospodarczego. W ten sposób zlikwidowana została wielka walka polityczna, trwająca u nas od czterech lat i to zlikwidowana na korzyść czynników reformatorskich i stawiających radykalnie potrzebę i konieczność utrwalenia zycia polskiego na nowych, społecznych podstawach.

Pierwszy miesiąc tego nowego stanu rzeczy został zakłócony zgrzytem brzeskim. Interpelacja stronnictw lewicy uczyniła w całym społeczeństwie wrażenie silne i wyświecenie tej smutnej sprawy oczekiwane jest z niecierpliwością. Równocześnie jednak zaznaczyć należy, że opozycja starała się i stara wyzyskać ów zgrzyt natury moralnej w celach walki politycznej i odegrać się za utracone wpływy i mandaty. Ta druga strona medalu jest aż nadto wyraźna. Rząd podjął tę walkę, a przekazując władzę kompetentnym władzom sądownym oraz wyrażając zgodę przez swą ekspozyturę sejmową na rozpatrzenie konkretnych zarzutów na komisji prawniczej sejmu, wyraźnie dąży do oddzielenia momentów politycznych od kryminalno-prawnych i etycznych.

Rok 1930 nie zamyka w swych ramach rozwiązania definitywnego tych spraw. Raczej stoimy dziś znów pośrodku pracy, na rozpoczętym, ale bynajmniej nie skończonym etapie. Najbliższe miesiące będą okresem decyzji i walki.

EUROPA W ROKU 1930.

Dokładnie przed rokiem, kiedy witaliśmy rok 1930 tak samo, jak witamy obecnie 1931, cała pułocystyka polityczna przewidywała zbliżający się okres przesilenia, ciężkich zmagani i komplikacji w stosunkach międzynarodowych. Ten pesymizm został całkowicie potwierdzony i sprawdzony przez życie. Rok ubiegły nacechowany był nieustanną głuchą walką wewnętrzną w całym świecie i znakomicie zaostrzył stosunki międzynarodowe.

Tem katastrofy europejskiej — bo tak już ją nazwać można — jest niezwykle ostry i przewlekły kryzys gospodarczy. Nie oszczędził on i nie mógł oszczędzić żadnego kraju. Gospodarka światowa jest tak silnie sprzeżona ze sobą, że kryzys kpi sobie ze wszystkich mórz i oceanów, z granic naturalnych i sztucznych i rozlewa się szeroką niszczącą falą wszędzie, gdzie trwa praca ludzka i produkcja.

Poszukiwano przyczyn kryzysu. Powstały na ten temat najrozmaitsze teorie. Jedni przypisują przesilenie wahanom cen złota, jako powszechnego miernika wartości, inni skłonni są rozwozić się szeroko o hyperprodukcję i konsumpcyjnych skutkach wojny światowej, o niedostosowaniu wytwórczości do potrzeb zubożającego rynku i do zmian w samym zapotrzebowaniu, wynikających z przewarstwienia społecznego po wojnie. Są wreszcie i teorie czysto polityczne, szukające przyczyn kryzysu w przeciwieństwach polityki gospodarczej sowieckiej i zachodnio-kapitalistycznej, w ogólnym niepokoju politycznym Europy, w przewidywanach nowej wojny, w nieufności ogólnej i braku chęci inwestowania kapitałów, w skutkach istniejących traktatów między-

narodowych i rozdrobieniu państwo-gospodarczym świata, w niepokojach azjatyckich w Chinach i Indjach angielskich.

Oczywiście trudno tu przesądzać, wiele racji tkwi w każdej z tych nauk, pretendujących do wyłączności. Najprawdopodobniej nie ma jednej przyczyny kryzysu gospodarczego międzynarodowego, ale jest ich bardzo dużo.

Świat zbliża się do jakichś nowych reform organizacyjnych, i oto pokolenie nasze jest nieszczęsnym świadkiem i współfaktorem codziennie odbywającej się, choć niewidocznej rewolucji wszystkich, co było i jest dotychczas.

Jak długo potrwa ta rewolucja, wiele lat dzieli nas od przelomu, za którym ukrywa się nowy rozkwit — nikt nie może przewidzieć. Wydaje się jednak, że jesteśmy dotarli u progu nowego okresu i kryzys obecny jest dotle początkiem przesilenia. Być może, że nasilenie jego będzie jeszcze okresami słabnąć, aby później znów urastać, ale o szkielet, radykalnej, drugotrwałej poprawie niema jeszcze dziś mowy.

Wschód i Zachód

Jeśli cały świat jest widownią kryzysu gospodarczego, to w Europie ponadto jeszcze przesilenie jawi się w jasnych formach politycznych i to na każdym kroku i w każdym państwie.

Pogłębiła się przedewszystkiem przepaść pomiędzy Zachodem a Wschodem. Jeśli przed kilku laty sadzono jeszcze, że pomiędzy Z.S.S.R. a resztą Europy da się ustalić jakieś modus vivendi na podstawie międzynarodowych umów politycznych i handlowych — to

obecnie jest jasne, że jest to wzajemnie tylko ludzenie się.

Kontrasty zaostrzają się z każdym dniem. Niedawno jeszcze sadzono w Europie i Ameryce, że dla produkcji zachodniej uda się odzyskać rynek rosyjski na podstawie koncesji i importu skoordynowanego.

Pomysł sowieckiej „płatki” przekreślił te plany. Moskwa kosztem głodu wewnętrznego zdecydowała się na olbrzymie inwestycje przemysłowe i międzynarodowy dumping, podkopujący podstawy wytwórczości w innych krajach. Likwidacja prywatnej własności małorolnej, komunikacja czyli kolektywizacja wsi, uprzemysłowienie całej gospodarki rolnej, utworzenie „fabryk państwowych zboża”, elektryfikacja na najszerzą skalę, potężne inwestycje komunikacyjne — wszystko to za cenę zupełnego zgniebienia i niedzy mas pracujących — ten eksperyment, zakrojony na najszerzą w historii skalę, nie wiadomo jeszcze czy udany — odcinany jest nie tylko przez Rosję, ale i przez cały świat. Rosja sowiecka, jako taka, jest dziś największym kapitalistą świata, a proletariąt sowiecki jest najbardziej ze wszystkich uciśniony i głodny.

Dzieje się to rzekomo w myśl idei wyzwolenia tegoż proletariatu...

Rosja stała się laboratorium, gdzie mierzwia ludzka ma być przerobiona na nowe człowieczeństwo, jak w szklanej retortce tonia się tam dobre chęci, fałszywe, fantastyczne myśli, odważne uśiłowania, typowo rosyjski brak organizacji, szalbierstwo i genialność. Co z tego wyjdzie — nikt nie wie! Ale my już płacimy cieżkimi kosztami politycznych eksperymentów, my — Euro-

pa sceptyczna i zawiedziona w rewolucyjnych wysiłkach.

Przeciwnictwa ekonomiczne pomiędzy Rosją a Zachodem nie sprzyja — rzecz prosta uspokojeniu politycznemu. Napięcie na froncie granicznym pomiędzy morzem Białym a Czarnym nie tylko nie ustaje, ale wzrasta. Ani to stan wojny ani pokoju. Zbrojenia rosyjskie prowadzone są w tempie zastraszającym i to zarówno w dziedzinie bezpośrednich sił zbrojnych, jak komunikacji strategicznej i przemysłu wojennego, lotnictwa i gazownictwa. Wojskowy budżet rosyjski jest najwyższy w Europie, przygotowanie wojskowe młodzieży obu płci — najgruntowniejsze i najwyraźniej obliczone na przyszłą krwawą rozprawę. Jasne jest, że tego rodzaju polityka nie może nie wpływać na resztę Europy, w pierwszy rzędzie na państwa ościadające drugą linię graniczną z tak przemyślanym sąsiadem. Nie trzeba dodawać, jak wylatki tego rodzaju wpływają na kształtowanie się gospodarki skarbowej i podatkowej a więc i ekonomicznej...

Państwo Hitlera

Druga groźna potęga, tym razem w sercu Europy, są Niemcy. Jako kraj wielkoprzemysłowy, odczuwają one wszystkie groźne skutki przesilenia ekonomicznego, a pozatem jeszcze działają w nich siły specyficzne, zrodzone z przegranej wojny światowej, z powodu powojennego, z niezaspokojonych żądź i odczuwanego subiektywnie pognebienia powojennego.

Ambicje i energia niemiecka nie chce

(Ciąg dalszy na str. 4-ej).

się mieścić w ramach traktatów pokojowych, zawieranych od roku 1918. Próbowano, za szczególną przyczyną Anglii, iść roszczeniom niemieckim na rękę, aby w ten sposób usmierzyć apetyty. Od kilku lat Francja w poczuciu niebezpieczeństwa, grożącego nieustannie od wschodu poszła również, a nawet wyprzedziła innych, na koncepcję porozumienia z Niemcami. Dawano im najrozmaitsze koncesje, dopuszczano do stołu wielkich mocarstw, licząc się lojalnie z każdą potrzebą niemiecką, ofiarowano na ołtarzu porozumienia czterokrotnie własne interesy...

Rezultatem tej polityki „locarneskiej” był nieustanny wzrost apetytu „en mangeant”.

Rok 1930 dał zdumiewającą odpowiedź na wszystkie wysiłki koncyliacyjne, czynione przez Paryż i Londyn: wybory niemieckie z zastraszającą ilością głosów, oddanych na radykalnie narodowe, antyeuropejskie, bezkompromisowe stronnictwo Hitlera. Wprawdzie dzięki umiejętnym manewrom prezydenta Hindenburga i premiera Brüninga udaje się dotychczas

maskować jakoś przed światem, przy czynnym współdziałaniu socjalnej demokracji, prawdziwe oblicze narodu niemieckiego i nie ujawniać zbyt niurujących w nim sił, które prędzej czy później muszą doprowadzić do konfliktu i wyjaśnienia sytuacji, ale ta polityka jest na krótką metę, i to — wyzyskiwana umiejętnie na korzyść przygotowania gruntu pod to, co stać się musi w przyszłości. Oficjalnie Niemcy weszły całkowicie do „koncertu europejskiego”, zajmują tam uprzywilejowane, „pokrzywdzone” stanowisko, codziennie nieomal posuwają się nierzadko do przód, ale równocześnie hodują w kraju bezkompromisową siłę, która przwidzie do rządów wtedy, kiedy Hindenburg, czy następcy jego uznają, że można już całkowicie samodzielnie działać, bez oglądania się na resztę.

Z punktu widzenia europejskiego jest to niebezpieczeństwo równie wielkie, jak i groźne ze wschodu.

Oaza na pustyni

Pod presją konieczności kształtują się stosunki we Francji. Aż do ubiegłego roku kryzys gospodarczy, dzięki specyficznej strukturze kraju, dzięki finansowemu skutkowi wygranej wojny, wreszcie dzięki psychice oszczędnościowej francuskiej — nie dawał się prawie zupełnie we znaki.

Nie ulega kwestji, że w roku nadchodzącym przesilenie gospodarcze da się i tam solidnie we znaki. Pierwszym

zwiastunem kryzysu są tam spadające krzywe wywcu, urastające wykresy importu, skurczenie produkcji wewnętrznej, krachy finansowe i afery bankowe w rodzaju Oustrica.

Taktyka Brianda, która jako odpowiedź z tamtej strony Renu na zwycięstwo Hitlera — nie może oprzeć się krytyce mas francuskich, znajdujących się w przededniu złej i coraz gorszej koniunktury ekonomicznej. Dlatego też w całej polityce paryskiej widać gotuje się. Jeśli do obecnej chwili udawało się wytrawnym znawcom tajemnic parlamentarnych zażegnać groźne niebezpieczeństwa i manewrować mechanizmem politycznym tak, aby omiłać przeszkody, to zdaje się, że w niedalekiej przyszłości może już w nadchodzącym roku, to punktatorstwo nie doprowadzi do celu i Francja stanie się terenem równie ostrych walk politycznych, jak w całej Europie.

Zatarg z Włochami

Lokalna, tem nie mniej groźna bolączka francuska, jest zatarg z Włochami. Wychodzi on nieustannie na jaw, raz w formie zawłści kulturalnej i ekonomicznej, to znów jako spórzawodnictwo na morzu, wreszcie, jako pretensje kolonialne, czy nawet groźba zbrojnego konfliktu o tereny pograniczne.

Podstawą tego konfliktu, raz mniej raz bardziej jawnego, jest rzeczywista biologiczna różnica pomiędzy obu narodami.

Francja wyludnia się — Włochyęczniej z nadmiaru urodzeń. Francja jest nasycona bogactwami — Włochy są wiecznemi głodem. Francja ma prymat kulturalny — Włochy nie zanosiły dawnej chwały rzymskiej i dążą do jej odrodzenia.

Oczywiście Włochy w obecnej chwili są zbyt słabe pod każdym względem, aby dopuścić do otwartej walki, ale w miarę narastających trudności gospodarczych i politycznych w Europie, a szczególnie we Francji, nie będą one krepowały się swemi apetytami. Widzieliśmy już przed paroma miesiącami, jak Mussolini starał się wykorzystywać sytuację nabręta i zafarował się widocznie z przyjaźnią Niemcom, a równocześnie zarządził ostre pogotowie na pograniczu francuskim...

Włochy znajdują się przytem w zupełnie swoistych warunkach. Wprawdzie kryzys ekonomiczny wstępuje tam z ostrością gwałtowną, ale mocna organizacja państwowa nie dopuszcza skut-

ków jego na teren polityczny. Przez długi czas przypuszczano, że czego nie zrobiła opozycja antyfaszystowska — to z łatwością uczyni kryzys, czyli innemi słowy — obali Mussoliniego wraz z jego systemem. Okazało się, że przypuszczenia te były błędne i zbyt skore. Ustrój faszystowski zdradza preżność i możliwości zastosowania się do zmieniających warunków gospodarczych z dziwną łatwością. Cały szereg posunięć rządu rzymskiego na terenie polityki zagranicznej wzmocnił jeszcze stanowisko Włoch w Europie.

Nieudany egzamin

W przeciwstawieniu do Włoch, nie udało się egzaminu socjalistom w Anglii. Gabinet socjalistyczny pod auspicjami liberałów przystępował do rządzenia pod hasłem zwalczania bezrobocia i przekształcenia produkcji. Nie udało mu się to absolutnie. Wiele w tem jest winy utopijności programu, a wiele nieprzemierzonych warunków ogólnoswiatowych — trudno określić. Faktem jest w każdym razie, że Wielka Brytania w ciągu ostatniego roku straciła wiele na swej potęgze i możliwości wpływu na sprawy światowe, że chaos i kryzys wewnątrz kraju zmógł się znacznie, że żadne z zagadnień palących nie zostało rozwiązane w sposób zadawalniający.

Indje w ogniu — tak, jak i przedtem. Egipt niepokorny i podrażniony — jak przed kilku laty. Rekonstrukcja Imperium, która miała unormować wkradające się nieporozumienia pomiędzy metropolją a dominjami samodzielnymi — nieudana. Zanik produkcji i bezrobocie — coraz większe. Predominacja finansowa — stracona bezpowrotnie na rzecz Francji i Ameryki. Rządy niepodzielne nad morzami przeszły w ręce Stanów Zjednoczonych.

Kryzys i rewolucja

W HISPANJI po nieudanej dyktaturze, która zmarła bezsławnie wraz z samym De Rivera — rewolucja. Tron zachwiany jest nie na żarty i możliwe jest, że runie w tym roku. Kryzys walutowy — jedyny w całej Europie, opiera się na ruinie całego gospodarstwa narodowego. Eksport utknął całkowicie, bieda z miesiąca na miesiąc rośnie wraz z drożyzną. Nic dziwnego, że w takich warunkach nastroje rewolucyjne zyskują na sile i stare porachunki republikańskie

z anarchją stają na porządku dziennym

CZECHOSŁOWACJI kryzys podwył znacznie zaufanie do państwa. Ma krak o potężnym przemyśle, opierają byt swój na wywozie, nie może być bez szwanku z przesilenia światowego. Wraz z rozprężeniem stosunków ekonomicznych wychodzą na jaw rozrki polityczne wewnętrzne, zaostri się stosunek do mniejszości narodowych (ekscesy antyniemieckie w Pradzerosną prądą skrajnie.

RUMUNJI nastąpiły w ubiegłym roku zmiany na tronie. Ujęcie rządów przez energicznego króla Karola odsunęło o władzy stronnictwo polityczne, które przez wiele lat przyzwyczajone było rządzenia i nieliczenia się z niczem prócz interesu „dynastji” wielkorządów politycznych w rodzaju rodziny Hrtianu i Averescu. Ze strony króla ujawnia się dziś niedwuznacznie tendencja do sprawowania rządów osoblistycznymi nawet na wzór udanej dyktatury jugosłowiańskiej. Społeczeństwo rumuńskie może nawet nie byłoby przecnie przejściowej dyktaturze, byłoby ją ukryta i szła w kierunku reformowania przestarzałych norm prawnych warunków bytu gospodarczego.

Olzymi spadek cen wszelkiego surowca świecie dotknął boleśnie Rumunję jako kraj przedewszystkiem surowcowy i odbił się na wszystkich dziedzinach życia. W tych warunkach, specyficznie rumuńskich, ożywczy prąd reformateki, idący od króla Karola, może liczyć na powodzenie.

Bilans Europry

Bilans Europry, jak widzimy z tego pobieżnego przeglądu politycznego, nie przedstawia się w roku 1930 okazale. Klęski i dza, wzloty nieudane i próby zawodziły, wstrząśnienia wewnętrzne i niepokoje międzynarodowe. Europa sprawa chłami wrażenie przegrzanego kotła, w którym gromadzi się para i gotowa ład twili, wysadzić wszystko w powietrze.

Gdzie woryć wentyle, jakich kłap bezpieczeństwa użyć? Nad tem zagadnieniem ozoli się tysiąc dyplomatów i polityków we wszystkich stolicach, płyną strumatramentu z piór publicystycznych i inne farby drukarskiej przelewa się z pałt dzienników...

Leszaw Oltaszewski

Kupiec obrabowany w pociągu

Zaprosił do przedziału młodą przystojną kobietę, która wykradła mu 100 tysięcy złotych.

Nowy występ usypiaczy kolejowych.

Warszawa, 31 grudnia. Przy ulicy Twardej znajduje się wielce przedsiębiorstwo drzewne pana P. T. Iwarł on przed kilku miesiącami umowę z pewnym obywatelem ziemskim z od Torunia w sprawie nabycia drzewa jego lasu i na poczet należności wpłacił 75 tysięcy złotych. Ponieważ jednak w terminie nie przystąpił do wyrębu, a z drugiej strony znalazł się inny nabywca, który złożył znacznie korzystniejszą ofertę, obywatel ziemski transakcję z no wym nabywcą zawarł. Pan P.T. nie zgodził się jednak na zwrot zaliczki żądając odszkodowania, gdyż nie z jego winy nie przystąpił do wyrębu lasu. Po długich pertraktacjach strony się pogodziły w ten sposób, że kupiec drzewny otrzymał od obywatela ziemskiego sumę 100 tysięcy złotych.

Pan P.T. słysząc wiele o złodziejach kolejowych i usypiaczach, chciał się zabezpieczyć i zamówił cały przedział drugiej klasy dla siebie... Na najbliższej stacji przed Toruniem wsiadła do wagonu przystojna młoda niewiasta ze staruszką. Ponieważ w wagonie nie było miejsca, zwróciła się z prośbą do konduktora aby staruszek, który był chory, mógł się przespać w przedziale, zajmowanym przez kupca.

Po porozumieniu się z konduktorem, kupiec zgodził się na towarzystwo sta-

ruszka. Staruszek rozgościł się w wagonie wygodnie i niedługo zasnął. Kupiec drzewny wyszedł na kurytarz gdzie stała młoda przystojna niewiasta i rozpoczął z nią rozmowę. Jak się okazało, staruszek był jej mężem i niewiasta zdawało się być bardzo nieszczęśliwą.

Kupiec zainteresował się młodą przystojną kobietą i zaprosił ją do restauracyjnego wagonu. Po powrocie z wagonu restauracyjnego kupiec zaprosił młodą mężatkę do swego przedziału. Gdy weszli do przedziału, staruszek na dobre już chrapał.

Pod Warszawą niewiasta poczęstowała kupca papierosem, przyjęła również papierosa od niego i gdy pociąg przybył do Warszawy, służba kolejowa znalazła w przedziale drugiej klasy jakiegoś śpiącego

POSIEDZENIE RADY BANKU POLSKIEGO.

W pierwszej połowie stycznia odbędzie się posiedzenie Rady Banku Polskiego, na którym dyrekcja przedłoży sprawozdanie z działalności Banku za okres operacyjny 1930. Ponadto rozpatrzą będnje bilans wraz z rachunkiem zysków i strat. Walne Zgromadzenie akcjonariuszów Banku Polskiego odbędzie się w pierwszych dniach lutego.

cego mężczyzny, którym, jak się okazało, po doprowadzeniu do przytomności, był pan P.T.

Natychmiast przypomniał sobie o pieniądzech lecz te zginęły, jak również zniknęła młoda przystojna niewiasta. Według opowiadania konduktora, młoda niewiasta wraz ze staruszką opuścili przed Warszawą wagon niosący z sobą walizkę. Policja zajęła się odszukiwaniem złodzieji.

GDZIE INK POLSKI LOKUJE ZŁOTO?

Zapas złota znajdujący się w skarbcach Banku Polskiego i w zagranicznych bankach emisyjnych wynosił na 20 12 r. b. 562,2 m., z czego w depozycie w bankach zagranicznych znajduje się około 80 milionów zł., przeważnie w sztabach. Bank Iski przechowyuje złoto w następujących bankach emisyjnych: w Federal Reserve Bank w New Yorku w Banku Angielim w Londynie i Banku Francuskim waryżu.

PIERWSZY TATEK JAPONCKI W GDYNI.

Dnia 28 b. przybył do Gdyni pierwszy raz od istnienia portu statek japoński. Jest to pawieć większych wymiarów o nazwie „Iofuku-Maru” i przybył po ładunek węglów buraczanych.

idealny produkt pod skórą, ożywia i zmniejsza naskórek, niuje kasymilną gładkość, chroni od szkodliwego działania wiatrowy zapobiega pękaniu skóry i podnosi naturalną wilgotność.

KRONIKA
STYCZEŃ
1
CZWARTEK
Dziś Nowy Rok
Jutro Imienia Jezus
Wschód słońca
Zachód słońca
Wschód księżyca
Zachód księżyca
Długość dnia
Ubycie dnia

Wszystkim czytelnikom i przyjaciółom naszego pisma z okazji
Nowego Roku
zasyła serdeczne życzenia
Redakcja „Republiki”

Od dziś.
Autobusy. Z dniem dzisiejszym wszystkie autobusy kursujące na drogach publicznych, muszą zainstalować dzwonia, zwiększające bezpieczeństwo podróży. W każdym autobusie jednował się musi apteczka, urządzenie alarmowe, sygnalizacja, oraz szyber, który nie będzie dopuszczał aż do ponad 40 klm. na godzinę.

MELDUNKI. Dziś wchodzi w życie nowa ustawa meldunkowa. Pierwszy od Nowego Roku wszyscy mieszkańcy naszego miasta, którzy zapisali jako mieszkańcy innych gmin, roku mieszkają stale na terenie Łodzi, będą za siebie i swoich rodzinę wpisać do ksiąg stałej ludności naszego miasta.

KASA CHORYCH. Z najbliższym kasa chorych w Łodzi prowadzi zmianę w systemie wpłacania składek za służbę domową. Nie będą więcej sprzedawane znaczki do wania do książeczek, lecz wydawane. Opłaty te przyjmować będzie nko centrala kasy, lecz wszystkie lice.

PIEKARNIE. Począwszy od Nowego Roku na terenie Łodzi mogły egzystować tylko te piekarnie, które przebudowały swój lokal i oszły się do rozporządzenia Ministerstwa spraw wewnętrznych. Niegigieniczne piekarnie będą z dniem dzisiejszym zamknięte.

TERMOMETRY. W zarządzeniu Ministerstwa przemysłu i handlu, z dniem dzisiejszym nie wolno sprzedawać w aptekach, składach aptecznych i u optyków termometrów, które zawierają tylko podziałkę Reauma, a to z tego względu, że obowiązująca jest podziałka Celsjusza.

WOJSKO. W dniu dzisiejszym weszły w życie nowe przepisy dotyczące meldunków osób, podległych powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej. W myśl tych przepisów w sprawie rezerwy lub po tego ruszenia, oraz osoby, które w służbie wojskowej nie odbyły, w egowości stale urlopowani i t. d. muszą dorazowo zmienić adres zgłaszając meldunkowo. Obowiązek dotyczy również czasowej zmiany miejsca zamieszkania.

Teczka
z dokumentami zginięmi w dniu 31 grudnia 1930 r. w kuu Dyskontowym przy ul. Piotrkowej 43. Uprasza o łaskawy zwrot pierów pod adresem, Narutowicza 1. 2 za wynagrodzeniem.

GROZNY POŻAR W ŚRÓDMIEŚCIU.

Splonął skład farb i chemikalji przy ul. Piłsudskiego 59.

Wczoraj przed południem w domu przy ul. Piłsudskiego 59 wybuchł groźny pożar. W kamienicy tej w dwupokojowym frontowym lokalu na parterze mieści się skład farb i chemikalji Chaskla Korna. Wczoraj p. Kornowi przywieziono nowy transport smarów, terpentyny i oliwy. Woźnica wnosząc do składu towary, po drodze zapalił papierosa i rzucił niezgaszoną zapalniczkę na podłogę,

prześlakniętą terpentyną. W chwilę później buchnęły płomienie. Nim pracownicy składu zdążyli się zorientować w sytuacji, ogień natrafiając na łatwopalne materiały, objął już cały lokal. Zaalarmowano telefonicznie straż ogniową. Zjechały trzy oddziały, które rozwinęły energiczną akcję ratunkową.

Pożar rozszerzając się z zastraszającą szybkością, począł już poważnie zagrażać mieszkaniom, znajdującym się w sąsiedztwie z płonącym składem. Przerażeni lokatorzy wynieśli na podwórze swe ruchomości. Straż ogniowa, która po pewnym czasie wreszcie zdołała całkowicie zabezpieczyć ich mieszkania i skoncentrowała całą akcję na składowisku chemikalji.

Lokalu tego nie udało się jednak uratować. Został on zupełnie zniszczony. Z zapasów smarów i chemikalji nie pozostało nawet śladu. Strat dokładnie nie obliczono. Wynoszą one kilkadziesiąt tysięcy złotych.

Dni przeciwgruźlicze.

Staraniem wojewódzkiego komitetu „Dni Przeciwgruźliczych” w Łodzi odbędą się następujące odczyty przez radio:
w dniu 2.I.31 r. w godzinach od 19.10 do 19.30 wygłosi dr. Edward Mittelstaedt p. t. „Walka społeczna z gruźlicą”;
w dniu 4.I.31 r. w godzinach od 15 do 15.20 wygłosi dr. Aleksander Margo lis p. t. „Łódź w walce z gruźlicą”.
W dniu 4.I.31 r. w lokalu „Y.M.C.A.” o godz. 12 wygłosi odczyt dr. A. Zebrowski p. t. „O gruźlicy górnych odcinków dróg oddechowych”.
W dniu 4.I.31 r. w lokalu kinematografu Oświatowego dr. Tadeusz Mogilnicki wygłosi odczyt o godz. 12 p. t. „Gruźlica wieku dziecięcego”.

Zarząd TOZ'u organizuje szereg odczytów, poświęconych walce z gruźlicą. W czwartek, dn. 1 stycznia 1931 r. o godz. 8 wiecz. odbędzie się odczyt d-ra M. Wolfsona na temat „Dlaczego i jak świat walczy z gruźlicą”.
W piątek, dnia 2 stycznia 1931 r. o godz. 8-ej wiecz. odbędzie się odczyt d-ra L. Szyfmana na temat „Co każdy o gruźlicy wiedzieć powinien”.
W sobotę, dnia 3 stycznia 1931 r. o godzinie 8 wiecz. odbędzie się odczyt d-ra A. Urysona na temat „Jak powinien się zachowywać chory na gruźlicę”.
Powyższe odczyty odbędą się we własnym lokalu TOZ'u, przy ul. Nowomiejskiej 3.

Do naszych najmłodszych Czytelników.

Redaktor „Republiki Dzieci” p. Bills, przyjmować będzie Czytelników „Republiki Dzieci” w piątek dnia 2 stycznia od godz. 10 do 12 w południe w redakcji „Republiki”, Piotrkowska 49 (lewa oficyna, pierwsze wejście, I piętro).

Piętnastolecie pracy naczelnika Librach.

W dniu dzisiejszym obchodzi piętnastolecie pracy w łódzkim urzędzie stanu cywilnego, obecny naczelnik tej instytucji p. Ignacy Librach. Pan nac. Librach obok zmarłego naczelnika b. p. I. Szwarcmana, był jednym z organizatorów urzędu stanu cywilnego i pracował w nim od chwili powstania. Wybitne zdolności organizacyjne, długoletnia praktyka i pracowitość p. nac. Librach sprawiły, iż urząd, którym kieruje, jest postawiony na bardzo wysokim poziomie. Funkcje naczelnika pełni p. Librach od lat czterech t. j. od czasu, gdy dawny naczelnik p. Rzewski objął stanowisko starosty powiatowego. Dzisiejszemu jubilatowi, rozpoczynającemu z początkiem Nowego Roku dalszy etap swej działalności, życzymy długoletniej i owocnej pracy.

U kobiet w ciąży i młodych matek, stosowane naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa” wzmacnia prawidłowość funkcji żołądka i kręgosłupa. Zadać w aptekach i drogeriach.

Po krótkich i ciężkich cierpieniach zmarł w dniu 31 grudnia 1930 r.
B. P.
Szymon Sapirsztajn
przeżywszy lat 27.
Wyprowadzenie drogi nam zwłok, odbędzie się dziś 1 stycznia 1931 r. o g. 1-ej z domu przedpożrebowego, o czym zawiadamia pozostała w smutku
Rodzina.

Wyrażamy serdeczne współczucie Matce i rodzinie Sapirsztajn z powodu nieszczęśliwej śmierci syna
SZYMONA
długo etniego pracownika firmy naszej.
Napoleon Jelenkiewicz i S-ka
Łódź, Al. Kościuszki 10.

Samobójstwo młodego buchaltera. Zastrzelił się na schodach przed mieszkaniem

Wczoraj około godziny 6-ej rano na schodach domu przy ulicy Południowej 31 roznosił dzienniki natknął się na jakiegoś mężczyznę, leżącego na stopniach. Chłopiec zaalarmował dozorcę domu, który zapalił światło i stwierdził, iż na schodach leży syn lokatorki tej kamienicy, 28-letni Szymon Sapirsztajn. Młodzieniec był już martwy. Dozorca przypomniał sobie, iż około godziny 3-ej w nocy po północy otworzył mu bramę. Sapirsztajn wręczył mu 40 groszy i udał się szybko na górę. Nie wszedł on już jednak do swego mieszkania. Władze, które w pierwszej chwili przypuszczały, iż mają do czynienia z

morderstwem, w toku śledztwa ustaliły, iż Sapirsztajn popełnił samobójstwo. Desperat do ostatniej chwili pracował w firmie Jelenkiewicz przy Aljach Kościuszki 10. Był buchalterem. Do rozpaczliwego czynu skłoniły go jakieś przejęcia miłosne. Sapirsztajn od paru dni był stale bardzo zdenerwowany, lecz mimo to nie zaniedbywał swej codziennej pracy. Wczoraj po opuszczeniu biura włóczył się do późnej nocy po mieście. Gdy znalazł się w klatce schodowej domu, w którym zamieszkiwał, strzelił sobie w skroń, ponosząc śmierć na miejscu.

Niedoszły zabójca i defraudant chciał wyskoczyć z okna I-go piętra.

Donosiliśmy o wykryciu na stacji Łódź-Fabryczna defraudacji, popełnionej przez kasjera tegoż dworca, Leona Zakrzewskiego, który, po stwierdzeniu, iż władze śledcze wpadły na trop defraudacji, ukrył się wraz z żoną w mieszkaniu swych krewnych, gdzie strzelił do żony i siebie. Po dokonaniu czynu tego, Zakrzewski wraz z żoną swą zostali przewiezieni do szpitala Poznańskich, gdzie wystawiono przy łóżku defraudanta i niedoszłego samobójcy stały posterunek, do czasu wyzdrowienia. Lekarze szpitala, którzy stale ich pielęgnowali zdołali obydwoch utrzymać przy życiu, przyczem żona Zakrzewskiego już przed kilku dniami wyszła zupełnie zdrowa ze szpitala. Zakrzewski zaś stracił jedno oko.

W dniu onegdajszym Zakrzewski dowiedział się, iż śledztwo przeciw niemu zostało już zupełnie ukończony i że akt oskarżenia zarzucił mu defraudację w wysokości 6.900 złotych oraz usiłowanie zabójstwa żony. Zakrzewski tak bardzo się przejął tą wiadomością, iż postanowił po raz drugi popełnić samobójstwo. W tym celu przechadzając się po sali, nagle otworzył okno i chciał wyskoczyć z pierwszego piętra na bruk podwórza. Śledzcy go jednak posterunkowy policji udaremnił ten zamiar i ściągnął go całą siłą do pokoju. O powyższym natychmiast powiadomiono urząd śledczy, który wystawił przy łóżku niedoszłego samobójcy silniejszy posterunek. (n.)

— Sala Filharmonji, Narutowicza 20. —
W piątek, 2 stycznia o godz. 8.30 wiecz.
Ch. Grober
b. artystka „Habimy” w pieśni i dramacie. Przy fortepianie Ignacy Rozenbaum. Bilety do nabycia w kasie Filharmonji.

Dr. med. J. IMICH
Spec. chor. uszu, nosa, gardła i krtań
powrócił
Moniuszki 1, telefon 209-97
Przyjmuje od 5-7 wiecz.

TEATR

MUZYKA / ZTUKA

TEATR MIEJSKI

Dziś, w czwartek i w sobotę o godz. 4 po poł. po cenach zniżonych „Konto X” z K Szubertem w roli pop. sowej.

Występy K. Junoszy-Stępowskiego

Dziś, w czwartek, piątek i w sobotę wiecz. przy stałe zapelnionej widowni pierwszorzędnie wystawiony „Car Paweł Leży”, który dzięki świetnej kreacji K. Junoszy-Stępowskiego stał się prawdziwą rewelacją artystyczną Łodzi. — Ceny zniżone.

TEATR KAMERALNY.

Dziś o godzinie 5-ej po poł. po raz ostatni „Lekomyślna siostra”.

Występy Stefani Jarkowskiej

Ulubienica publiczności łódzkiej — Stefania Jarkowska w dalszym ciągu bawić będzie publiczność w kapitalnej swej roli tytułowej w szlagierowej komedii Molnara „Dobra wróżka”, która grana będzie dziś, jutro i pojutrze wieczorem. W drugiej roli pop. sowej K Szubert.

W sobotę o godzinie 5-ej po poł. przypomni się Stefania Jarkowska w wznowionej, rekordowej komedii W. Fodora „Sekretarka Pana Prezesa”.

TEATR POPULARNY.

Dziś o godz. 4-ej po poł. „Probiecz wśród bogaczy” z Jerzym Woskowskim w roli tytułowej. Dziś, jutro i pojutrze wieczorem sensacyjny szpinajacy nerwy „Broadway” z Z. Marciniowską i J. Woskowskim w rolach pop. sowych

KAZIMIERZ KRUKOWSKI w Teatrze Miejskim.

W niedzielę o godz. 12-ej w południe karnawalsowy poranek w Teatrze Miejskim „Złote szaleństwa”.

Z zupełnie nowymi przebojami wystąpi niezrównany, najpopularniejszy dziś artysta estradowy Lopek — Kazimierz Krukowski oraz Eugeniusz Bodo — świetny imitator Chevaliera i Vera Bobrowska — główne filary „Morskiego Oka”.

TEATR POPULARNY W SALI GEYERA

Piotrkowska Nr. 295.

Dziś o godz. 12-ej w południe po cenach najniższych 3-akt „Jaselski” ze śpiewami i tańcami p. t. „Do Betleem” o godz. 4 m. 15 i o godz. 8 m. 15 wiecz. prześliczny wodewil w 4-ach aktach ze śpiewami i tańcami p. t. „Królowa Przedmieścia”.

W sobotę, dnia 3-go stycznia i w niedzielę, dnia 4-go stycznia powtórzenie pięknego widowiska sylwestrowego p. t. „Sylwester na Górnianku” w „Popularniaku”.

Ceny biletów normalne.

WYSTĘP ARTYSTKI „HABIMY”.

Artystka teatru „Habima”, Chajele Grober, wystąpi w piątek w Filharmonii

JEDYNY WYSTĘP BALETU.

W niedzielę, dnia 4-go stycznia r. b., odbędzie się w sali Filharmonii o godzinie 4-ej po poł. jedyny występ czołowych artystów baletu S. Diagilewa, światowej sławy primabalerina Vera Petrakiewicz oraz Irena Popielska, solistka Teatru „Palace” w Paryżu, jak również Marjan Winter, solista b. baletu Diagilewa i Anny Pawłowej. W programie: 15 najefektowniejzych kreacji tanecznych w przeszłych oryginalnych kostiumach. Bilety sprzedaje kasa Filharmonii

WIECZÓR OPEROWY.

W niedzielę, dnia 4-go stycznia r. b. o godzinie 8.30 wieczorem odbędzie się w sali Filharmonii jedyny występ mistrzowskiego wieczoru operowego. Udział biorą: Maria Budziszewska, primadonna opery warszawskiej (sopran), Stanisław Gruszczyński, pierwszy tenor opery warszawskiej, Eugeniusz Mossakowski, pierwszy bas-tyton opery warszawskiej oraz Jakób Hirsfeld — kapelmistrz i akompaniastor. — Odegrane zostaną w kostiumach i charakterystyce: „Halka” opera Moniuszki akt 2-gi „Aida” opera Verdi’ego akt 3-ci „Lohengrin” opera Wagnera akt 3-ci oraz prolog z „Pałaców”. — Bilety nabywać można w kasie Filharmonii.

Splendid.

„Na Sybir”.

Trzeba stwierdzić z zadowoleniem: możemy ciągle naprzód. W ciągu ostatnich kilku lat kinematografia polska zmniejszyła znacznie dyktando, dzieląc ją od filmów zagranicznych. Uwagi te dadzą się w całości zastosować do nowego dzieła polskiego „Na Sybir” (wyświetla kino „Splendid”), w którym przedstawiono walkę o wolność w roku 1905.

Nad scenariuszem pracowali: znakomity powieściopisarz Wacław Sieroszewski, który sam zresztą był czynnym działaczem konspiracji, Anatol Stern i wreszcie reżyser H. Szaro.

„Na Sybir” ma mnóstwo scen doskonałych: konspiracja, ucieczka przez las i wiele in., a całość stoi na wysokim poziomie artystycznym. Robota reżysera Henryka Szaro rzetelna, pozbawiona taniego efekciarstwa, montaż niektórych scen doskonały.

Smoszarka zrobiła kolosalny postęp: rozpoczyna większą techniką, dobrze się charakteryzuje. Brodzisz ma świetne warunki na amanta bohatera, gra wspaniale. O grze reszty zespołu można mówić z najwyższym uznaniem. A największą niespodzianką sprawił nam Warsz, którego świetna partytura muzyczna podnosi wartość i nastrój scen. Wykorzystano przy tym wszystkie efekty dźwiękowe.

SYLWESTER.

Sylwester. Ostatnia noc w roku.

Te słowa rok rocznie elektryzują tłumy. Ludzie, którzy do ostatniej chwili na rzekali na ciężkie czasy i brak gotówki, gdy mrok otulił miasto zapomnieli o troskach i kłopotach, włożyli fraki, smoki i suknie balowe i poszli powitać Nowy Rok.

Wczorajsza noc sylwestrowa miała przebieg mniej huczny, mniej bogaty, ale była wesola i beztraska. Skromnymi środkami, oszczędnie, licząc się z groszem, ale bawiono się, do białego rana, gdy wschodzące słońce zwiastowało na rodziny Nowego Roku.

A było gdzie się bawić. Wszystkie restauracje, wszystkie lokale, w których rok rocznie odbywały się tradycyjne zabawy i tym razem otwały swe podwoje i wczoraj zapelnily się do ostatniego miejsca do ostatniego stolika.

Jak zwykle przodowała „Malinowa”. Wszystkie stoliki zajęte były przez rozbawionych gości. Łało się wino. Strzelały nawet korki szampana, jak za dawnych, dobrych czasów.

Elita towarzyska zebrała się również w „Tivoli”, gdzie bawiono się ochoczo do białego rana. Poza tem we wszystkich lokalach restauracyjnych, Picadilly Manteuilu, Moulin Rouge, wszędzie panował gwar rozbawionych głosów, wszędzie dźwięczała muzyka i perliło się wino w szklankach.

Pierwsza maskarada w rozpoczynającym się karnawale, w Sali Filharmonii była nadspodziewanie udana. Karnawał 1931 roku witany był hucznie i beztrasko.

W teatrach — miejskim, popularnym — bawiono się na tradycyjnym „Wesołku”.

A poza tem również w lokalach prywatnych wrzała zabawa. Łódź zapomniała na chwilę o wszystkich troskach dnia powszedniego. O północy tłumy ludzi zalegały ulice. Składano sobie wzajemnie życzenia dobrego i szczęśliwego roku.

Noc Sylwestrowa minęła. Rozpoczął się. Rok Nowy. Rok 1931.

SALA FILHARMONII — Tel. 213-84.

DZIŚ, W CZWARTEK, dnia 1-go stycznia 1931 roku
PO RAZ OSTATNI

Z WIELKIE ARTYSTYCZNE PRZEDSTAWIENIA
POD TYTUŁEM

POWITANIE KARNAWAŁU

Rewja w 2-ch częściach 12-tu odsłonach.

Udział biorą:

Marja Malicka

Znakomita artystka Teatru Polskiego

Ir I Gadeskow

Tancerz światowej sławy znany ze swoich poprzednich znakomych kreacji tanecznych w Filharmonii

Stanisława Karlińska

Primadonna Teatru „Morskie Oko” w Warszawie

Zbyszko Sawan

Bohater Ekranu Polskiego

Irma Pumanówna

Znakomita tancerka — partnerka GADESKOWA

Tadeusz Falliszewski

Jedyny bezkonkurencyjny piosenkarz „Król pieśni i piosenki”

Mieczysław Mirski

Świetny komik g. oteskowy

Humor! Śpiew! Taniec!

Zapowiada: Stanisława Karlińska.

Początek przedstawień: I-go o godz. 8-ej wiecz. II-go o godz. 10-ej wiecz.

— Bilety od zł. 2-ch do zł. 10-ciu nabywać można w kasie Filharmonii. —

Sport.

Przed meczem

Łódź—Brno.

się dowiadujemy, na sędzlego ringowego meczu bokserskiego Łódź—Brno—Warszawa uproszony p. Heyman z Gdańska. Gdyby p. Hey nie zgodził się kierować powyższymi zawodami, zaproszony został nie Łodzi por. Laskowski zaś meczetarszawskim kierować będzie p. Małk.

Ożywiony ruch

sportowy w Polsce

Wieloletnie do grudnia, pierwsza w styczniu przyniesie znaczne ożywie ruchu sportowego w całym krajczeczólnie bogato przedstawia się gram imprez zimowych. W dniach 1—15 stycznia czekają nas następcie imprezy sportowe: hokej: 2—6 dzynarodowy turniej w Krynicy działem Wiener Eislaufverein. Tropr E. i jednej drużyny węgierskiej: teamu polskiego. 1—5 stycznia: lej hokejowy w Zakopanem. Narciwo: 4.1 drużynowy konkurs skoków Zakopanem, bieg panów na 10 kilometrów na 3 klm. 11.1 Bieg letowy 5x10 klm. również w Zakom.

Łyżstwo: międzynarodowe pokazy łyżarskie od 1—3.1 w Krynicy, od 4—w Zakopanem, 7.1 w Rabce, 3—9.1 Lwowie, 11.1 w Warszawie, a 12.1 Katowicach. Poza powyższymi zawni przewidziane są w Zakopanem: ropy saneczkowe oraz zimowa jaznotocyklowa. Poza tem odbędzie się meczów bokserskich w Łodzi, szawie i Poznaniu oraz ogólnokrajournieje w grach sportowych w ŁódzWarszawie.

Pka w turnieju

stw bałkańskich.

Ost. numer „B. Z. am Mittag” przynosił wiadomość o wycofaniu się Polski z rywek piłkarskich o puchar środkowoepejski. Jednocześnie pisano to dotychczas w przyszłym roku zorganizowanie turnieju piłkarski państw bałkich, do którego ma również przyś. Polska, z którą prowadzone są taktacje.

Łódź—Kraków

o nr „Expressu”.

Jak się wiadujemy, redakcja „Expressu” ofiała puchar wędrowny na rozgrywkł tarskie Łódź—Kraków. W sprawie prowadzone są pertraktacje mied Zarządami ŁZOPN i KOZPN-u. te o nagrodę „Expressu” odbywa: mają dwa razy do roku. Pierwszotkanie rozegrane zostanie w Ło

Dziś noisku Ł.K.S.

m hokejowy.

Na dzieńlejszy zapowiedziane zostało spotk miedzy reprezentacją hokejową Ło Polonją warszawska, lecz Polonja statniej chwili odmówiła swego przyu do Łodzi. Wobec tego podokręgowy zdecydował się zorganizowaćlniu dzisiejszym mecz miedzy teame i B. W skład teamu A wchodzi naujacy gracze: Patocki, Wegner, vald, Stettka (Union), Lutrosiński, KChelmicki, Kwaśniewski (ŁKS). Też: Jakubiec, Frenzel, Rusinkiewicz ( ), Wisławski, Glicen sztein, Dregressler (Union) oraz Lauszburg (Kah). Meczem kierować będzie p. hs. Początek zawodów o godz. 14w południe.

GRUŻLICA
TO JEDEN Z NAJTRASZNIJSZYCH
WROGÓW LUDZKOŚCI

Częstochowa chce należeć do Łodzi.

Według nowego projektu ma ona być „wcielona” do wojew. śląskiego. Interesy ludności muszą być jaknajszerzej uwzględniane.

Według ogłoszonych już informacji, zapowiadana od kilku lat sprawa granicznej ustroju administracyjno-terytorjalnego państwa, ma się znaleźć w obojętnej ręce Sejmiku najpóźniej za dwa, trzy miesiące, a więc jeszcze w bieżącej sesji budżetowej. Trudno dobrać w jednym artykule podkreślić, jakie doniosłe znaczenie ma sprawa dla całego państwa, w szczególności zaś dla całego szeregu miast, miasteczek i powiatów — zwłaszcza jeżeli nowy podział administracyjny ma być bionny na długi okres czasu. To już teraz należy zaznaczyć, że ona w najwyższym stopniu ma być częstochowska wraz z powiatem, jakiego sąsiednich powiatów (Wielka, Zawiercie, Końskie, Opoczno i inne) które, niezadowolone z tychczasowych granic administracyjnych, z największym zainteresowaniem przyjmą każdą dyskusję, tyczącą o ich zmianie.

Już w swoim czasie podnieś została sprawa przynależności Częstochowy do województwa kieleckiego — skoro nie chce się brać pod uwagę Częstochowa, ze swymi 120 tysiącami mieszkańców, zasługującą na zupełności, aby tu powstało województwo częstochowskie.

Obecnie, po otrzymaniu wiadomości na które powołują się wstępnie, wszczęta dyskusja o możliwości konieczności uwrócenia województwa w Częstochowie jest zgola nierealna skoro w projekcie rządu przeluje się, zresztą zupełnie słusznie, na rozszerzenie, a nie zwężenie granic województw dotychczasowych, nie zaś zwiększenia liczby urzędów powiatowych. Właśnie wśród poglądów naturalnie w tej chwili trudnych do prostowania, odnośnie projektu nowo podziału administracyjnego państwa, podtrzymywana jest pogląd o zupełnym zniesieniu i rozparcelowaniu województwa kieleckiego pomiędzy województwa: Krakowskie, Świętokrzyskie i Warszawskie, przyczem mówi o tem, jakoby Częstochowa wraz z powiatem miała przysłużyć w udziale województwu śląskiemu.

Otóż zanim ta sprawa zostanie ostatecznie zdecydowana przez organy oficjalne, należy już obecnie podkreślić, iż przydzielenie Częstochowy do Katowic nie godzi się z jej żywotniejszymi interesami i nie mogłoby być niczem uzasadnione. Jeżeli bowiem, według omawianego projektu, ma na celu stworzenie z województw takich jednostek administracyjnych, któreby stanowiły jakąś, zamkniętą w sobie i samowystarczającą gospodarczo, to nie trzeba przecież być wien znawcą naszej geografii gospodarczej, aby stwierdzić, że Częstochowa z charakterem uprzemysłowienia może czuć dobrze tylko w składzie województwa łódzkiego.

Postaram się zresztą punkt widzenia krótko umotywić.

A więc charakter umysłowości Częstochowa (oraz polskie Zawiercie) najsilniej ma rozwinięty przemysł tekstylny i pod tym względem stanowi niejako wspólny kompleksowy przemysł włókienniczy, awda, iż w województwie śląskim znajduje się drugi ośrodek przemysłu tegoż — Bielsko, jednakże z ośrodkiem tym Częstochowa nie wiele ma wspólnego. Zresztą nie mamy nic przeciw temu aby Bielsko przy nowym podziale weszło w skład województwa kłowskiego. Poza tem Częstochowa i okolica posiada względnie dobrze rozwinięty przemysł metalurgiczny, o czym wapienniki, a nawet fabrykę superfosfatu, co w znacznej mierze wiąże ją z potrzebami przemysłu i ludności w województwie łódzkim.

A teraz drugi wzgląd, również ważny. Jeżeli województwo ma stanowić jednostkę gospodarczo zrównoważoną, to nie należy zapominać, że przez wcielenie Częstochowy do woj. Śląskiego równowagę tę raczej się naruszy, albowiem w szerokiej okolicy Częstochowy przeważa gleba licha i rolniczo mało zasobna, podczas gdy w dotychczasowych granicach wojew. łódzkiego przeważają powiaty słabo uprzemysłowione, natomiast wysoce postawione pod względem rolniczym. Czy więc chodziłoby o tworzenie województw „zrównoważonych” gospodarczo czy też jednostronnych: uprzemysłowionych względnie rolniczych — interesy Częstochowy wymagają aby ją włączono do Łodzi. Przemawia również za tem i ta okoliczność, że w ustro-

ju administracyjno-wojskowym obecnie Częstochowa i Wioszczowa należą do Łodzi, co przecież musi być uzasadnione poważniejszymi względami których nie wolno pomijać przy ustalaniu granic administracyjno-politycznych.

Oczywiście, granice województw nie będą stanowić zapory w ruchu gospodarczym ludności, nie będą przecież obarżerowane cłami i strażnikami celnymi! Ale niewątpliwie wpływają one w znacznym stopniu dodatnio lub ujemnie, na życie społeczno-gospodarcze bez którego nie da się dzisiaj pomyśleć żaden ruch gospodarczy. A z tem się wiąże wspólnota interesów (samorząd wojewódzki) w zakresie oświaty zawodowej, budowy dróg i ruchu komunikacyjnego wogóle, szpitalnictwa itp. W tej materji

granice województw muszą iść „na rękę” ludności, a nie odwrotnie, muszą one być zakreślone po myśli jej interesów społecznych i gospodarczych.

Daleko mniejszą rolę odgrywa tu „figura” terytorjalna wycięta przy biurku na mapie.

A jeśli się zważy w jakim stopniu do tychczas kupiectwo naszego miasta grawituje za swymi interesami do Łodzi, mimo że nie może ono sobie „przy okazji” załatwiać w urzędzie wojewódzkim w Łodzi takich lub innych spraw, to już nie da się kwestjonować niezbitą prawdą, że Częstochowa aż po Zawiercie i Wioszczowę przy parcelowaniu wojew. kieleckiego winna być wcielona w skład województwa łódzkiego.

J.

Najpotężniejsze uczucie — głód rodzi się nie w żołądku, lecz w naszym mózgu. Nie myśląc o jedzeniu, nie odczujemy głodu

Niema człowieka na świecie, któryby nigdy nie odczuwał głodu. Człowiek, znajdujący się w niedostatku i człowiek opływający we wszystkie rozkosze musi doświadczyć tego uczucia, które jest tak bardzo dokuczliwe, że w pewnych momentach pcha ludzi do popełniania zbrodni i przestępstw.

Jak powstaje to wrażenie? Co to jest głód? Dla wrażeń barw, dźwięków, zapachów, posiadamy narządy zmysłowe, które ułatwiają nam ich odczuwanie. Jakie podniety wywołują wrażenie głodu, który jest tak wielkim czynnikiem w życiu człowieka?

Łatko znajdzie proste określenie tego uczucia. Pusty żołądek. Oto, co sprawia, że ogarnia nas to wszechpotężne uczucie, które nie pozwala nam myśleć spokojnie, które nas denerwuje, wprowadza z równowagi męczy.

Tak jednak nie jest. Zapatrywania to jest zupełnie błędne. Można bowiem doznawać uczucia głodu przy pełnym żołądku, a czuć się nasyconym przy żołądku pustym. Jeśli się komuś wypełni żołądek potrawą bezwzględnie niestrawną, wówczas usunie się pustkę w żołądku, ale nie usunie się wrażenia głodu. Natomiast człowiek, który budzi się rano, ma normalnie żołądek od kilku godzin pusty, a nie ma uczucia głodu, które objawia się dopiero w jakiś czas później. Tak samo w 2—3 godziny po pierwszym śniadaniu żołądek jest już całkowicie opróżniony, a mimo to osoby, nieprzyzwyczajone do spożywania drugiego śniadania, nie będą czuły głodu.

Wielokrotnie doświadczenia naukowe stwierdziły, że gdy człowiekowi bar-

dzo głodnemu, który nie jadł przez cały dzień, robi się zastrzyk podskórny cukru grenowego, uczucie głodu natychmiast znika. Są choroby, które powodują konieczność wycięcia żołądka. Pacjenci po przebyciu takiej operacji czują się doskonale, a nie mając tego organu, mimo to odczuwają głód ew. sytość.

Jest to więc najlepszym dowodem, że głód nie powstaje z powodu pustki w żołądku. Cóż więc spowoduje to uczucie?

Uczenci, badając ten problem, przyszli do przekonania, że właściwa podnieta dla naszego apetytu jest krew. Gdy we krwi jest dostateczna ilość odżywczych składników, człowiek nie będzie odczuwał głodu. Gdy ich będzie zbyt mało — będziemy głodni, a uczucie to wzmagać się będzie w miarę jak składniki te z krwi naszej będą w dalszym ciągu stopniowo znikły.

W jaki sposób jednak brak składników spożywczych w krwi dochodzi do naszej świadomości? Jest to proces istniejący bardzo ciekawy. Krew bowiem, krążąc po naszym ciele, dochodzi również do organów mózgowych. Działając na pewne substancje naszego mózgu, pobudza nas do myślenia o jedzeniu. Głód jest więc niczem innym, jak wytworem myśli. Gdy zmusimy się do niemyślenia, wówczas przez długi czas możemy nie odczuwać wcale tego męczącego wrażenia. Gdy uwagę człowieka głodnego zajmie rzecz bardzo interesująca, gdy będzie on intensywnie myślał o czemkolwiek, tak intensywnie, że nie będzie mógł rozproszyć swej uwagi, wówczas,

nie jedząc od długiego nawet czasu, zapomni zupełnie o trapiącym go uczuciu.

Ale krew tymczasem będzie traciła coraz więcej odżywczych składników. Coraz uporczywiej pukać będzie do mózgu. I ostatecznie musi się z czasem wytworzyć taki stan, że nie będziemy mogli już o niczem innym myśleć jak tylko o jedzeniu. Wszystko poza tem stanie się nam obojętne.

Znakomity uczoney Shakleton, odkrywca bieguna południowego, w dziele swem opisuje wrażenia człowieka głodnego. Wyróżnia on przy tem dwa stadia. W pierwszym stadium myśli człowieka są zupełnie zaprzęgnięte jedzeniem. Charakterystyczną jest rzeczą, że człowiek bardzo głodny po kilku dniach nieodżywiania się, nie marzy bynajmniej o kawałku chleba. Przeciwnie, myśli jego błądzą do koła najbardziej wyszukanych potraw. Fantazje te dochodzą aż do halucynacji. Nie ma wówczas najwspanialszych rzeczy, najpiękniejszych widoków, któreby były zdolne zwrócić uwagę człowieka, myślącego o jedzeniu.

Drugie stadium polega na zupełnym cielesnym i duchowym ośpieniu. Krew jest już wówczas całkowicie pozbawiona odżywczych składników i krążąc po mózgu, wywołuje zgoła inne uczucie, uczucie zubożenia i pustki. Człowiek nie myśli już wówczas o jedzeniu, nie myśli o niczem. Myśli uciekają w szarą pustkę.

— Uczucie głodu — pisze znakomity uczoney niemiecki dr. Schwartz — jest gorszym cierpieniem, niż kalectwo. Widok człowieka głodnego jest bardziej godny litości, niż widok kaleki bez rąk czy bez nóg.

Oczywiście, gdy nauka doszła do przeświadczenia, że uczucie głodu wywołuje nie żołądek lecz krew, że powstaje ono nie z powodu niejedzenia, lecz z powodu myśli o jedzeniu, znaleziono sposób sztucznego odżywiania organizmu. Za pomocą zastrzyków podskórnych czy zapomocą lewatyw można zupełnie zaspokoić uczucie głodu człowieka, nakazać mu przestać myśleć o jedzeniu. A to odkrycie dało możliwość leczenia całego szeregu chorób i niedomagań, tak częstych u ludzi, i wywołujących tak tragiczne niekiedy następstwa.

W. T.

I-szy Dźwiękowy Kino-Teatr w Łodzi

««« „SPLENDID” »»»

Dzisiaj i dni następnych!

najwspanialsza premiera sezonu, tragiczne dzieje roku 1905, Symfonia miłości i poświęcenia

NASYBIR

Pierwszy 100 proc. dźwiękowiec polski, którego premierę w Warszawie Pan Prezydent Rzplitej zaszczylił swą obecnością, co wyświetlamy w specjalnym nadprogramie.

Początek o godz. 6, 8 i 10. w sob., niedz i święta o g. 4, 6, 8 i 10 w. Passepapouts prócz urzędowych nieważne.

OBSADA:

JADWIGA SMOSARSKA, ADAM BRODZISZ, BOGUSŁAW SAMBORSKI, MIĘCZYSLAW FRENKIEL, MIRA ZIMIŃSKA, KAZIMIERZ JUSTIAN, EUGENJUSZ BODO i inni.

Lekarz-dentysta

F. Horowicz - Kopicowska

ordynuje codziennie od g. 9-ej do 2-ej

Moniuszki No 5, tel. 106-83.

Bezpieczeństwo bankowe

Normy prawne, które gwarantują bezpieczeństwo interesantów bankowych

Podstawę prawną działalności banków w Polsce stanowi ustawa, wydana w formie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 roku, która w sposób niewątpliwie zadawalający rozwiązuje zasadniczą w tej mierze kwestię uzgodnienia interesów bezpieczeństwa obrotu kredytowego oraz swobody operacyjnej instytucji finansowych.

Chcemy tutaj zestawić te zasadnicze normy, które gwarantują u nas właśnie bezpieczeństwo interesantów bankowych, zwłaszcza jeżeli chodzi o banki kred. krótkoterm.

Do przepisów tych zaliczamy:

1. zasady o zakładaniu instytucji bankowych, które (poza spółdzielniami kredytowymi) powstają na zasadzie specjalnie udzielanej koncesji.

2. zasady o minimum kapitału własnego, które dla banków akcyjnych kredytu krótkoterminowego wynosi: zł. 2,5 milj. dla posiadających siedzibę lub oddział w stolicy, zł. 1,5 milj. — w Krakowie, Poznaniu, Katowicach, Łodzi, zł. 1 milion — dla pozostałych banków.

3. zasady zabezpieczające przed t.

zw. „grynderka“ — tu należą przepisy o obowiązku całkowitego wniesienia kapitału przed założeniem, o niedopuszczalności subskrypcji akcji bankowych.

4. zasady o konieczności zezwolenia na niektóre, szczególnie doniosłe, operacje (dowody wkładowe na okaziciela, asygnaty kasowe, czynności emisyjne i niektóre inne, pierwsze dwie grupy operacji są nb. dozwolone tylko instytucjom, które mają kapitał dwa razy wyższy od minimum i istnieją co najmniej przez pięć lat; przytem wkłady na dowody na okaziciela nie mogą przekraczać 3-krotnej sumy kapitałów własnych).

5. zasady pozbawiające przedsiębiorstwa bankowe prawa rełombaradowania przyjętych w zastaw walorów.

6. zasady, w myśl których zabezpieczone są zbyt zyskowne operacje banków handlowych, tak więc:

a) ogólna suma zobowiązań z tytułu wkładów, rachunków bieżących, przekazów do zapłaty i sum inkasowych nie może przekraczać 10-krotności kapitałów własnych.

b) bankom nie wolno trudnić się sprzedażą towarów na własny rachunek; nie mogą one nabywać nieruchomości prócz do własnego użytku, nie mogą nabywać walorów dywidendowych ponad połowę kapitału zakładowego, nie mogą udzielać pożyczek na własne akcje, ani nabywać ich na własny rachunek.

7. zasady o dotowaniu kapitału zapasowego, na który należy przeznaczyć odpowiednią część zysków aż do osiągnięcia przez kapitał zapasowy wysokości połowy kapitału zakładowego; połowa kapitału zapasowego powinna być ulokowana w papierach państwowych.

8. zasady o jawności bilansowej i kontroli przez organa ministerstwa skarbu.

Takie są zasadnicze przepisy zabezpieczające przed nadużyciami i nieostrożnością banków. Doświadczenie życiowe lat poprzednich wykazało, że są one dla potrzeb obrotu całkowicie wystarczające. Nadmienić należy, że obecnie jest czynny komitet bankowy, który ma na celu ewent. znówelizowanie prawa bankowego w sensie dalszego dostosowania do potrzeb życiowych.

Z.

długości i nadzory.

W roku ub. firma „Chrystian A. Fe. Farbiarnia i wykończalnia przy Staro-Wólczańskiej 12“ uzyskała ośmiem wypłat na przeciąg trzech miesięcy Bilans firmy już po sprawdzeniu przez biegłych według stanu na dzień grudnia 1929 r. zamknięty był sumą 479 zł., z czego aktywa płynne wsiły 130.579 zł., półpłynne 469.23, resztę aktywów stanowiły aktywa płynne. Passywa zaś przedstawiały: w zobowiązaniach krótkoterminowych 639.076 zł., długoterminowych 39 zł.

Wezwanie biegłych aktywa płynne i inne pokrywały długi krótkoterminowe prawie do 94 proc., natomiast niepłynnych obiektów przez wyższozobowiązania długoterminowe w nasób.

Ponieważ firma przewidywała niemożność pokonania w całości wszystkich wierzycieli, zwróciła się do sądu o zezwolenie na otwarcie powołania układowego, przy czym proponowała układowe wysuwanie: zniżenie sumy długu równomiernie wszystkim wierzycielom o 30 proc. i lenie na raty na termin łącznie dłuższy, niż dwa lata.

Sąd uchylił się do prośby firmy i na podjętej decyzji Sądu wezwani zostali wcale przez sędziego komisarza ogłoszenia swych pretensyj.

Na sk. dwukrotnych terminów sprawdzenia wierzytelności, zgłosiło się 96 wierzycieli sumę 276.691 zł.

Na ostatnim zebraniu w dniu 18 grudnia 1930 roku 79 wierzycieli, na sumę 197.53 wypowiedziało się za zawarcie układu na warunkach, ofiarowanych firmie.

Sąd naedzeniu w dniu 30 grudnia 1930 układowy zatwierdził.

Także skład zatwierdził sąd w sprawie firmaków Kon fabryka wyrobów wełny i półwełnianych przy ul. Piłowskiej 66“.

Firmie 4 września 1929 r. udzielono ośmiem wypłat, a następnie w dniu 12 września 1929 r. zarządzone otwarcie powołania układowego ponieważ firma proponowała swoim wierzycielom swą wierzytelności w wysokości 70 p.

Ponieważ międzyczasie sytuacja materialna firmaczek w ogorszyła, na ostatnim zebraniu nadzorowana firma zawarła wierzycielom 60 proc.

Na powyższe warunki wyraziło zgodę 32 wierzycieli sumę 307.648 zł. z ogólnej liczby wierzycieli na sumę 327.452 zł.

Wiadomości gospodarcze

POLSKI SYNT NAFTOWY prowadzi rokowaną z Polskonapolem Spirytusowym w sprawie zakupu pewnej ilości spirytusu do sporządzenia mieszanek spirytusobenzynowych. Roka te są już dość daleko posunięte, chodzi jeszcze o ustalenie wysokości rocznego kłentu spirytusu.

ZARZĄD GŁOŚO FFUNDUSZU BEZROBOCIA wystąpił o pracę i opiekę społeczną o przedzie do 17-tu tygodni okresu zasiłkowego dla robotników, którzy do dnia 28 lutego 1931 roku ukończyli lub ukończą okres 13-tygodni. Wniosek dotyczy szeregów młodszych dotkniętych silnie klęską bezrobocia.

KRAJOWE WÓRNIE WIN oblicza tegoroczną produkcję 3 miliony litrów. Fabryki wielkopolskie czyli kampanię i narazie ze względu na zapas gotowego produktu prawie uzupełniły pracę. 1930 roku wyniosły 3 tys. zł., wydatki zaś 222.700 tys. zł., nadwyżek nad wydatkami stanowią zatem 338 tys. zł. W dochodach zaznaczyła się sedewszystkiem niżka dochodów z danin, upie przedsiębiorstw wzrosła wpłaty lasówitwowych z 6 do 8,5 milj. zł. Wydatki będą obniżyły się w stosunku do poprzedniego roku o 11 milj. zł. Dochody były o 20 2 zł. mniejsze od miesięcznej normy budżet. Oslabienie dochodów nastąpiło wskutek depresji gospodarczej oraz wskutekowanej przez skarbnictwa polityki ulg zań i premii.

UDZIAŁ SPOŁDZIELNIA ekspozycji polskim wzmagają się z roku na rok. W roku 1927 wynosił on 0,7 proc. w wywozie ogólnym, to w roku następnym się 11 proc. Eksport spółdzielczy wzrósł w ciągu roku o 50,9 procent. W wywozie spółek pierwsze miejsce zajmują towary rolnicze stanowią około 95 procent całości.

Bankowość prywatna w r. 1930

Wyobrażenie o rozwoju interesu bankierskiego w ubiegłym roku daje nam opublikowany w ostatnim zeszycie biuletynu ministerstwa skarbu skrócony, porównawczy bilans, wszystkich polskich banków prywatnych, obejmujący okres pierwszych trzech kwartałów (z uznaniem podnosimy szybkość publikacji, wyprzedzającej znacznie GUS.).

Ogółem banków prywatnych mamy 65 wobec 63 na początku roku; jak widzieliśmy proces racjonalizacyjny polegający w bankowości na postępującej koncentracji trwa.

Przy badaniu porównawczem aktywów w zestawieniu ze stanem na utimo zeszłego roku uwagę zwraca spadek pogotowia kasowego ze 133,8 na 90,2 milj. zł. Niewątpliwie na 31 grudnia b. r. cyfra ta zdołała się podnieść, ponieważ banki nasze, podobnie jak i obce na koniec roku dążą do upłynnienia swego „status“.

W operacjach czynnych widocznym jest pewne — acz nieznaczne — zmniejszenie dyskonta. Wynosiło ono na utimo 1929 r. ogółem 934,8 milionów, spadło do 920,3 milj. złotych.

Natomiast sumy należne bankom w rachunkach bieżących podniosły się z 904 na 943 milionów zł.

Zaznaczyć należy, że w ciągu roku bieżącego zakreślona tutaj tendencja w dyskoncie i otwartych rachunkach zaznaczyła się jeszcze wyraźniej. W czerwcu dyskonto opadło do dawno nienotowanej cyfry 880,6 milj. zł., natomiast od marca do maja wł. rachunki otwarte oscylowały koło miljarda złotych. W trzecim kwartale nastąpiła pewna zmiana; przypuszczać należy, że i w 4 kwartale zdołała się ona utrzymać. Niewątpliwie zdrowemu stanowi gospodarczemu w naszych warunkach raczej odpowiada finansowanie przedsiębiorstw przez banki w drodze dyskonta i kupieckich weksli, aniżeli bardziej oderwane od obrotu, a więc trudniejsze do skontrolowania co do celowości gospodarczej, finansowanie w otwartym kredycie.

W stanie biernym widoczny jest dość poważny wzrost depozytów wszystkich typów.

Nieco opadły wkłady a vista (z 258 na 255 milj. zł.) natomiast formy depozytów o charakterze oszczędnościowym wykazują wzrost. Tak więc przy porównaniu stanu na 31 grudnia 1929 i na 30 września 1930 r. (druga kolumna) widać:

stan wkładów terminowych 412,7 — 454 milj. zł.

stan książeczek itp. 141. — 176 milj. złotych.

Jest to oczywiście związane z zwolnieniem pewnych kapitałów pieniężnych w produkcji i wymianie.

Salda kredytowe na rachunkach bieżących wykazują wzrost z 277 na 305 milj. zł.; jest to prawdopodobnie związane z określoną tendencją w stosunkach z firmami korzystającymi z kredytu.

Zmniejszenie się możliwości pewnej lokaty spowodowało ograniczenie dopływu zasobów finansowych z 2 źródeł: 1) redyskonta kredytowego i zagranicznego, które spadło z 352 na 317 milionów złotych z czym wiąże się postępujące usamodzielnienie się bankowości w pierwszej linii od banku emisyjnego oraz 2) kredytów zagranicznych, które zmalały z 460 na 428 milionów zł. — Wolno wyrazić przypuszczenie, że w miarę poprawy sytuacji gospodarczej i otwierania się możliwości zatrudnienia obcych kapitałów, to źródło zasobów, tak doniosłe w naszych warunkach, na nowo wykaże postępującą aktywność.

Gdy mowa o źródłach zasobów operacyjnych, zwrócić należy uwagę na wzrost kapitałów własnych z 305 na 337 milionów zł.

O ile chodzi o opłacalność interesu bankowego — to sędzić należy, iż zachowana została w proporcjach zasadniczych. Za rok poprzedni stan kosztów handlowych wynosił 104 milj. zł., pobrane procenty i prowizje — 135 milionów zł., na koniec 3-go kwartału 1930 roku przy kosztach handlowych w wysokości 72 milionów zł. wyniosły procenty i prowizje pobrane — 95,6 milionów złotych.

Porównując na zakończenie stan rzeczy z latami ubiegłymi: od roku 1926 poczynając) chcemy uwypuklić kilka zasadniczych cyfr charakterystycznych stanu czynnego i biernego.

Ani grosza kredytu
bez zasięgnięcia informacji w Biurze
„WYWIAD KREDYTOWY“
Największe w Łodzi Biuro Informacji kredytowych — 1500 własnych korespondentów w kraju i zagranicą.
CEGIELNIANA 15, tel. 129-30, dawniej Wólczańska 17.

Tak więc w aktywach dyskonta (kol. pierwsza) i rachunki bieżące (kol. druga) rozwijały się następująco:

31. XII. 26 r.	—	324	—	395	milj. zł.
31. XII. 27 r.	—	613	—	613	milj. zł.
31. XII. 28 r.	—	919	—	777	milj. zł.
31. XII. 29 r.	—	934	—	904	milj. zł.
30. IX. 30 r.	—	920	—	948	milj. zł.

Jednocześnie w stanie biernym suma wkładów i sald kredytowych w rachunkach bieżących (kol. pierwsza), banków zagranicznych (kol. druga) i kapitałów własnych rozwijały się następująco:

31. XII. 26 r.	—	515	—	90	—	153	milj. zł.
31. XII. 27 r.	—	798	—	199	—	199	milj. zł.
31. XII. 28 r.	—	997	—	375	—	284	milj. zł.
31. XII. 29 r.	—	1084	—	460	—	305	milj. zł.
30. IX. 30 r.	—	1190	—	428	—	337	milj. zł.

Jeżeli przyjrzyć się cyfrom, które tutaj zestawiliśmy widoczne jest, że ten rozwój operacji czynnych i biernych, który w ostatnich latach pięcioletcia był potężny, nieco opadł; rok 1930 był rokiem stabilizacji. Jeżeli jednak zważyć, że mamy do czynienia z rokiem kryzysu, jest dla każdego widoczne, iż stan rzeczy w bankowości jest ze wszech miar pomyślny.

Banki nauczone doświadczeniami poprzedniego kryzysu r. 1925 stosują politykę wysoce ostrożną. Dzięki tej ostrożności wzmożniły swe zaufanie, czemu zawdzięczamy fakt, iż mimo powszechnego kryzysu zaufania — depozyty, będące miarą zaufania instytucji finansowych — trwają w swym wzroście. Wskutek tego banki wzmożniły w ciągu kryzysu swą pozycję, jako zbiorniki pieniężno - kredytowe kraju.

Dr. A. Z.

NOTOWANIA BAWELNY.

Liverpool, 30 grudnia.
Bawelna amerykańska — zamknięcie: styczeń 5 14, luty 5 18, marzec 5 24, kwiecień 5 30, maj 5 37, czerwiec 5 42, lipiec 5 48, sierpień 5 52, wrzesień 5 56, październik 5 51, listopad 5 65, grudzień 5 15. Loco 5 31.

Liverpool, 30 grudnia.
Bawelna egipska — zamknięcie: styczeń —, marzec 7 22, maj 7 40, lipiec 7 58, wrzesień 7 77, grudzień 7 05. Loco 7 70.

Aleksandria, 30 grudnia.
Bawelna egipska — zamknięcie: Sakkellidis: styczeń 13 45, marzec 14 05, maj 14 70, lipiec 15 27, listopad 16 17, Ashmouni: luty 10 46, kwiecień 10 75, czerwiec 11 10, październik 11 70.

Nowy Jork, 30 grudnia.
Bawelna amerykańska — zamknięcie: styczeń 9 88, Loco 10 00 Kontakty: styczeń 9 77, luty 9 88, marzec 10 00, kwiecień 10 12, maj 10 28, czerwiec 10 37, lipiec 10 40, sierpień 10 57, wrzesień 10 57, październik 10 65.

Nowy Orlean, 30 grudnia.
Bawelna amerykańska — zamknięcie: styczeń 9 79, marzec 10 00, maj 10 28, lipiec 10 50, październik 10 69. Loco 9 52.

DZWIĘKOWY KINOTEATR
"CAPITOL"

Dziś premiera!

Wielki Noworoczny Program Śmiechu!

Ceny miejsc popularne Początek w dni powszednie o godz. 4-ej, w soboty, niedziele i święta o 2-ej.

Najwspanialsza kreacja króla humoru

Harold Lloyd

w arcydziele dźwiękowym p. t.

Rozkosze Niebezpieczeństwa

Tomaszów-Mazowiecki
 (Telefonem od własnego kordenta).

KAPITAŁ ZAKŁADOWKO. POWIEKSZONY

Magistrat otrzymał z u. Gosp. Krajowego zł. 45.000, przeznaczone do powiększenia kapitału zakładowego komunalnej kasy oszczędności, z którą kwotę magistrat niezwłocznie przekazał kasie oszczędności.

REORGANIZACJA WYD. MELDUNKOWEGO

W pierwszych dniach zima przeprowadzona będzie reorganizacja wydziału meldunkowego przy magistracie.

Sporządzona będzie karta według nowoczesnego systemu prawdopodobnie domowe księgi drukowane zostaną zamienione.

KRYZYS W PRZEMYŚLU KASA CHORYCH

Z powodu ciężkiego wsu w przemyśle, a zwłaszcza w włókienniczym, w której to gałęzi zatrudniona jest lwią część ubezpieczonych paasy chorych uwydatnia się ostatnio znaczne obniżenie wpływów i wzrost ubezpieczonych bezrobotnych, którzy największym stopniu korzystają ze szczeł kasy.

Jako materiał porównawczy podamy cyfry z lipca, kiedy bełocje na terenie naszego miasta nieo tak wielkie i z listopada, w którym miesiącu sytuacja uległa pogorszeniu.

W lipcu r. b. ilość ubezpieczonych w pow. kasie chorych wyla 16580 osób, którym udzielono 9584 rad lekarskich i ambulatoryjnych. W opadzie natomiast przy znacznej liczbie ubezpieczonych, których cyfra łodzi zaledwie do 10928, udzielono 14 poradz.

Wpływy z tych dziesięciu porównawczych wynoszy lipcu 168.507 złotych, w listopadzie 269 zł.

Z powyższego wy. że ilość ubezpieczonych zmniejszyła w ubiegłym miesiącu o blisko 30 ent w stosunku do lipca, bo o 5652 os. Wpływy zmalały o 22.277 zł., a udzielonych porad zwiększyła się o 38 przy stosunkowo zwiększonej płacie zasiłków chorobowych.

Zyczenia noworoczne L. K-u.

Zarząd LKS-u pyła za naszym pośrednictwem serdeczne zyczenia Noworoczne wszystkim klubom i towarzystwom sportowym.

Akademjaportowa.

W nadchodzącą noc dla 3 stycznia o godz. 20-ej edzie się w sali rady miejskiej z oł. „Tygodnia Makabi” uroczysta impreza sportowa, na której przemawiać będzie prezes Rusecki dyr. Liger i inni.

Duszurontek.

Dziś w nocy dwa następujące apteki: A. Potasza (Plac Kosy 10), A. Charemzy (Pomorska 10), E. M. (Piotrkowska 46), M. Emsztajna (Piotrkowska 25), Z. Gorczyckiego (Przejazd 59), G. Antwiczka (Pabjanicka 50).

Usiłował zniewolić młodą dziewczynę. Sąd skazał kolejarza na karę więzienia.

Marjanna Kozłówna, nie mogąc znaleźć w Łodzi żadnego zajęcia, wyjechała na prowincję, by tam szukać szczęścia. któregoś wieczoru dotarła do Kolušek. Nie znalazła tam nikogo, wobec czego postanowiła przespaa się na stacji.

Gdy spoczęła na ławce, podszedł do niej jakiś kolejarz i wszczął z nią rozmowę. Dziewczyna zwierzyła się ze swych trosk. Powiedziała, iż przyjechała do Kolušek w poszukiwaniu pracy i szuka noclegu.

Kolejarz zaproponował jej przechadzkę. Gdy przechodzili przez tor kolejowy, kolejarz nagle pochwylił dziewczynę za rękę i wepchnął ją do jakiegoś pokoiku i szybko zgasił światło.

Kozłówna bronila się rozpaczliwie. Napaśnik usiłując ją zniewolić, stoczył z nią zaciętą walkę.

Nagle otworzyły się drzwi. Staneli w nich dyżurny ruchu i posterunkowy.

Kolejarz na ich widok zmieszał się zupełnie i nie mógł wydobyć ze siebie ani jednego słowa.

Kozłówna opowiedziała szczególowo o napaści.

Wszczęto dochodzenie, w którego wyniku funkcjonariusza kolejowego. Karola Świaderskiego pociągnięto do odpowiedzialności karnej.

Wczoraj stanął on przed łódzkim sądem okręgowym, który sprawę tę rozważał przy drzwiach zamkniętych w trybie postępowania uproszczonego pod przewodnictwem sędziego Żabińskiego. Oskarżał prokurator Suski.

Świaderski został skazany na 3 miesiące więzienia.

Hallo! Tu radio!..

PROGRAM ROZGŁOSNI ŁÓDZKIEJ „POLSKIEGO RADJA”.

CZWARTEK, dnia 1 stycznia 1931 roku.

10.15 Nabożeństwo. 11.58—12.10 Sygnał czasu z Warszawy i hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie. Odczytanie programu dziennego i repertuar teatrów i kin. 12.10—14.00 Poranek muzyczny z Filharmonii Warszawskiej. Wykonawcy: Ork. Filh. Warsz. pod dyr. J. Ozimieńskiego i soliści. W programie utwory Jana Straussa (syna). 14.00—15.20 Przerwa. 15.20—15.40 Muzyka z Warszawy. 15.40—16.10 Program dla dzieci z Warszawy. 16.10—16.40 Płyty gramofonowe z Warszawy. 16.40—16.55 Pogadanka z Warszawy. 16.55—17.25 Płyty gramof. z W-wy. 17.25—17.40 Feljeton p. t. „Pierwszy Sylwester w Legionach” — wygl. pułk. Wieniawa - Długoszowski (tr. z W-wy). 17.40—19.00 Koncert po południowy z Warszawy. 19.00—19.25 Rozmaitości. 19.30—20.30 Audycja, poświęcona twórczości J. Szaniawskiego (z powodu odznaczenia państwową nagrodą literacką) a) Przemówienie prezesa Zdzisława Debickiego, b) Sluchowisko „Zeglarz” J. Szaniawskiego, w radiofonizacji Stanisława Karwickiego (tr. z W-wy). 20.30—22.00 Koncert muzyki lekkiej z Warszawy. W przerwie kwadrans literacki. 22.00—22.15 Magdalena Samozwaniec wygl. feljeton p. t. „Na Nowy Rok” (tr. z Warszawy). 22.15—22.35 Arje i pieśni w wykonaniu Ignacego Dygasa (tenor) (tr.

z W-wy) 22.35—24.00 Komunikaty: PAT, meteor. polic., sportowy, oraz muzyka taneczna z Warszawy.

PIĄTEK, dnia 2 stycznia 1931 r.

Godz. 11.58—12.05: Sygnał czasu z Warszawy i hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie. 12.05—13.15: Muzyka z płyt gramofonowych z firmy A. Klingbeil, Łódź, Piotrkowska Nr. 160 13.15—13.25: Odczytanie programu dziennego i repertuar teatrów i kin 13.25—15.50: Przerwa. 15.50—16.10: Lekcja języka francuskiego z Warszawy. 16.15—16.25: Komunikat Polsk. Związku Krótkofalowców (tr. z Warsz.). 16.25—17.15: Muzyka z płyt gramofonowych z Warsz. 17.15—17.40: Odczyt z Wilna. „Wilno w ramach Państwa Polskiego” — wygl. prof. U.S.B. Mieczysław Limanowski. 17.45—18.45: Muzyka lekka w wykonaniu orkiestry pod dyr. A. Furmańskiego (tr. z Warszawy). 18.45—19.10: Rozmaitości. 19.10—19.30: Odczyt zorganizowany przez komitet „Dni Przemysłowców” w Łodzi 19.30—19.35: Komunikat Izby Przemysłowo - Handlowej w Łodzi. 19.35—19.50 Prasowy dziennik radiowy z Warszawy. 19.50—20: Płyty gramofonowe z Warszawy 20—20.15: Pogadanka muzyczna z Warszawy 20.15: Koncert symfoniczny z Filharmonii Warszawskiej. Po transmisji komunikaty: PAT, meteorologiczny, policyjny, sportowy oraz Skrzynka pocztowo-techniczna, która wygłosi kierownik propagandy P.R. p. Wacław Frenkiel.

Dźwiękowy Teatr Świetlny

CASINO

Dziś i dni następnych!

Czarująca para kochanków upojna BERNICE CLAIRE i wytworny ALEXANDER GRAY w największym filmie sezonu

„NO, NO, NANETTE”
 (KOBIETA NA MARSIE)

Najpiękniejsze melodie
 Najsubtelniejsze barwy

Niebwałe bogactwo wystawy
 Frapująca treść.

NADPROGRAM: „Pieśń Dżunli” — Dźwiękowy dodatek kreskowy

Początek seansów o godz. 4.30. W soboty, niedziele i święta poranki od godz 12-ej w poł po cenach najniższych 70 gr. i 1 zł.

PARYŻ

(Próba Miłości)

Główną rolę kreuje słynna gwiazda paryskich music-hallów rywalka

MORICA

Chevaliera

IRENA

BORDONI

Bogactwo, przepych wystawy! Symfonia barw! Frapująca treść! Piękne kobiety! Pełny program „FOLIES-BERGERES”

najbliższy przełój

„Casina”.

OSOBISTE.

Starosta grodzki łódzki, p. Dychdalewicz w dniu 31.XII-1930 r. udekorował Srebrnym Krzyżem Zasługi p. Stefanję Marzyńską za zasługi na polu pracy społecznej.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

SPORT W ŁODZI W ROKU 1930.

Zwyczajem dorocznym u schyłku roku kalendarzowego przystępujemy do sporządzenia bilansu naszego dorobku sportowego. Zastanówić się wypada nad całokształtem pracy z ubiegłego roku, nad zdobyciami i stratami osiągniętymi w poszczególnych dziedzinach sportu. Słowem sporządzamy rachunek zysków i strat.

Z przykrością należy niestety stwierdzić, że rok ubiegły był dla sportu łódzkiego wyjątkowo niepomyślny.

Nigdy jeszcze nie uwydatnił się tak kolosalny spadek formy w poszczególnych gałęziach sportu, jak właśnie w roku ubiegłym. W żadnym roku Łódź nie poniosła tylu strat, nigdy jeszcze nie utraciła tyle tytułów mistrzowskich co właśnie w r. 1930. Postaramy się poniżej omówić wszystkie gałęzie sportu uprawiane przez łodzian. Zaszczyci pierwszeństwa należy się piłce nożnej, sportowi najbardziej popularnemu w Polsce i cieszącemu się wyjątkowym uznaniem u sportowców łódzkich.

Piłka nożna.

Od wielu lat piłkarze łódzcy nie pamiętają tak niepomyślnego sezonu piłkarskiego, jakim był ubiegły.

Zainteresowanie rozgrywkami piłkarskimi było znacznie mniejsze, aniżeli w latach poprzednich.

Nasze dwa czołowe zespoły piłkarskie ŁKS i ŁTSG, należące do Ligi popisały się w rozgrywkach mistrzowskich fatalnie. ŁTSG po jednorocznym zaledwie pobycie w extra klasie zajmuje ostatnie miejsce w tabeli ligowej, zmuszony wskutek tego opuścić rodzinę arystokracji piłkarskiej.

Dla Łodzi piłkarskiej jest to tym boleśniejszy cios jeżeli zważyć, że jest to już drugi z rzędu zespół (Turyści), zmuszony wskutek złej lokaty w tabeli ligowej opuścić Ligę. Nie o wiele lepiej powiodło się w tegorocznych rozgrywkach ligowych ŁKS-owi. Po świetnych sukcesach w sezonie 1929 spodziewano się, że drużyna czerwonych odegrała rolę w mistrzostwach Ligi, jednakże już na początku sezonu piłkarskiego uwydatniła się słaba forma ŁKS-u która przetrwała niemal do ostatniego meczu.

W spotkaniach międzymiastowych powiodło się Łodzi piłkarskiej katastrofalnie.

Reprezentacje footballowe naszego miasta nie potrafiły należycie bronić swych barw. W meczu z Warszawą o piłkarz wedrowny „Republiki”, Łódź poniosła trzecią z rzędu porażkę w stosunku 1:2 z drugorzędnym garniturem stolicy, tracąc tem samą piękną nagrodę, która przeszła na stałe do WZOPN-u.

Rozpoczęte w październiku ponowne rozgrywki międzymiastowe z Warszawą również o nagrodę „Republiki”, przyniosły Łodzi świeżą porażkę w stosunku 0:1. Nie o wiele lepiej powiodło się naszej reprezentacji w spotkaniu z Krakowem w dniu jubileuszu PZPN-u. Nasi reprezentanci przegrywają w Krakowie sromotnie w stosunku 1:5. Jedynie w spotkaniu ze Lwowem jedenastka naszego miasta uzyskała dość zaszczytny wynik, przegrywając w stosunku 3:4.

Ogółem nasi reprezentanci rozegrali w roku ubiegłym 4 spotkania międzymiastowe przegrywając wszystkie. Stosunek bramkowy naszej reprezentacji brzmi 5:2 na naszą niekorzyść.

Kontakt z zespołami zagranicznymi nie utrzymywano niemal wcale. Jedynie Hakoah wiedeński gościł w Łodzi i mimo swej niezwykle słabej formy, potrafił dać sobie radę z łódzkiemi zespołami zwyciężając ŁKS i remisując z ŁTSG.

Słowem niepowodzenia towarzyszyły łódzkiemu piłkarstwu niemal na każdym kroku. W rozgrywkach międzyokręgowych o wejście do Ligi mistrz okręgu łódzkiego WKS nie odegrał poważniejszej roli, nie będąc w stanie dostać się nawet do półfinałowych rozgrywek.

Jedynym dodatnim momentem piłkarstwa łódzkiego był wzrost zainteresowania meczami A-klasowymi o mistrzostwo.

Publiczność obdarzała coraz większym zaufaniem zawody piłkarskie o

mistrzostwo okręgowe, tak że w porównaniu z sezonem r. 1929 frekwencja na zawodach okręgowych znacznie wzrosła.

Reasumując powyższe, musimy dojść do wniosku, że piłkarstwo łódzkie przeżywało w r. ubiegłym bardzo poważny kryzys, stojąc niemal w obliczu katastrofy.

Wyżej przytoczone dane świadczą wymownie o upadku piłkarstwa łódzkiego, zajmującego swego czasu dominujące stanowisko w świecie piłkarskim Polski.

Brak narybku i odpowiednich rezerw jest głównym powodem niepowodzenia naszego footballu. Większość naszych klubów piłkarskich ogranicza się na pielęgnowaniu kilkunastu wybrańców, pozostawiając resztę zawodników na łaskę losu. Nic dziwnego, że skutki takiego stanu rzeczy nie dają na siebie długo czekać. Gdy zachodzi potrzeba zastąpienia jednego zawodnika drugim, nie ma formalnie po kogo sięgnąć, gdyż o rezerwach u nas się wogóle nie pamięta. Nasi czołowi działacze piłkarscy winni dołożyć starania, by Łódź posiadała przynajmniej jednego trenera footballowego. Musimy się czegoś nauczyć, gdyż rok ubiegły dowiódł, że jeszcze nie potrafimy.

Miniony sezon footballowy winien być dla naszych działaczy piłkarskich przestrogą na przyszłość.

Grozi nam kompletna ruina w tej gałęzi sportu i ażeby tego uniknąć, należy dołożyć jaknajwiększe starania, by podnieść poziom gry naszych zespołów.

Nowy rok winien być rokiem intensywnej pracy nad uzdrowieniem nie normalnych stosunków panujących w piłkarstwie łódzkim.

Gry sportowe.

Gry sportowe są obecnie obok piłki nożnej najpopularniejszym sportem w Łodzi.

W latach poprzednich Łódź dominowała w tej gałęzi sportu, posiadając najsilniejsze drużyny, jednakże w roku ubiegłym, w konkurencji o mistrzostwo Polski, zepchnięci zostaliśmy na szary koniec.

Jeszcze w r. 1929 w rękach klubów łódzkich znajdowały się dwa tytuły mistrzowskie. Ł.K.S. zdobył mistrzostwo Polski w hazenie, zaś Y.M.C.A. w siatkówce męskiej.

W roku ubiegłym zostaliśmy i tych tytułów pozbawieni.

W koszykówce żeńskiej i hazenie sprzątnięte one nam zostały niemal z przed nosa. Jedynym pocieszającym objawem w tej gałęzi sportu był masowy rozwój gier sportowych. W obecnej chwili niema formalnie klubu sportowego, któryby nie posiadał sekcji gier sportowych, wykazujących stale wzrastające postępy.

Boks.

Z rozwoju pięściarstwa możemy być zadowoleni. Bardzo żywotną działalność wykazują kluby fabryczne, które intensywnie pracują nad rozwojem swych sekcji bokserskich.

Dziś posiadamy już w naszych klubach fabrycznych pierwszorzędną materjał pięściarski.

W ubiegłym sezonie bokserskim nie było prawie niedzieli, by nie organizowano jakiejś imprezy pięściarskiej.

Naturalnie, że przyczyniło się to w dużej mierze do wzrostu zainteresowania tą gałęzią sportu. Związek Bokserski wywiązał się również dodatnio ze swego zadania, organizując cały szereg spotkań międzymiastowych, z których Łódź wychodziła oborną ręką, odnosząc cały szereg pełnowartościowych sukcesów.

Na arenie międzynarodowej odegrał również bardzo poważną rolę. Nasi pięściarze szczególnie dodatnio popisali się na mistrzostwach Europy w Budapeszcie, uzyskując niezwykle zaszczytny wynik z reprezentacją Węgier. W rozgrywkach o mistrzostwo Polski odegrało pięściarstwo łódzkie bardzo poważną rolę, zagarniając dwa tytuły mistrzowskie w wadze półciężkiej i ciężkiej. Słowem, z pracy naszych pięściarzy możemy być w zupełności zadowoleni.

Ciężka atletyka.

Ciężka atletyka jest u nas sportem mało rozpowszechnionym. Jedynie kilka klubów łódzkich, z których w pierwszym rzędzie wymienić należy Bar-Kochbę, posiada bogato rozwinięte sekcje ciężkoatletyczne. W podnoszeniu ciężarów posiadamy kilku wybitnych zawodników (Minc, Sztern, Weingarten), których wyniki osiągają już poziom europejski i przynoszą sławę Łodzi sportowej.

Jedno, co można zarzucić tej gałęzi sportu, to brak odpowiedniego narybku i nieznaczny rozwój wszere. Wina za taki stan rzeczy ponoszą władze Związku Atletycznego, które przez cały rok nie wykazały absolutnie żadnej działalności, ograniczając się wyłącznie do urządzenia kilku imprez o mistrzostwo.

Brak inicjatywy i ospałość Związku przyczynia się do tego, że ta gałąź sportu nie dotarła jeszcze do większej części klubów łódzkich. Poza Bar-Kochbę sekcje ciężkoatletyczne posiada Siła, Unia, Władzewska Manufaktura, Makabł pabjanicka i Kruscheender. Jest to stanowczo za mało na potężny okręg łódzki.

Lekka atletyka.

Lekka atletyka jest u nas sportem najbardziej upośledzonym. Kluby, które uprawiają tę gałąź sportu, można policzyć na palcach.

W roku ubiegłym w tym kierunku o tyle się polepszyło, że kluby fabryczne wykazały coraz większe zainteresowanie „królową sportów”.

Dodatnim objawem był również fakt, że w zawodach lekkoatletycznych o odznakę sportową brała udział rekordowa ilość zawodników. W konkurencji krajowej odegraliśmy naturalnie minimalną rolę. Talentów lekkoatletycznych wśród panów brak u nas, jedynie panie mogą się poszczycić dwoma doskonałymi zawodniczkami: Kwaśniewską (Ł.K.S.) i Janowską (Kruscheender). Szczególnie Janowska jest w skoku wżwyż narazie bezkonkurencyjną, zagarniając słusnie tytuł mistrzyni Polski.

Kolarstwo.

W sporcie kolarskim nie posunęliśmy się w roku ubiegłym naprzód, można nawet powiedzieć, że uczyniliśmy krok wstecz.

W latach poprzednich Łódź posiadała zarówno w kolarstwie torowym, jak i szosowym godnych przedstawicieli, dziś na palcach można policzyć zawodników, którzy w konkurencjach krajowych odnieśli jakieś poważniejsze sukcesy.

Na mistrzostwach torowych Polski nie odegraliśmy poważniejszej roli, tak jak w całym szeregu krajowych imprez szosowych.

Nawet w biegu górskim Kraków — Zakopane, w którym dwukrotnie odnosił zwycięstwa as naszego kolarstwa szosowego, Kłosowicz, musieliśmy się w roku ubiegłym zadowolić jednym z dalszych miejsc. Sezon wyścigów torowych nie był również w roku ubiegłym najbogatszy, tak, że z pracy naszych klubów nie możemy być zadowoleni.

Motocyklizm.

W sporcie motocyklowym Łódź nadal zajmowała dominujące stanowisko. Pocieszającym objawem jest również fakt, że w roku ubiegłym powstało na terenie naszego miasta cały szereg świeżych sekcji motocyklowych, z których największą działalność wykazała sekcja Łódzkiego Klubu Motocyklowego. Sekcja ta obok Unii była jedną z najruchliwszych w ubiegłym sezonie.

Należy również wymienić sekcję motocyklową Bar-Kochby, która acz sama nie organizowała żadnych imprez, to jednak brała czynny udział niemal we wszystkich ważniejszych imprezach lokalnych i krajowych.

Tenis.

Dla tenisu łódzkiego rok ubiegły był wyjątkowo niepomyślny. Dwukrotny

Stolarcowołany do wojska, nie miał mistrzki w grze pojedynczej, Maks możnoprzawiania treningu i stracił tytuł na rzecz Tłoczyńskiego.

Dłazi jest to ogromna strata jeżeli zważyć, że dotąd byliśmy w tej gałęzi szpexkonkurencyjni, zagarniając z łacją tytuły mistrzowskie.

Ważnych imprez tenisowych nie urządzałem wcale w roku ubiegłym.

Doro turniej Łódzkiego Lawn-Tenis K nie zgromadził na starcie zbyt dob zawodników i rzecz zrozumiiała niwołał większego zainteresowania.

Jedynopocieszającym objawem był fakt, że kluby zaczęły się energicznie kć koło sekcji tenisowych.

Szczeg Turyści i Ł.K.S. wykazali w ubiegłym bardzo żywotną działalność

Hok na lodzie.

O tej li sportu narazie nie konkretnego pćdzieć nie można. W roku ubiegłym fmy zaledwie dwa kluby hokejowe S. i Union, których rola ograniczyli do rozegrania kilku spotkań i na tenieć.

Może wu bieżącym „ruszy” się nieco w tełejli sportu, tembardziej, że powstałyćze dwie sekcje hokejowe KadimaTriumph oraz założony został podg hokejowy, który ma bardzo szer pole działania.

Szmierka.

Sport ten u nas mocno zaniedbany. Jedyną je szmierczą w Łodzi posiada W.Ka za najlepszych szmierzy uważały por. Kuźnickiego i sierż. Rudnigo.

Pi-pong.

Ping-Pong (w zwłaszcza w okresie zimowym bywa sobie w sferach sportowych) między coraz więcej zwolenników. W tełejli sportu zajmujemy jedno z lepszyńszych w Polsce. Młody Związek Piłogowy wykazał bardzo ruchliwą łalność, sprowadzając na turniej mistrwłata słynnego Brnę, którego wp w Łodzi wywołał istny entuzjazm

Miejmy nad, że Nowy Rok będzie dla sportużkiego łaskawszy i pozwoli powetęć straty, poniesione w roku ubiegłym

Stef.

NOC BODATKÓW.

Karnawał Pan, wyk'e nam
Rozkosze ole,
Lecz jak na złońiedzy doć
Każdemu z brakuje,
Tu plańta jest i r też.
Podatki znońiota,
Lecz n e dbaj o śmiechem, ochota
Dziś na Redbiesz.
Skarbowcy Wamę jedną noc
Podatki podę
A obrotowy i dowy
Znieć obiecu
Więc ciesz się briciesz!
Dla pięknych rozkoszy moc
My też zniadziemy
I wspóln e z , choć biedni sami,
Stworzymy raj na i.
Bo doć już n lez!
Reduta odbędzie aia 5-go stycznia 1931 roku w Filharmonji 164. ulica Prez. Narutowicza Nr. 20.

URUCHOMIENIE ODNI W ŁODZI.

Łódź była dotychczaszbawiona możliwości gromadzenia więkz zapasów żywności, a to z braku jakichkćk urządzeń chłodniczych. Poszczególne si żywnościowe, jak jatki mięsne, oraz sklepy mogły przechowywać swe artykuły zaledkrótki okres czasu, gdyż ulegały one szybkosuciu. Obecnie rzeźnia miejska w Łodzi uruńia chłodn e, która całkowicie niedomagana usunę. W chłodniach tych mogą być przywyanę: ryby, masło, mięso i drób.

Chłodnie te są w si pomieścić kontynęnt żywności, który wyza na arowiz'cję Łodzi, conajmniej w ciąguego miesiąca i s'uzyc będą nietylko dla prowyaniania zapasów hurtowych, ale i mniejszyChłodnia przyjmować będzie bowiem rów do przechowywania środków żywnościowe dla pćnego użytku oraz sklepów detalicznych.

Przy chłodni uruchon jest również fabryka sztucznego lodu. Łoń, wytworzony systemem mechanicznym, jest nie czysty i nie posiada w przeciwieństwie lodu naturalnego, szkodliwych dla zdrowia zców.

Imponujący rozwój tramwajów w Łodzi.

Pierwszy tramwaj.—Dewastacja przez okupantów.— 47 kilometrów linii.— Przebudowa tramwajów.

Każdy Łodzianin jeździ tramwajami 15 razy miesięcznie.

Jednym z najruchliwszych przedsięwzięć naszego miasta, przejawiającym najbardziej energiczną działalność, jest kolej elektryczna łódzka. Przedsiębiorstwo to istnieje w Łodzi 32 lata, a w ciągu tego czasu dokonało tak dużo, że obecnie poszczycić się może istotnie olbrzymim dorobkiem.

Narodziny tramwaju.

Historia narodzin tramwajów w Łodzi jest bardzo interesująca. Przed trzydziestu dwoma laty, w dniu 23 grudnia 1898 roku, o godz. 11 rano wyjechały na miasto pierwsze wagony tramwajowe, budząc oczywiście wielką sensację wśród ówczesnej ludności.

Remiza tramwajowa w owym czasie posiadała 50 wagonów motorowych, z obsługą 420 ludzi. Pierwszym dyrektorem K.E.E. był p. J. Korecki, naczelnikiem wydziału ruchu p. Dębowski, zaś głównym buchalterem p. H. Werner, obecny dyrektor K.E.E.

Energiczna i wyteżona praca tych ludzi doprowadziła instytucję tramwajów do właściwego rozwoju. Im głównie zawdzięczać należy, że tramwaje łódzkie tak szybko spopularyzowały się i rozwinęły, osiągając wspaniałe rezultaty.

Pierwsze wagony, kursujące w Łodzi, sprowadzone były z zagranicy. Okazało się jednak rychło, że są one niepraktyczne dla naszego miasta, ponieważ były za długie i na zakrętach wąskich ulic łatwo się wykolejały.

Po pierwszych więc próbach postanowiono wagony przerobić i nadano im wygląd taki, jaki mają obecnie, oczywiście mówimy o wagonach starego typu, nie nowego, wprowadzonego obecnie.

Początkowo kolej elektryczna łódzka przechodziła bardzo ciężkie chwile. Do roku 1905 sytuacja pogarszała się niemal rok rocznie, dywidenda była bardzo niewielka. Rok 1905, rewolucja i wybuch wojny japońskiej mocno poderwały podstawy finansowe tramwai. Część pracowników wcielono do armii, co spowodowało zmniejszenie ilości kursujących tramwajów, gdyż w ciągu zbyt krótkiego czasu nie można było wyszkolić fachowo nowej obsługi.

Okres poprawy

Mimo tych przeciwności, dyrekcja K.E.E. pracowała w dalszym ciągu nad rozwojem przedsiębiorstwa. Wysiłki okazały się skuteczne. Po roku 1905 nastąpił okres poprawy. Rozpoczęto wprawdzie inwestycje. Powiększono kapitał zakładowy, który wynosił początkowo 2 miliony rubli. I od roku 1908 następuje nowa era w historii tramwajów.

Frekwencja poprawia się z miesiąca na miesiąc, dywidenda wzrasta. Z 4—5 proc. w stosunku rocznym podnosi się ona do 16 proc. w roku 1913.

Wojna światowa znów zachwiała podstawą K.E.E. 40 proc. pracowników tramwajowych wcielono do wojska. Większą część wagonów wycofano ze względu na minimalny ruch w mieście, pozostałe wagony używane były przeważnie do obsługi wojska.

Po okupacji Łodzi, armia niemiecka przeprowadziła rekwizycję miedzi i kabla zapasowego. Tramwajom groziło zupełne unieruchomienie. Tylko dzięki wielkim wysiłkom dyrekcji i członków zarządu udało się uratować komunikację. Po wojnie sytuacja w dalszym ciągu była fatalna. Brak części zapasowych, brak materiału technicznego, uniemożliwiały komunikację. Trzeba było sprowadzać części z zagranicy.

Umowa koncesyjna

Nadmiar wszystkiego ówczesny magistrat groził tramwajom wywłaszczeniem. Dopiero po długich pertraktacjach w roku 1923 podpisano umowę koncesyjną na lat 40. W myśl tej umowy dyrek-

cja K.E.E. miała wybudować w ciągu 6 lat, od chwili jej podpisania 16 i pół kilometra nowych torów; wraz z siecią na powietrzną i ziemną.

Od tej chwili rozpoczyna się właściwa działalność K.E.E. Z roku na rok prowadzone są roboty inwestycyjne. Z roku na rok rozszerza się sieć i powiększa liczba kursujących wagonów. Zmieniły się też warunki pracy urzędników, którzy uzyskali kasę pożyczkową - emerytalną. Dzięki tej kasie pracownicy otrzymują po 10 latach swej pracy 40 proc. pełnego uposażenia. W każdym następnym roku dodaje im się po 3 proc. tak, że po 30 latach pracy otrzymują oni pełną emeryturę, w wysokości 100 proc. po bieranej ostatnio pensji.

Jak już zaznaczyliśmy, przy podpisywaniu umowy koncesyjnej, dyrekcja kolei zobowiązała się rozszerzyć sieć, przez prowadząc szereg nowych linii. Celem wywiązania się z umowy, a równocześnie celem powiększenia przedsiębiorstwa, natychmiast przystąpiono do pracy. Jakie tempo jej nadano, najwyraźniej świadczą cyfry.

W roku 1923 długość linii wynosiła przeszło 23 kilometry. W roku bieżącym wynosi ona około 47 kilometrów. W przeciągu więc ośmiu lat długość linii wzrosła przeszło dwukrotnie. Warunki umowy, przewidujące przedłużenie linii o 16 i pół kilometra dawno już zostały przekroczone, a dyrekcja ciągle prowadzi jeszcze roboty inwestycyjne, co świadczy o wielkim rozmachu tej instytucji.

Inwestycje K. E. Ł.

Jakie linie tramwajowe przeprowadzono w tym czasie? Wyliczymy je w kolejnym porządku. A więc:

1) ul. Rzgowska od pl. Reymonta do granic miasta, 2) ul. Brzezińska od placu Kościelnego do ul. Cmentarnej, 3) ul. Łagiewnicka od pl. Kościelnego przez Bałucki Rynek do ul. Zgierskiej, 4) ulica Przejazd od Piotrkowskiej do Cegielnianej, 5) ul. Kilińskiego od Głównej do Przejazd, 6) ul. Zieloną od Piotrkowskiej do Towarowej, 7) ul. Srebrzyńska od Cmentarzy do ul. Promyka, 8) ul. Rokicińska do granic miasta.

Była to pierwsza seria robót, obejmująca 85 proc., do czego spółka zobowią-

wała się wobec miasta. Dodać należy, że całą tę pracę wykonano w ciągu lat czterech, co jest godne podziwu i pochwały.

Druga seria robót obejmowała:

9) ulicę Czerwoną od Piotrkowskiej przez Wólcząską i Kątną do zbiegu ulic Towarowej i Hrabowskiej, 10) przedłużenie ulicy Kilińskiego do Dąbrowskiej i Rzgowskiej, 11) ulicę Przedzalnianą od Przejazd do Rokicińskiej, 12) ul. Kilińskiego i Franciszkańską od Narutowicza do Brzezińskiej.

Szczupłe ramy artykułu nie pozwalają na dokładne zanalizowanie działalności kolei elektrycznej łódzkiej. Nie jesteśmy w stanie wyszczególnić dokładnie wszystkich inwestycji, których ogrom jest istotnie imponujący. Ograniczmy się jeszcze do wymienienia bardzo ważnej nowej linii od Kątnej do Piotrkowskiej, przez Narutowicza do Kilińskiego Franciszkańską do Brzezińskiej i stamtąd Łagiewnicką do rynku Bałuckiego. Po linii tej biegnie jak wiadomo tramwaj nr. 14.

Wraz z rozbudową sieci należało również powiększyć ilość linii tramwajowych. Dawniej kursowało w Łodzi zaledwie 10 numerów tramwajowych, tak że nawet wytworzyła się żartobliwa uwaga „jechać jedenastką” t. zn. chodzić pieszo. Wkrótce jednak uruchomiono tramwaj nr. 11, 12, 14, 15, 16 i 17. Nie jest wykluczone, że przy dalszej rozbudowie sieci uruchomione będą dalsze linie.

Wzrost frekwencji

Tramwaj w Łodzi popularyzował się niezwykle szybko. Świadczy o tym frekwencja. W roku 1923 jechało tramwajami 25.754.500 pasażerów, co miesięcznie wynosiło przeciętnie przeszło 2 miliony osób. W roku 1924 cyfra ta wzrosła do 30.925.754, a więc o pół miliona miesięcznie więcej. W roku 1925 przeciętnie miesięcznie korzystało z tramwajów 3.800.000 osób, w roku 1926 cyfra ta jeszcze bardziej wzrosła i odtańd wzrastała już z roku na rok. Obecnie przeciętnie jeździ tramwajami miesięcznie 6—7 milionów osób.

Wzrost frekwencji, jak wiadać z powyższego jest wielki. A to jeszcze nie wszystko. Dyrekcja K.E.E. stara się bowiem by frekwencja miesięczna w tram-

wajach dosięgła 7 i pół — milionów osób, tak, by jedna jazda wypadła na pół mieszkańca, czyli, by każdy mieszkaniec Łodzi jeździł tramwajem 15 razy miesięcznie.

Oczywiście, w miarę tak wielkiego rozwoju przedsiębiorstwa, jedna remiza na ul. Tramwajowej, już nie wystarczała. Należało pomyśleć o budowie drugiej i w tym celu wybrano plac przy zbiegu ulic Kilińskiego i Dąbrowskiego. Przy wyborze tego placu dyrekcja K.E.E. kierowała pewną myśl, mającą na celu ułatwienie mieszkańcom Łodzi korzystania z tramwajów. Dawniej, gdy wszystkie tramwaje wyjeżdżały rano z remizy przy ul. Tramwajowej, upływało dość dużo czasu, nim wozy znalazły się przy Górnym Rynku. Ponieważ w górze ul. Piotrkowskiej następuje odgałęzienie linii na Widzew i Chojny, gdzie mieszczą się zakłady przemysłowe, robotnicy zaś śpieszą do pracy, należało więc im ułatwić komunikację tramwajową w rannych godzinach. Z tego założenia wychodząc, postanowiono drugą remizę zbudować w takim miejscu, by tramwaje, wyjeżdżając z rana, natychmiast mogły zabierać pasażerów.

Druga remiza

W krótkim czasie stanęła też druga remiza. I obecnie wieczorem, gdy tramwaje zjeżdżają już z ulic, część z nich kieruje się do starej remizy przy ul. Tramwajowej, a część do nowej, przy ulicy Dąbrowskiego. By umożliwić mieszkańcom orientację, dyrekcja K.E.E. zarządziła, że tramwaje zjeżdżające na Tramwajową mają przy numerze zapalony kolor czerwony, a zjeżdżające na Dąbrowską — kolor zielony.

Nie można wreszcie pominąć milczenia jednej jeszcze bardzo ważnej okoliczności, jaką jest stopniowa zamiana wagonów tramwajowych na nowe. Stare wagony były wąskie, krótkie i niewygodne i dlatego dyrekcja K.E.E. idąc ciągle w kierunku udogodnienia ludności przejazdu tramwajami, wprowadziła przed trzema laty nowe wagony, szerokie, jak tylko pozwalało na to rozstawienie torów, długie i wygodne.

Początkowo kursowały w Łodzi tylko 23 wagony nowego typu. W następnym roku ilość ta powiększona została o 100. Dziś niemal wszystkie wagony motorowe są już nowego typu, a nawet niektóre przyczepki zbudowane są na ten sam wzór.

Tak się mniej więcej przedstawia zakres działalności Kolei Elektrycznej w Łodzi.

Dla orientacji pragniemy jeszcze zaznaczyć, że w myśl umowy koncesyjnej, zarząd K.E.E. składa się z 8 członków, z których pięć wybiera walne zgromadzenie, trzech zaś mianuje magistrat. Dyrekcja spoczywa w rękach pp. dyr. Wernera i wicedyr. Ringa, kierownictwo ruchu w rękach inż. Wróblewskiego.

Kr.

GILZY „OSMAN”

Jak się dowiadujemy, jedna z największych fabryk giliz w Polsce wypuściła na rynek nowy gatunek giliz pod nazwą „Osman” zaopatrzone w cztery waty, według własnego opatentowanego wynalazku, zarejestrowanego w urzędzie patentowym w Warszawie. Jest rzeczą ogólnie wiadomą, że trucizną wydziałającą się od palenia tytoniu jest alkaloid zwany „nikotyną”. Działanie nikotyny na organizm ludzki jest w wysokim stopniu szkodliwe, obowiązkiem więc każdego palacza, dbającego o swe zdrowie jest palić tylko patentowane gilzy czterowatkowe „Osman”

ZAKŁAD FRYZJERSKI R. SCHIELKE.

Wrócił z Paryża p. Henryk Schielke junior i wstąpił do zakładu fryzjerskiego swego ojca w charakterze kierownika salonu damskiego.

P. Schielke junior jest pierwszorzędnym fachowcem w swym zawodzie i jest odznaczony dyplomem francuskiego ministerstwa sztuk pięknych. Fakt powyższy niewątpliwie powita z radością damskie klientela firmy R. Schielke.

Składy towarowe „Warrant” Sp. Akc.

Składy Towarowe „Warrant” Sp. Akc. w Łodzi jest najstarszą i najpoważniejszą tego rodzaju instytucją, istniejącą od 1899 roku, t. j. zgóra 30 lat.

Firma posiada największe składy towarowe, połączone własną bocznica ze stacją Łódź-Fabryczna i mogące pomieścić do 800 wagonów różnych towarów. Wszystkie składy są murowane i odpowiednio wyposażone we wszelkie nowoczesne urządzenia.

W zakres operacji Towarzystwa wchodzi następujące czynności:

1) Warrantowanie towarów.

W środowisku przemysłowym, jakim jest Łódź, kwestia kredytów towarowych odgrywa pierwszorzędną rolę, tembardziej, że niema u nas specjalnej instytucji finansowej, która by w większej mierze uwzględniała potrzeby kredytowe w tej dziedzinie. Lukę tę wypełnia „Warrant”, udzielając takich kredytów pod zastaw towarów. O korzyściach, płynących z tej formy kredytu, świadczy najlepiej rozwój operacji warrantowych w ostatnich latach.

Ekspedycja i cienie towarów.

2) Składy wolnocłowe i tranzytowe.

Towarzystwo „Warrant” oprócz operacji warrantowych, prowadzi również ekspedycje towarów, rozwijając

specjalnie dział importowy i umożliwiając eksporterom zagranicznym utrzymywanie składów konsygnacyjnych, dzięki istnieniu największych składów wolnocłowych, w których towary zagraniczne magazynowane być mogą bez cła do lat trzech.

Wskutek długoletniej współpracy z wielkimi firmami transportowymi zagranicą, firma posiada liczną sieć korespondentów we wszystkich ośrodkach handlowych całego świata.

W związku z ekspedycją załatwia Towarzystwo wszelkie czynności celne. Dzięki oparciu finansowemu o najstarszą instytucję finansową w Łodzi, a m. Bank Handlowy w Łodzi, Towarzystwo jest w możności wykładania wszelkich sum na opłaty celne swoich klientów.

Pozatem Towarzystwo „Warrant” załatwia ekspedycje przesyłek drobnicowych w ruchu zbiorowym zagranicznym i wykonywa wszelkie operacje inkasowe.

3) Składy wolnocłowe.

Towarzystwo posiadając również koncesję na składy wolnocłowe, z których korzystają liczni klienci zagraniczni, umożliwia trzymanie przesyłek ze sprytualjami bez cła również do lat trzech.

Imponujący rozwój spółdzielczej placówki bankowej.

Przełóżając ostatnie sprawozdanie Banku Kupiecko-Kredytowego Spółdzielczego w Łodzi konstatujemy imponujący rozwój tej młodej instytucji finansowej, która z uwagi na zakres przeprowadzanych przez nią operacji wysuwa się w naszym mieście na czołowe miejsce. O znaczeniu działalności tego banku chyba najwymowniej świadczą poniższe liczby, dotyczące miesięcznego okresu. Bank ten w miesiącu listopadzie udzielił kredytu dyskontowego na sumę blisko 600 tys. zł., przyczem w ciągu jedenastu miesięcy b. r. udzielił kredytu na około cztery miliony zł., t. j. o 75 proc. więcej aniżeli w roku ubiegłym.

O racjonalnie prowadzonej polityce dyskontowej banku świadczą liczby dotyczące protestów dyskontowych. Otóż mimo raptownie zwiększających się z miesiąca na miesiąc operacji dyskontowych saldo protestów zmniejszyło się w drugim półroczu b. r. o 66 proc., wynosząc na dzień 1 grudnia znikomą cyfrę 2,4 proc. Cyfra ta dla banku rozwijającego swą działalność z rekordowym rozmachem jest istną chlubą wzorowej gospodarki.

O stopniu zaufania szerokich sfer do Banku świadczy dział lokat, który wykazuje również rekordowy wzrost, wynoszący w okresie rocznym 277 proc. Obecnie bank posiada na kontach swych klientów około jeden milion złotych. Dla charakterystyki warto podkreślić fakt, iż na podstawie urzędowej statystyki przeciętnie na jeden bank spółdzielczy przypada lokat 8-10 krotnie mniej, aniżeli te, któreimi rozporządza omawiana instytucja. Nie zaskoczyło więc nas wcale stwierdzenie Lwowskiego związku banków, iż Bank kupiecki w rzędzie banków spółdzielczych wysunął się na naczelną rolę w państwie.

W dziale inkasa bank załatwia miesięcznie kilkanaście tysięcy odcinków, zaś protesty inkasowe Banku stanowią około 5 proc. ogólnej liczby protestów m. Łodzi. Stan inkasa w Banku, tak wysoki mimo, wydatnie zmniejszonej kryzysem podaży wekslowej świadczy o stopniu zadowolenia klientów z szybkości i jakości placenia zleceń inkasowych.

Z ostatnich bilansów banku wypływa, że lokaty w chwili obecnej przekraczają sumę miliona, co jest najlepszym dowodem zaufania, które instytucja w tak rekordowym czasie i to w wysoce niesprzyjającym okresie potrafiła sobie nie tylko zdobyć, ale utrwalić i ugruntować.

Ze względu na to, że idea spółdzielcza jest u nas jeszcze w powijakach, że nie mamy dostatecznego zrozumienia dla napraszających się nowych dróg ekonomicznych, których tory prowadzą przez współdzielczość do nowych prawd konieczności reformy obecnej organizacji pracy i wytwórczości, miło jest stwierdzić, że Bank Kupiecko-Kredytowy Spółdzielczy jest najwyższym dowodem i przykładem doskonałej formy pracy spółdzielczej i dodatnich jej rezultatów. Bank ten, jako „Spółdzielczy” zajmuje pod względem technicznej sprawności, jakoteż finansowej tężyzny przodujące stanowisko w kraju. Z poufnych źródeł dowiadujemy się, że bank przewiduje wypłatę dywidendy swym członkom za rok 1930 w wysokości 6 proc., przy jednoczesnym bardzo poważnym zasileniu funduszu rezerwowego.

Naczelnym dyrektorem banku jest p. Julian Abramowicz, którego niespożytej energii, wiedzy fachowej, wszechstronnej znajomości i opanowaniu dziedziny bankowej, zawdzięcza omawiana instytucja swój wspaniały rozwój.

Prezesem rady nadzorczej jest znany przemysłowiec p. Tobiasz Bialer, wiceprezsem poseł J. L. Minberg, prezes gminy żydowskiej. Zarząd stanowią pp.: prezes — Aleksander Gutman, w. prez. M. Wojdysławski, członkowie zarządu A. Cytryn, I. M. Zduński, U. Mendelson, senator. Z ramienia zarządu urzęduje cały dzień w banku znany filantrop i działacz społeczny wiceprez N. Wojdysławski. Bank wykazał ruchliwą inicjatywę w kierunku unifikowania istniejących związków bankowych rewizyjnych, celem wzmocnienia siły wykonawczej związków i wzmocnienia wydatnej kon-

troli nad bankami. Swego czasu dyr. A. złożył w Min. Skarbu memoriał na ręce Wice-Min. dr. Grodyńskiego w sprawie uzupełnienia i obostrzenia ustawy spółdzielczej gdyż ustawa obecna jest za liberalna i nie zabezpiecza całkowicie interesu publicznego.

Bank będąc propagatorem idei gospodarczo-współdzielczej spełnia wielką misję wychowawczą wśród swych członków, a przy tym właśnie w dobie kryzysu nie obcina kredytów, ale je w całej pełni przydziela, dla złagodzenia katastrofy gospodarczej.

P
A
R
A
D
A

PARADA PARAMOUNTU

P
A
R
A
M
O
U
N
T
U

najbliższy przebój Grand-Kina.

Liljana HARVEY

wkrótce wystąpi w czarującej

OPERETCE FILMOWEJ

produkcji wytwórni „UFA” p. t.

DROGA DO RAJU

KALISZE 111-72
do REKLAM GAZETOWYCH
CENNIKÓW PROSPEKTÓW
Złota fotograficzna dla celów reprodukcyjnych
RYSUNKI, PROJEKTY REKLAMOWE
i WYDAWNICZE WYKONUJĄ
R. BORKENHAGEN 100
ŁÓDŹ Piotrkowską

Dr. med.
J. POLAK

Choroby wewnętrzne i Allergiczne.
astma, pokrzywka, artretyzm, reumatyzm.)

Ul. 6-go Sierpnia 22 front i piętro

Tel. 164-21. — Przyjmuje w dni powszednie do godziny 6-ej do 7-ej, — w niedziele i święta od godz. 11-ej do 12.

Pierwszy dźwiękowy kino-

teatr w Łodzi

„SPLENDID“

urządza dla tych, którzy jeszcze nie

widzieli

w czwartek (Nowy Rok)—1-go, sobotę 3-go, niedzielę 4-go i wtorek (Trzech Króli) 6-go stycznia 1931 r. o godz. 12-ej w pol.

PORANKI FILMU

NEAPOL, ŚPIEWAJĄCE MIASTO

z królem tenorów

J. KIEPURA
i BRYGIDĄ HELM

w rolach głównych.

Cena miejsc:

— zł. 1 i 1.50. —

RYSZARD SZAUKAL.

Wskazówki dla czytelników

Zacznij czytać książkę od początku, lecz skończ ją tylko wtedy, gdy na to zasługujesz.

Przeczytaj coś raczej dwa razy, niż miałbyś za jednym razem przeczytać za dużo.

Kupuj tylko takie książki, o których wiesz, co ci mogą dać.

Czytaj tylko to, co możesz zrozumieć. Nawpół zrozumiałe — olumania, niezrozumiałe — złości. W obydwu wypadkach — niepotrzebna strata czasu.

Nie czytaj tylko tego, aby zasnąć. Książki, przy których zasypiasz, są dla ciebie albo nadzbyt trudne, a więc szkodliwe, albo nadzbyt łatwe, a więc bezużyteczne. Nie czytaj, aby odpocząć. Czytaj uważnie, albo wcale nie czytaj.

Czytaj przedmowę i epilog. (Czasem może ci to zaoszczędzić czytania całej książki). Zwróć uwagę na oświadczenia: są to konieczne dopełnienia, które kosztowały autora nieraz wiele trudów.

Wskazówki dla literatów

Gdy dzieło sztuki nie jest konieczne, w takim razie jest zbędne.

W życiu należy się zadowalać tym, co się ma. W sztuce odwrotnie: wymagania są nieograniczone.

Możesz przeczytać do końca tylko taką książkę, której autor posiada zdolność niewypowiadania wszystkiego, co myśli. Pisać — znaczy: pozwolić czytać między wierszami.

Zakałą literatury są czytelnicy, którym się zdaje, że umieją pisać.

Literat jest człowiekiem, który nie potrafi żyć bez pisania. Wielki pisarz nie potrafi pisać bez przeżyć.

Sztuka opowiadania polega na udostępnieniu czytelnikowi opowiadanych przeżyć bez wyjaśnień.

„NIE DAMY POGRZEŚĆ MOWY“!

Złóż grosz na „Fundusz Polskiego Szkolnictwa zagranicą”, na konto P. K. O. 21895, Komitetu Obchodu 25-lecia Walki o Szkołę Polską.

Słuchawki, detektory, głośniki, aparaty radiowe oraz części radio-elektrotechniczne

poleca

inż. **Juliusz Hamer i S-ka**

ŁÓDŹ, ul 6-go Sierpnia Nr. 1.

Telefon Nr. 188-58.

„TELAKU“

UWAGA: Ładujemy Akumulatory

Zawodowe Kursy Kierowców Samochodowych

Fr. GRĘTKIEWICZA, Łódź

Piotrkowska Nr. 111, tel. 175-35.

5 stycznia **JEDYNY** w Polsce

rozpoczynają **Samochód** w przekroju

komplet. **urządzenia** poruszany

elektrycznością

ułatwia i przyspiesza naukę

Lekcje jazdy na Samochodach 6-cio cylindrowych.

Kancelaria szkoły informacji udziela i zapisy

na nowy kurs przyjmuje od godz. 9-ej rano

do 8-ej wiecz.

Podczas Karnawału elegancki świat ubiera się wyjątkowo w Zakładzie Krawieckim

B. KRYSZTAŁA W ŁODZI

Piotrkowska 24. Telefon 205-85.

Nowości sezonowe 30/31 rok nadeszły
Zamówienia wykonuje z asnych i powierzonych materiałów — Specjalność: **FRAKI; SMOKINGI; STRÓJ BALOWY.**

Kino-Teatr Sokołdźni
Sienkiewicza 40
Dziś premiera!

VILMA BANKY w swej jedynej kreacji niemej i ostatnim filmie przed przerwaniem się na deski sceniczne, ilustrującym dzieje węgierskiej emigracji w Ameryce p. t.
„RAJ ZAKOCHANYCH“
op. powieści „Jak w niebie”. Partię męską odtworzą ulubieniec publiczności **James Hall**. — Początek seansów o g. 4 po poł., w soboty, niedziele i święta o g. 2 po poł. Na I seansie ceny wszystkich miejsc po 0.60 gr. Bietycowskie 0.90 gr. ważne w soboty, niedziele i święta.
Następny program: „KOBIECI” w roli głównej **Talmadge**.

MOULIN ROUGE
UMONIUSZKI 1

Od dziś wielki program styczniowy!
Iela Malinowska; Marja Szantho; Claris Kaldor; Rimoery Margit
w najnowszej repert. Tańce akrob. Tańce ekscentr. Primab. z Moulin Rouge w Paryżu
Powiększona I-na orkiestra salonowa i Jazz. Początek o godz. 10.30 wiecz.
Wstęp wolny! W soboty, niedziele i święta **Five o'clocki**
ANONSI! Sz. Bywałcom komunikujemy, iż wydaemy nadal smaczne i obfite obiady po nader niskich cenach!

KINO TEATR CZAR
Dziś uroczysta Noworoczna premiera

Największy przebieg sezonu.
Harry Piel w supersensacji 10-aktowej **BRYGADA ŚMIERCI** przewziasła wszystkie dotychczasowe sensacje. — Szczyt emocji — Bomba sensacji Cudo techniki kinematograficznej Film dla wszystkich Naj program Komedja w 2-ach aktach ameryk.
Początek seansów o godz. 4 popołudniu w soboty i święta o 12-iej — Na pierwsze seanse wszystkie miejsca po 50 gr.

KINO-TEATR PALACE

Dziś wielka noworoczna premiera.
PAMIĘTNIK UPADŁEJ w filmie „Dusze bez steru”
Wielki dramat erotyczny w 10 akt. Międzynarodowa obsada. Królowa piękności **LOUISA BROOKS** Viera Pawłowa.
UWAGA. Z dniem 1-go stycznia 1931 r. kierownictwo orkiestry symfonicznej objął znakomity Dyrygent Muzyczny **P. LEON KANTOR**.
Pocz. seansów o 4 pp. w soboty i święta o 12 w poł. Na pierwszy seans wszystkie miejsca od 50 gr.

Do akt Nr. 24580 r. OGŁOSZENIE.
Komornik Sadu Powiatowego w Łodzi, Stanisław Dulkowski, zaskazał w Łodzi przy ul. Al. 1 Maja 24, na zasadzie art. 1030 U. P. C. szał, że w dniu 9 stycznia 1931 r. od godz. 10 rano w Łodzi przy ul. Sienkiewicza 9, odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do Michała Ulricha i składających się z mebli, urządzenia kuchennego, oszacowanych na sumę zł. 1.
Łódź, dnia 15 grudnia 1930 r.
Komornik: **S. DUWSKI**.

Kalendarze Księgi Handlowe wszelkiego rodzaju oraz **Dzienniki Amerykańskie**
Fabryka Książek Handlowych i skład materiałów piśmiennych
A. J. OSTROWSKI Piotrkowska 55 tel. 203-54

Do akt Nr. 1952 1930 r. OGŁOSZENIE.
Komornik Sadu Powiatowego w Łodzi, Adam Łagodziński, zamieszkały w Łodzi przy ul. Kilińskiego Nr. 55, na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dniu 13 stycznia 1931 r. od godz. 10 rano w Łodzi przy ul. Sienkiewicza 9, odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do Jakóba Dunkielgrina i składających się z piatna, oszacowanego na sumę złotych 800.
Łódź, dnia 15 grudnia 1930 r.
Komornik: **A. ŁAGODZIŃSKI**.

Skład materiałów radiowych
ISKRA — RADJO
Łódź, Prez. Narutowicza 9, — tel. 177-79
POLECA:
aparaty radiowe lampowe i detekt rowe słuchawki wszelkich firm, głośniki oraz wielki wybór sprzętu radiowego.
Materiały Elektrotechniczne

Kto chce mieć dobry aparat **RADJO** na spłaty 6 cio miesięczne, niech się zwróci do firmy **Polskie Radio** Krzyżanowski Andrzeja № 4.

Do akt Nr. 1245 1930 r. OGŁOSZENIE.
Komornik Sadu Powiatowego w Łodzi, Bronisław Pingiełski, zamieszkały w Łodzi przy ul. Południowej Nr. 20, na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dniu 9 stycznia 1930 r. od godz. 10 rano w Łodzi przy ul. Sienkiewicza 113, odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do Adolfa Sendera i składających się z krochmalni do osnów w komplecie, oszacowanych na sumę zł. 1200.
Łódź, dnia 13 grudnia 1930 r.
Komornik: **B. PINGIELSKI**.

„FILARYT”
Słuchawki Detektory
Kryształki stałe **BEZ KONKURENCJI** w jakości ŻAŁAĆ WSZĘDZIE.

Dr. med. IGNACY MARGOLIS okulista
mieszka obecnie Al. Kościuszki 9, 165-17 przyjmuje od 1-2 i od 5-7
Do akt Nr. 2261 1929 r. OGŁOSZENIE.
Komornik Sadu Powiatowego w Łodzi, Stanisław Dulkowski, zamieszkały w Łodzi przy ul. Gdańskiej Nr. 6, na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dniu 9 stycznia 1931 r. od godz. 10 rano w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 37, odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do firmy „A. Lipszycki” i składających się z towarów, oszacowanych na sumę zł. 7.700.
Łódź, dnia 23 grudnia 1930 r.
Komornik: **S. DULKOWSKI**.

Do akt Nr. 3717 1930 r. OGŁOSZENIE.
Komornik Sadu Powiatowego w Łodzi, Stanisław Dulkowski, zamieszkały w Łodzi przy ul. Gdańskiej Nr. 6, na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dniu 9 stycznia 1931 r. od godz. 10 rano w Łodzi przy ul. Zachodniej Nr. 66, odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do firmy „Fabryka gizeł „Bristol” A. Lewin i składających się z maszyny do wyrobu pudełek do gizeł f. Krauze kompletna mechaniczna, oszacowanych na sumę zł. 1000.
Łódź, dnia 23 grudnia 1930 r.
Komornik: **S. DULKOWSKI**.

Do akt Nr. 1930 r. OGŁOSZENIE.
Komornik Sadu Powiatowego w Łodzi, Jan Rzymowski, zaskazał w Łodzi przy ul. Sienkiewicza Nr. 67, na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dniu 8 stycznia 1931 r. od godz. 10 rano w Łodzi przy ul. Kościuszki Nr. 10, odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do firmy „Juliusz Witk Sp. z o. o.” i składających się z dwarsztatów mebli, oszacowanych na sumę zł. 600.
Łódź, dnia 12 grudnia 1930 r.
Komornik: **J. MOWSKI**.

Ogłoszenie.

Łódź, dnia 31 grudnia 1930 r.
Syndyk tymczasowy upadłości firmy „B. Globus” adwokat E. Szyfer niniejszem podaje do wiadomości wierzycieli upadłej firmy, że wobec wyznaczenia przez Sąd Okręgowy w Łodzi dodatkowego jedynego terminu sprawozdania wierzycielskiego, Sędzia Komisarz wyznaczył termin sprawdzenia wierzycielskiego na 10 stycznia 1931 r. o godzinie 11-iej w gmachu Sądu Okręgowego w Łodzi przy pl. Dąbrowskiego (Wydział Handlowy).
Wierzyciele, którzy dotychczas nie zgłosili się, winni pod skutkami art. 513 K. H. stawić się osobiście lub przez pełnomocników z dowodami, usprawiedliwiającymi ich wierzycielskość w kancelarii syndyka tymczasowego adw. E. Szyfera w Łodzi, Andrzeja 3, o godz. 5-7 po poł. i oświadczyć z jakiego tytułu i do jakiej sumy są wierzycielami masy upadłości.
Syndyk tymczasowy
(—) E. Szyfer, adwokat.

Nowootworzona Pasterciarnia **„PICCOLO”**
Łódź, Traugutta № 1 tel. 105-94 (gmach Grand Hotelu) właśc. **N. DOBRZYCKI**
Dzierżawca kuchni i Cukierni Grand Hotelu
poleca po cenach najprzystępniejszych pierszorzędnej jakości **wyroby gastronomiczne, zakąski, pasztele i t. p.** KONSUMCJA NA MIEJSCU.

Do dłuższych studiach w Mediolanie powrócił i **wznowiłam** **lekcje śpiewu** (szkoła włoska).
A. Loewy, g. 11-2 i 3-6 pp., telefon 105-71 Traugutta 5 i p. fr.

Życzenia Noworoczne przesyła swym klientom koncertowy stroiciel **S. Grodzki.**
INSTITUT DE BEAUTÉ
Marji Neufeldowej
Piłsudskiego 57, tront, II piętro, tel. 184-90 przyjmuje od 2-8.

Dr. med. Gustawa Zand-Tenenbaumowa Tkaczki
choroby kobiece i a'cuszeria.
Łódź, Wólczańska 4. Tel. 220-25.
powróciła i wznowiła przyjęcia od 3 do 4 pop.

Pończochy jedwabne
i inne, suknie trikotinowe i t. p. **przyjmuje do reperacji.**
ul. 6-go Sierpnia 76, III piętro Tania, bo w prywatnym mieszkaniu.

CHOROBY PŁUCNE SA ULECZALNE

Wpiero

Teraz

GRUŻLICA PŁUC, SUCHOTY, KASZEL, SUCHY KASZEL, KASZEL ŚLUZOWY, NOCNE POTY, KATAR OSKRZELI, KATAR KRTANI, ZAPLEGMIE, KRWOTOK GWALTOWNY, KRWIOPŁUCIE, CIĘŻKOŚĆ, RZĘZENIE ASTMATYCZNE, KLUCIE W BOKU I t. d. są uleczalne.

Już tysiące osób zostało wyleczonych. Proszę żądać mojej książki p. t.

„NOWY SYSTEM

ODŻYWCZY“

który już wielu uratował. Ten system może być stosowany przy zwykłym trybie życia i ułatwia szybko zwalczać chorobę. Waga ciała zwiększa się, a stopniowe zwapnienie kości cierpienia. Powagi w zakresie wiedzy lekarskiej potwierdzają zalety mojej metody i chętnie ją zalecają. Im wcześniej rozpoczęto kurację podług mojej metody, tem lepsze osiąga się wyniki

ZUPEŁNIE GRATIS

otrzyma każdy moja książkę, z której dowie się o wielu rzeczach naukowych. A więc każdy, komu dolega cierpienia, kto pragnie pozbyć się ich szybko, radykalnie i bezpiecznie, niech napisze jeszcze dzisiaj. Powtarzam z naciskiem, każdy otrzyma wskazówki

ZUPEŁNIE BEZPŁATNIE

bez żadnego zobowiązania ze swej strony, i każdy lekarz napewno zaakceptuje ten uznany za doskonały przez wybitnych profesorów

NOWY SPOSÓB ODŻYWANIA

To też w w interesie każdego leży aby natychmiast napisał i każdy zawsze obsługiwany zostanie na miejscu przez moje przedstawicielstwo. Niech każdy się nauczy i wzmocni dążenie do zdrowia z książki doświadczanego lekarza. Książka ta łoduje otuchy i radości życia i zwraca się z apelem do wszystkich chorych, interesujących się chętnym stanem leczenia płuc.

Mój adres: GEORG FULGNER, Berlin. — Neukölln. Ringbahnstrasse Nr. 24. Oddział 644

IMPERIAL CHEMICAL INDUSTRIES LTD.

LIGHTNING FASTENERS

LONDON, S.W. 1.

SPINAC BŁYSKAWICZNE

POLECĄJĄ SPINACZE BŁYSKAWICZNE DLA ŚNIEGOWCÓW, GETRÓW, CEZY SPORTOWEJ, GALANTERJI SZANEJ, AKCESORJI AUTOMOBILCICH etc, etc.

OSTRZEGA: PRZED IMITACJAMI, KTÓRE ŁATWO ULEGĄ CIU I RDZEWIENIU.

KAŻDY OGINALNY ANGIELSKI SPINACZ ZAOPATRZONY JEST MARKĄ FADZNA, JAK TO WSKAZUJE RYSUNE

WYŁĄCZNI PRZEDSTAWICIELSTWO NA POLSKĘ I W. M. GDAŃSK

A. Ironson S-wie

1 Żelaznej Bramy WARSZAWA.

MAGAZYN MEBLI

Zjednoczonych Stolarzy i Tapicerów

Sp. z o. o. w Łodzi

86 Piotrkowska 86, tel. 160-02

posiada na składzie wielki wybór pojedynczych mebli oraz kompletnych pokoi od najskromniejszych do najwykwintniejszych.

Dogodne warunki kupna.

50.000.000

PAR
NOŻONICH
W EUROPIE
JEST GWARANCJA
ICH DOBROCI

REZINOTRUST

OBWIESZCZENIE.

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi podaje do wiadomości PP posiadaczy kuponów od listów zastawnych Towarzystwa 4 i pół procentowych i 5 procentowych i 8 procentowych, że przypadająca do zapłaty za pomienione kupony, poczynając od 2-go stycznia 1931 r. suma złotych 2.797.500, wypłacona będzie posiadaczom kuponów, przez Bank Polski w Warszawie i wszystkie jego Oddziały bez jakichkolwiek odliczeń i prowizji, jak również — przez Kasę Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi przy ulicy Pomorskiej pod Nr. 21. Przy tem nadmieniam się, że dla zapewnienia większej sprawności wymiany i uniknięcia natłoku interesantów, kupony styczniowe 1931 roku mogą być składane w Kasie T-wa już poczynając od dnia 28-go grudnia r. b.

ELIZABETH ARDEN
New-York London

Wszelkiewiatowej sławy preparaty „Venetian“ do pielęgnowania i udelikatniania cery poleca;

agentura na Łódź
Perfumerja

„VIOLET“

Piotrkowska 83. Tel. 158-59.

Sprzedż wyłącznie detaliczna po cenach fabry znych.

ODCISKI
ZGRUBIAJĄCIE
IZBIWA BEZ BOLI I BEZPOWROTNE
BRÓDNIKI
ZNAJ
30 LAT
KLAWIOL
FABRYKA GŁOŚNIO FARMACJUTYCZNA
„AP. KOWALSKI“
WARSZAWA

Do akt Nr. 1492 1929 r. OGŁOSZENIE.

Komornik Sądu Powiatowego w Łodzi, Tomasz Chorzeński, zamieszkały w Łodzi przy ul. Sienkiewicza Nr. 67, na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dniu 9 stycznia 1931 r. od godz. 10 rano w Łodzi przy ul. 11-go listopada 26, odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do Icka - Lajbusia Szwajcera i składających się z mebli, oszacowanych na sumę zł. 2750 zgodnie z art. 1070 U. P. C. niżej ceny szacunku.
Łódź, dnia 9 grudnia 1930 r.
Komornik: T. CHORZEŃSKI.

Do akt Nr. 2466 1930 r. OGŁOSZENIE.

Komorniku Powiatowego w Łodzi, Rafakilliari, zamieszkały w Łodzi przy Karola Nr. 30, na zasadzie art. U. P. C. ogłasza, że w dniu 9 sty 1931 r. od godz. 10 rano w Łodzi ul. Pabjanickiej 49, odbędzie sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do f. „A. Szej i E. König“ i składających się z arek mechanicznych, tokarki i bonzyny mech., oszacowanych na sumę 1000.
Łódź, dnia 10 grudnia 1930 r.
Knik: R. SAKKILARI.

akt Nr. E. 2958 1930 r. OSZENIE.

Komorniku Grodzkiego w Łodzi, Leon lwski, zamieszkały w Łodzi przy Jarutowicza 10, na zasadzie art. U. P. C. Ogłasza, że w dniu 15 stia 1931 r. od godz 10 rano w Łodzi ul. Piłsudskiego 57, odbędzie się edaż z przetargu publicznego ruchności, należących do Mendia Maku i składających się z 7 sztuk towarbranioowego — bostoma, oszacowa na sumę zł. 700.
Łódź, dnia 10 grudnia 1930 r.
Kom: L. WASOWSKI.

UWAGA! narały!

Państwotrudnicy - czk!!
Na sześciolczne spłaty
Pierwszorzędne, czyste damskie i męskie, obuwie, fiki, kapy, wełniane i bawełniane to, bielizne męską i damską, koldrydniki, dywany, torby, parasolki, towary i galanterijne
Swetry, ówce, kalosze
poleca firmę **R E D Y T**,
Naw45, 1 p.

Tanio' FRA Tanio'
wszelkiego rodzaju surowym i gotowaniamie
J. Opatowski, K. Inski, 134
Tel. 154-95, Doitramw. 4, 10, 16, 17.

Dr. med. J. J. J. J.
choroby wtrzone, serca
Radwańska bief. 187-27.
Przyimd 5-7.

Lokal rowy
składający się z 101 od 1 stycznia 1931 r. wprost oopodarda do wynajęcia.
Tamże są do siania meble biurowe oraz jedna ogniotrwała.
Wiadomość tel 116-03 między 3-6 p. p.

MEJE
Tanio do sprzed sypialny pokój (Renaissance), kuch meble, maszyna Singera, lampy iki i różne inne rzeczy z powodźazdu.
Wiadomość w astracji.

OGŁOSZENIE.

Sędzia Komisarz nadzorowanej firmy J. Diment i A. Nadel, Łódź, Piotrkowska 42, podaje do wiadomości, że zgodnie z § 50 Rozp. Prez. Rzplitej z dnia 23-go grudnia 1927 r. (Dz. Ust. Nr. 3/28) termin ogólnego zgromadzenia wierzycieli powyższej firmy wyznaczony został na dzień 17 stycznia 1931 o godzinie 10 w gmachu Sądu Okręgowego w Łodzi, Plac Dąbrowskiego Nr. 5, pokój Nr. 3.
Udział w ogólnem zgromadzeniu mogą wziąć wszyscy wierzyciele, wpisani na listę przez nadzorca sądowego. Porządek dzienny obejmuje: 1) sprawozdanie nadzorca sądowego, 2) odczytanie propozycji układowych i dyskusja, 3) głosowanie nad propozycjami układowymi. Wierzyciele, którzyby nie mogli przybyć na ogólnie zgromadzenie, mogą rozestać swe głosy na piśmie, jednakże podpis na takim piśmie winien być poświadczony urzędowo.
Sędzia Komisarz: Mieczysław Hurewicz
Nadzorca Sądowy: Ignacy Weinstein.

Poszukiwany wspólnik
z 3-ma tys. dolarów celem rozszerzenia dobrze prosperującego od wielu lat prowadzonego i znanego zakładu rzemieślniczego, do którego należy również sklep w centrum, posiadają a artykuły produkcji tegoż zakładu. Oferty sub. „Wspólnik“.

KLINIKA
położniczo - ginekologiczna
Dr. Med. **S. DRUEBINA**
6-go Sierpnia 15/17 tel. 153-10
Ceny porodu wraz z opieką lekarską i 10 dniowym pobytem na kl. I zł. 350—, II zł. 250—.
Przy każdym porodzie obecny jest dr. Druebin.

Poszukiwany skład w śródmieściu.
Zgłoszenia pod „Skład“ w adm. „Republiki“ lub telefonicznie 205-47.

NASZE KAKAO ZNAMIONUJE:

22/24% zawartości nasycającego kakaowego. Zupelnie gładki przemiat bez osadu. Pełny aromat i cenna, nasycona barwa.

W roku 1931 piją wszyscy

KAKAO Branka

SADOKIERSKIEGO
osadnią doskonałością jest
SEGREGATOR
i
SKOROSZYT które pod nazwą
"SAD"
panowały rynek krajowy
Pawn. Zastrzeż. ochr. N° 1790
Kładą w wzorów

E. SADOWSKI
Łódź, Zielona 27
Telefon 11789

Pracownia Ręcznych Robót

P. L. ATELIER PRZEMYSŁU ARTYSTYCZNEGO
Łódź, Piotrkowska 90, tel. 155-99
sprzedaje Story, obrusy, kapy, serwetki i poduszki
po znacznie niższych cenach.

**Dr. med.
W. Balicka**
Sienkiewicza 95

Przyjmuje w chorobach skórnych i wenerycznych od 1 do 3 i 7-8

**Dr. med.
NEUMARK**
Choroby skórne weneryczne, leczenie dietetyką, diatermokoagulacją oraz lampą kwarcową.
MONIUSZKI 5
tel. 170-50.
Przyjmuje od 11 do 1 pp. i od 5-8 w niedzielę od 11 do 1 pp. pol.

**Ur. A. S.
Tenenbaum**
Wólczńska 4
Telefon 220-25.
Choroby wewnętrzne powrócił.

**Lekarz - dentysta
B. NUSBAUMOWA**
Piotrkowska 51
tel. 121-23
Godziny przyjęcia od 4-7 wieczór

J. N. Grynholc
Łódź, Piotrkowska Nr. 37, tel. 156-64
Zakład piecyków kuchennych kalorycznych, przenośnych, także przedsiębiorstwo robót zdunkich. Sprzedają cegiel

Kupno i sprzedaż

FRYZJERSKI salon damski duży, ładnie urządzony, dobrze prosperujący do sprzedania. Targowa 37. Wodny Rynek.

DO SPRZEDANIA sklep z mieszkaniem zaraz z powodu wyjazdu. Dworska 59. H. Klause.

SKLEP spożywczy z mieszkaniem tania do oddania. Piękna 35, boczna Wólczńska.

PIANINO zagraniczne do sprzedania. Piotrkowska 83, 1-a, lewa ofic. 2 piętro

MUZEUUM uwaga, kolekcja kart chlebnych miasta Łódź sprzedam. Oferty "W. 4".

PRALNIA Chemiczna dobrze prosperująca w śródmieściu z powodu wyjazdu do sprzedania. Oferty kierować do administracji pisma pod "Pr Inia".

PIEC gazowy do kąpieli w dobrym stanie do sprzedania. Przejazd 30 m. 23.

PIANINO w dobrym stanie do sprzedania. Piotrkowska 182, m. 12.

SPRZEDAM tania rederkę i maszyny do pończoch Napiórkowskiego 23, m. 10

DOM 16 mieszkań w Radogoszczu na dogodnych warunkach tania sprzedam. Główna 49, m. 17.

STOŁOWY używany w dobrym stanie kupię. Oferty wraz z ceną do "Republiki" sub "S. R."

ZAJACE od 4 zł. bez skórk i oraz świeże perłeczki i indyki poleca firma W. Łuczywek, ul. Narutowicza 42.

OKAZYJNIE sprzedam mało używaną maszynę do wyrob. swetrów. Rybna 7 Kalczak.

RADJOAPARAT 4 lampowy na prąd zmienny do sprzedania. Wład. od 5 pp. Nowo - Cegielińska 18, m. 13.

SKLEP spożywczy - tytoniowy z powodu zmiany do sprzedania. Wład. Fabryczna 5.

PRACOWNIA ubiorów dziecięcych wykonywane roboty po cenach przystępnych. E. Frelichowa, Cegielińska 47, m. 7.

Lokale

POKÓJ dwuosobowy, frontowy, umeblowany dla bezdzietnego małżeństwa oraz 1-osobowy do wynajęcia. Cegielińska 47, m. 7, od 11-4.

POKÓJ dla jednej osoby do wynajęcia. Cegielińska 3, m. 5.

UMEBLOWANE pokoje od najtańszych do luksusowych w różnych punktach miasta do wynajęcia. Wiadomość w Biurze Piotrkowska 93, m. 9, front.

Z KLATKI schodowej pokój umeblowany do wynajęcia. Wiadomość Biuro, Piotrkowska 93, m. 9, fr.

POKÓJ duży, słoneczny, frontowy, umeblowany, z telefonem, przy rodzinie dla solidnego pana zaraz do odnalezienia. Piotrkowska 200, front, mieszkanie 5.

ODNAJME dwa pokoje lub jeden frontowy umeblowane, ewentualnie bez mebli. Piotrkowska 11, I piętro, wejście z Zawadzkiej 1.

POKOJU ładnie umeblowanego, możliwe z niekrepującym wejściem, poszukuje Oferty sub "Okolica Narutowicza"

POKÓJ słoneczny umeblowany, z łazienką, telefonem odnajmę. Narutowicza 35, mieszkanie 14.

POKÓJ frontowy, umeblowany z niekrepującym wejściem do wynajęcia. 6-go Sierpnia 28, front, m. 9.

DO WYNAJĘCIA duży pokój umeblowany. Wiadomość, Neumann, Zielona Nr. 41, II piętro. Uczniowie znajdują troskliwą opiekę.

POKÓJ elegancko umeblowany z utrzymaniem, telefonem, winda, centralne ogrzewanie do oddania. Przejazd 20 tel. 170-47.

POKÓJ umeblowany z wszelkimi nowoczesnymi wygodami do wynajęcia. Konstancyńska 72, m. 4.

POSZUKUJE pokoju przyzwoicie umeblowanego z poscielą, absolutnie niekrepującym wejściem, usługa, łazienka, ew. telefonem. Najchętniej w śródmieściu. Oferty z podaniem ceny do adm. "Republiki" sub "T. G."

ODDAM pokój umeblowany, niekrepujące wejście. Narutowicza 49, m. 15, naprzeciw Sadu Okręgowego. 1.1

ADWOKAT poszukuje pokoju umeblowanego z poczekalnią w centrum miasta. Oferty sub "Adwokat".

Posady

PANNA z kilkuletnią praktyką do 2-ga dzieci w wieku szkolnym poszukiwana. Zgłosić się Aleja 1 Maja 11, m. 6, godz. 11-1.

INTELEGNNA panna, znająca gospodarstwo domowe, szycie, lubiąca dzieci, poszukuje pracy. Chętnie zajęłaby się chorą panią starszą. Oferty do adm. sub "Skromnych wymagań".

Inż. CHEMIK, obeznany z piecami, z długoletnią praktyką, poszukiwany. Oferty pod "Przemysł Chemiczno-Tekniczny" do Towarzystwa Reklam. Międzynarodowej, Warszawa, Marszałkowska 124.

OSOBA inteligentna, bez wyjścia, prosi o jakakolwiek prace. Oferty pod "Zaraz" do "Republiki".

GOSPODYNI inteligentna, uczciwa, miłego usposobienia, spokojna, zarządzi domem u starszego inteligentnego samotnego pana za skromnym wynagrodzeniem. Łaskawe oferty pod "Uczciwa II".

MAJSTER tkacki, długoletni kierownik fabryki garbkowej, mający rozległe stosunki i klientów na różne gałęzie pracy, poszukuje posady. "B.30".

NIANA wykwalifikowana z dobrymi referencjami do miesięcznego dziecka poszukiwana. Zgłosić się Piarowicza 7, m. 4.

POSZUKUJE inteligentnej wychowawczyni ze znajomością niemieckiego do 8-letniej dziewczynki. Referencje požądane. Oferty pod "S. A."

Nauka i wychowanie

ANGIELSKIEGO, francuskiego, niemieckiego uczy rutynowany pedagog. Piotrkowska 85, prawa oficyna, I wejście, II piętro, nalewo, od 5 do 7.

RUTYNOWANEGO nauczyciela-ke języka niemieckiego poszukuje. Oferty sub "Lekcje".

MATURA! Student ostatniego roku politechniki uczy matematyki, fizyki. Dzwonić 208-75. 1.1

LEKcje muzyki na skrzypcach, mandolinie i gitarze. Oplata niska. Żelona 23, m. 24, III p.

MISS Mary gives English, French and German lessons. Traugutta Nr. 2, I fr. Nr. 20944.

Zdrojowska

ZAKOPANE. "Palace", ul. Chałubińskiego - nowo utworzony pensjonat 1-szej kategorii. 40 pokoi - urządzony z największym komfortem, apartamenty z łazienkami - ogrzane łożnice - garaże - pod zarządem właścicielki Dr. Klimentowej.

ZAKOPANE pensjonat "Janówka", pokoje ciepłe, pierwszorzędna kuchnia warszawska, ciepła woda, łazienka, cełny umiarkowane. Telefon 648. 11.1

PIERWSZORZĘDNY Zakład Wypoczynkowy "Śródborowianka" w Śródborowie pod Otwockiem otwarty cały rok. Ceny przystępne. Wiadomość na miejscu; tel. Warszawa Podmiejska 1-sza Śródborów lub Warszawa 645-109.

SPÓLNIK - spółniczka poszukiwana z kapitałem zł. 1500 dla założenia i prowadzenia interesu warzywno-owocowo-kwiatowego. Oferty "Ogrodnik" do Administracji.

ŁUCHOTA uleczalna. Wynalazek Eufonia zademonstrowany specjalistom. Usługa przytępieniu słuchu, szum, ciekawienie uszu. Liczne podziękowania. Zadajcie bezpłatnie pouczającej broszury. Adres: Eufonia, Liszki, k/Krakowa.

DOŚWIADCZONY administrator domu z cenzurem, przyjmie jeszcze kilka domów do zarządu. Łask. oferty pod "Administrator do adm. tego pisma".

20.000 ZŁOTYCH na 1-szy numer hipoteki poszukiwane. Oferty pod "Hipoteka".

CHIROMANTKA - swatka prosi panie i panów. Proszę się tylko inteligentni i samotni, dyskretnie zapewniona, wyznaczenie obojętne. Juljusza 33, m. 3, II podwórzu, parter.

KROJENIA odrazu na materiałach wyuczają opatentowanym systemem kursy E. Wiśniewskiego, Piotrkowska 64.

WSPÓLNKA z kapitałem poszukuje do dobrego i pewnego interesu do Cegieli. Kapitał zapewniony na majątku hipotecznie. Of. do "Republiki" pod "Dobry zysk".

SMOKINGI wypożycza firma Kartowski magazyn konfekcyj. Piotrkowska 126, tel. 115-46.

SUKNIE balowe oraz kostiumy maskaradowe wypożyczam. 6-go Sierpnia 26 m. 7, Eugenia Szulc.

WYKWINTNE obiady prywatne. Przejazd 6, m. 1.

SWATKA Kilińskiego 130, sklep. Proszę się panie i panowie, tylko inteligentni i samotni. Zgłoszona bogat. izraelitka.

SZUKAM znajom. z katol. lat 30-34 na posiadanie. (Chętnie koleje). Oferty do "Republiki" sub "Marja 23".

Zagubione dokum.

ZGUBIONO teczkę w tramwaju Zgierz - Łódź w dniu 16. 12. b. r. Znalazca przesyła o szybkie doreczenie za wysokim wynagrodzeniem. H. Bielawski, ul. Rzgowska Nr. 7, m. 37.

WEKSEL na zł. 270, pl. 30. 12. 1930 z wystawienia D. Krakowska, na zlecenie M. S. Cymmermana, zgubiony został.

SKRADZIONO dolarówki Nnr. 651318 i 083084. Wszelkie zastrzeżenia poczynione. Ostrzeżenie przed nabyciem. M. Śniegocki, Łódź, Abramowskiego 5.

MARTA Feljan, Wrzesińska 85, zgubiła legitymację, wyd. przez P. U. P. P. za Nr. 20944.

Reprezentacyjny Lokal Łódź. Dancing - Kabaret

Piccadilly

Zawadzka 1 tel. 203-40
p. kier. b. właśc. "Metropolu" p. **Beigelmana**

Od dziś przebojowy program styczniowy. Dotychczas niewidziane atrakcje

Poraz Pierwszy w Polsce przebój światowy

ZIUTKA EDITH tancerka modernistyczna

BELLA REGNIS tancerka klasyczna

TUSI SUGAR subretka międzynarodowa

5 MURAY 5 niewidziana atrakcja

Conferencier **Kazio Strażewski**

Kapelistrz **Leon Szymkiewicz**

Wstęp Wolny

Wytworne gabinety - tel. 135-21.
Lokal otwarty do 6-ej rano
W soboty niedziele i święta

Five o'clock
z udziałem całego zespołu artyst.

Przewrót w higienie!

Ostatnie ulepszenie niedoścignionej jakości tylko

"Servus"

Gum...?
najlepsza nowoczesna przetrwaływa z jedwabistej gumy

Do nabycia w Optykach, w aptekach, skl. apiecznych i perfumerjach.

Zastępca na Łódź **JAKÓB PONCZ**

Łódź, Piotrkowska 65.

Na sezon karnawałowy po niższych cenach

poleca w wielkim wyborze owoce, konserwy oraz różne słodczyce krajowe i zagraniczne

J. GOLDBERG
Narutowicza 3 (dawniej 13) tel. 175-83
UWAGA: Dla stowarzyszeń urządzających zabawy specjalny rabat.

Szkoła Tańca
KAROLA TRINKHAUSA, członka I. U. I. C. w Paryżu i Z. N. Ch. w Polsce
ul. Andrzeja 17, tel. 207-91.

Wyucza w grupach i oddzielnie pod gwarancją, tańce popularne w stylu angielskim i ostatnie nowości jak Midway - Rhythm, Moomchi, Broadway i Vira. Lekcje praktyczne tylko dla uczni.

Dr. med. H. Gutzstadt Akuszer-ginekolog
powrócił. Zachodnia 82
Telefon 129-52, od 9-10, 5-7.

Dr. Ludwik FALK
Choroby skórne i weneryczne.
Nawrot 7
tel. 128-07
Przyjmuje od 10-12 i od 5-7

Na spacerze.

Dzieńdobry Pan! Niech sobie pani wyobrazi, mam córke, która ukończyła szkołę i mam ją nauczyć jakiegoś fachu, ale nie mogę się zdecydować. Jeż to jest drobnostka. Niech się pani wróci do znajanej nauczycielki kroju i sycia P. Grynblatowej. Naucza ona w bardzo krótkim czasie i na bardzo dogodnych warunkach. Przy szkole ma na jeszcze wielką racownię sukien, w której szyje sobie elita Łódź i córka pani będzie miała jeszcze praktykę. Najpiękniejsze modele na wszystkich płach są wykonane przez owe panie, które ukończyły kurs kroju u pani Grynblatowej na Złotowskiego Nr. 9. Zgładźcie pani bardzo teraz mam już wolną głowę.

Rutynowany buchalter,

terwszorzedny biuista i korespondent, ustosunkowany, doskonały znawca spraw podatkowych, obecnie na kibowniczem stanowisku w spółce akcyjnej, poszukuje posady lub dorywczej pracy przy zestawieniu bilansów, nadabianiu zaległych książek i t. p. Łask. oferty pod "Podatkowiec" do admin. "Republiki".

Przygotowane przez Paryską Akademię, Odznaczone złotym medalem

Kursy Zawodowe
KROJU, SZYCIA I ROBÓT mistrzyni cechu **A. KOPYDŁOWSKIEJ**

Prasa kroju, sycia, bielizniarstwa, roboty ręcznych i haftu maszynowego. Nauka gruntowna teoretyczna i praktyczna najnowszym systemem Paryskiej Akademii. Kończącym świadectwa. Pisy w kancelarii Kursów, Piotrkowska 154.

RADJOAPARAT i cześć, detektor, komplet od 25 zł. Radiola, Piotrkowska 88 tel. 105-34. Najtańsze bo w owozru

DZIŚ OTWARCIE DZWIĘKOWEGO KINOTEATRU!

Rozpoczynamy demonstrację najpotężniejszych przebojów aźwiękowych świata!

Film milionów dla milionów!

Hymn ku czci piękna i miłości!

„Świat Szaleje”

John BARRYMORE, Dolores COSTELLO, Betty COMPSON, Myrna LY, Marion NIXON, Alice WHITE, Noah BEERY, Ryszard BARTHELMES.

Upojny dźwięk namiętnych melodyj!

Buklet najpiękniejszych kost!

Nadprogram: Wspaniałe dodatki dźwiękowe.

Aparatura dźwiękowa: Klangfilm, model 1931 roku.

Początek seansów o godz. 4-ej po poł., w sob., niedz. i święta o godz. 12-ej w południe.

Ceny miejsc normalne, na 1 seansie od 1.- zł, w sob. i niedz. od godz. 12-ej do 3-ej po poł. po 1.- zł. i D.

Lokale

DO WYNAJĘCIA od gospodarza komfortowe 3 lub 4 pokoje, kuchnia, wygodny, słoneczny, front, III p. Zawadzka 14 m. 2.

DO WYNAJĘCIA pokój umeblowany z oddzielnym wejściem. Zawadzka 49 m. 2.

DO WYNAJĘCIA duży pokój frontowy I p. w śródm., umeblowany, z telefonem, ogrzewanie centralne dla 1 lub 2 osób z całodziennym utrzymaniem, ewent. na biuro. Oferty sub „Centrum”.

KAWALERSKI pokój umeblowany do wynajęcia z niekrepującym wejściem (izr.) Nawrot 63. Skład farb.

POSZUKUJE pokoju nieumeblowanego na Piotrkowskiej, najdalej do rogu Narutowicza, z osobnym wejściem. Oferty sub „Emhaka”.

POKÓJ umeblowany dla solidnego pana lub ucznia z całodz. utrzymaniem lub bez do wynajęcia. Pomorska 13, m. 20, lewa of.

DO Odstąpienia duży pokój z kuchnią na parterze, Al. Kościuszki 31, Wiśniewski.

POKÓJ umeblowany oddam małżeństwu lub dwóm panom. Narutowicza 35 m. 13 front, godz. 2-5.

DO WYNAJĘCIA jeden lub dwa umeblowane pokoje z telefonem. Zawadzka 52, m. 6.

POSZUKUJE skromnie umeblowanego pokoju kawalerskiego z wejściem bezwzględnie niekrepującym. Łaskawe zgłoszenia sub „Swoboda”.

POKÓJ elegancko umeblowany z niekrepującym wejściem od zaraz do wynajęcia z utrzymaniem — bez. Przejazd 19. m. 14.

SŁONECZNY pokój z obiadami, telefonem i kąpielowym od zaraz do wynajęcia. Główna Nr. 41, m. 7, od godz. 3-5 i od 8-9 wiecz.

2 DUŻE umeblowane pokoje z kuchnią wygodami odnajmę (izr.) telefon 185-70 od 12-2 p. p.

POKÓJ duży słoneczny umeblowany do wynajęcia, I piętro front. Nawrot Nr. 38a, m. 4.

POKÓJ umeblowany, do wynajęcia Gdańska 31, m. 7.

3 POKOJE z wygodami w centrum miasta do odstąpienia. Tel. 125-15, od godz. 2-6 p. p.

1 EWENTUALNIE 2 pokoje umeblowane z poczekalnią i używalnością telefonu i łazienki, nadające się dla lekarza lub adwokata, do wynajęcia. Zawadzka 16a, m. 4.

POKÓJ frontowy dwuokienkowy, elektryczność, łazienka, odnajmę 1-2 osobom, lub małżeństwu. Zawadzka 36, m. 9, II p.

Motory

ELEKTRYCZNE NOWE I UŻYwane

NAJTAŃSZE ŹRÓDŁO WARSZTATY REPERACYJNE

BUDOWA KOLEKTORÓW I ROZRUSZNIKÓW

INSTALACJE

ELEKTRYCZNE WSZELKIEGO RODZAJU.

REKLAMY NEONOWE.

Inż. J. REICHER I S-ka

POŁUDNIOWA 28. TEL. 21-000.

Dr. med.

Lagunowski Powrócił.

specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopielnych

Piotrkowska 70 (róg Traugutta) Tel. 181-83

Przyjmuje od 8.30 do 10.30 rano, od 1 do 2.30 pp., od 6 do 8.30 w., w niedziele i święta od 10-1-ei. Oddzielna poczekalnia dla pań

Dr. med.

St. BIBERGAL

Moniuszki 11' telefon 63-22.

Choroby skórne weneryczne elektroterapia. Przyjmuje od 8-12 od 5-8 wiecz. w niedz. i święta od 10-12

MIESZKANIA 5-6 pokojowego w centrum poszukuje, tel. 109-14.

3-4 POKOJOWE mieszkanie parterowe do wynajęcia bez odstępnego. Zielona 44. Wiadomość u dozocy.

POKÓJ umeblowany z obiadami dla solidnej osoby. Wólczańska 65, m. 8, front, od 11-5, 19-21.

2 SŁONECZNE pokoje jednookienkowy i dwuokienkowy umeblowane, nadające się również na biuro na I piętrze, wejście z klatki schodowej do wynajęcia. Kilińskiego 60, m. 49.

DWA frontowe ładnie umeblowane pokoje z telefonem do wynajęcia. Kilińskiego 63, m. 6, II piętro.

Telef. 184-94

„AUTO-REKLAMA”

REKLAMA AUTOBUSOWA

Województwa Łódzkiego

ŁÓDŹ, Piotrkowska 62.

RELAMY

Papierowe - Bane - Świetlne

NA S'BACH BETACH DORCACH

AUTOBUSOWCH.

Zgłoszenia „AUTO-REKLAMA”

ŁÓDŹ, Piotrkowska 62. Telef. 4-94.

UWAGA! ROZKŁAD JAZDY AUTOBUSÓW w Włódzkim Nabywać można we wszystkich księgarniach i kioskach, dworcach, jak i w Firmie „AUTO-REKLAMA”.

BARDZO tanio zaraz odstąpię ładny sklep z 3 pokojami w śródmieściu. Górna 2, róg Srebrzyńskiej u p. Melow.

ELEGANCKO umeblowany pokój (gabinet) do oddania, wejście niekrepujące, winda, łazienka, tel. Narutowicza 56, m. 10.

POSZUKUJE 3-4 pokojowego mieszkania z wygodami. Oferty sub „S. A. 33870” do adm.

POKÓJ frontowy 2 okienkowy oraz 1 okienkowy odnajmę. Zeromskiego 11, front, I piętro, m. 18.

ODDAM pokój z dodat. pomieszczeniem (umeblowany lub nieumeb.) oraz nowo do odnajęcia, Żmłowskiego Nr. 11 jednoosobowy (telefon). Gdańska 42/8, m. 11.

SKLEP z mieszkaniami za bezcen z powodu wyjazdu odst. Kilińskiego 93, od 3-ej.

NIEMIECKIEGO ucia nauczyciel z dyplomem uniwersytetu niemieckiego. Oferty „Dr. L.”

ODSTAPIE lokal przy ul. Piotrkowskiej na biuro i/s lub t. p. Oferty pod „Lokal”.

LEKARZ poszukuje pokoju umeblowanego z poczekalnią w śródmieściu. Oferty sub „Lekarz”.

UMEBLOWANY pokój dla pojedynczej osoby, awentur duży pokój frontowy umeblowany dla dwóch panów do odnajęcia, Żmłowskiego Nr. 11

Redakcja i Adm. Piotrkowska 49. Godz. przyjęć Redakcji 6-7 po poł. Tel. Adm. 1.22-14. Tel. Red. 127-24, 136-43, 136-44, 189-00. Tłocznia: 180-80. Konto P. K. O. „Wyd. biblika” 68.148.

Prenumerata „II. Republiki”

ze wszystkimi dodatkami wynosi w Łodzi zł 5,60 za odnośnienie do domu 40 gr., z przesyłką pocztową w kraju zł 6,50 zagranicą zł 10. „Express” i „Republika” wraz z odnośnieniem 8 60 złotych.

Ogłoszenia:

zaślub. po tekście 10 zł. Za miejsce zastrzeżone specjalna dopłata Zamiejscowe o 50 proc. zagraniczne o 100 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada. Ogłoszenia specjalne o 50 proc. drożej. Drobne 15 gr. — Najmniejsze zł 1,50 poszuk. pracy 10 groszy najmniejsze zł. 1,20. Ogłoszenia adwokatów ryczałtem 25 zł.

ZWYCZAJNE: 12 gr. za wiersz milimetry (na stronie 10-szpalt) W TEKSCIE: 50 gr. za wiersz milimetry (na stronie 4-szpalt) NA SIR I-ej zł 2.- za wiersz milimetry (na stronie 4-szpalt.) NEKROLOGI: 40 gr. za wiersz milimetry (na str. 4-szp.) Zarecz ogłoszenia tej samej treści pierwsze — Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do zwrotu zapłaty lub powtórzenia ogłoszenia

Wydawca: Wydawnictwo „Republika”, Sp. z ogr. odp. Redaktor odpow. Wacław Smólski. W druk. „Republika”, sp. z ogr. odp. w Łodzi, Piotrkowska 49 i 64.

SKLEP HANDLOWO-BANKOWY

Republiki" z dnia 1 stycznia 1931 r.

ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO ELEKTRYCZNE
SPÓŁKA AKCYJNA
(ELEKTROWNIA ŁÓDZKA)

SKLEP

Ulica Piotrkowska № 115. — Telefon № 134-42.

Oddział sprzedaży detalicznej artykułów elektrotechnicznych grzejnych na 120 i 220 Volt

POSIADAMY NA SKŁADZIE:

IMBRYKI do gotowania wody na herbatę, MASZYNKI do kawy i herbaty. GARNCZKI do gotowania — różnych wymiarów, WENTYLATORY sufitowe, biurkowe i ramowe. OZONATORY, INHALATORY, SKRZYNKI reklamowe świetlne.

Dla Pp. STOLARZY piły taśmowe (Bandsäge), piły tarczowe (Kreissäge) oraz wiertarki do drzewa.

Dla Pp. SLUSARZY wiertarki ręczne i na statywach różnej wielkości.

Dla Pp. FRYZJERÓW suszki do włosów oraz aparaty do masażu i maszynki do strzyżenia.

Dla Pp. RADJOAMATORÓW i BLACHARZY kolby do lutowania.

Dla PAŃ żelazka do włosów oraz grzałki do nagrzewania żelazek do włosów.

PIECE różnego rodzaju oraz piecyki promieniujące. PODUSZKI elektryczne (Termometry). ODKURZACZE. SZCZOTKI do froterowania. KUCHNIE, kuchenki i płytki, piecyki do pieczenia ciasta, smażenia mięsa i drobiu, oraz inne artykuły elektryczne w zakres grzejnictwa wchodzące.

APARATY do odłuszczenia „Never-Fot“.

SAMOCZYNNY aparaty do gotowania i pieczenia „Izotermy“.

PRANIE i MAGLE elektryczne.

APARATY „ELTRON“ do nagrzewania wody, włączone bezpośrednio do rur wodociągowych

Skład nasz jest obficie zaopatrzonej w duży wybór żyrandoli, ampli, lamp biurkowych i nocnych oraz armatur do nowoczesnego oświetlenia wystaw sklepowych, wewnątrz sklepów i biur, które sprzedajemy za gotówkę i na wygodne spłaty w ratach.

Jako okazję — polecamy tylko naszym odbiorcom — reklamowe żelazka do prasowania, w cenie zł. 30, płatnych w ciągu 15 miesięcy po 2 zł. miesięcznie.

Pp. Odbiorcy energii elektrycznej Ł. T. E. Sp. Akc., pragnący skorzystać z powyższego udogodnienia, zechcą się zgłosić do SKLEPU ELEKTROWNI, ul. Piotrkowska Nr. 115, gdzie po przedstawieniu jakiegokolwiek z opłaconych rachunków za dostarczoną energię elektryczną i załatwieniu formalności otrzymają nabyte przedmioty.

Bank Dyskontowy Warszawski

Spółka Akcyjna

Oddział w Łodzi

ul. Piotrkowska Nr. 57.

Konjunktura gospodarcza w r. 1930

Rok 1930 rozpoczął się pod nader złymi auspiciami zarówno w Polsce jak i na światowych rynkach.

Spadające z miesiąca na miesiąc rozmiary produkcji przemysłowej były tym czynnikiem, który powodował przez reakcję, spadek siły nabywczej wśród ludności miejskiej.

Gdy bowiem w roku 1929 położenie ludności wiejskiej było już nader ciężkie, wysokie stosunkowo rozmiary produkcji przemysłowej, a w szczególności produkcji górniczej i hutniczej, podtrzymywały poziom siły nabywczej w ośrodkach przemysłowych południowo-zachodniej polaci kraju.

Ten stan zmienił się zasadniczo już w pierwszym kwartale 1930 roku: wskazywał na ogólny spadek produkcji przemysłowej, który przez cały rok 1929 utrzymywał się jeszcze mniej więcej na poziomie cyfry 130, spadł już w marcu do poziomu 102 i na tym mniej więcej poziomie utrzymywał się przez cały drugi kwartał roku 1930.

Temu gwałtownemu spadkowi produkcji odpowiadał spadek obrotów gospodarczych, spadek cen, odpływ dewiz z banku centralnego — i jedyne bodaj zjawisko, z punktu widzenia rozwoju konjunktury korzystne, spadek stopy procentowej.

Obroty, wyrażone we wskaźniku ładunków kolejowych, spadły w pierwszym półroczu 1930 roku o przeszło 20 procent.

Ceny hurtowe, które jeszcze w końcu 1929 roku były — przeciętnie — o 10 procent wyższe niż przed wojną (w r. 1913) — zafalały się w początkach minionego roku — i dziś wskaźnik hurtowy ogólny jest o 7 procent niższy, niż przed wojną światową.

Czy proces ten ze względu na światową baissę cen — uważać można w Polsce za skończony, jest co najmniej wątpliwe.

Sądzić raczej należy, że transplantacja tego procesu niżkowego i na dziedzinę cen detalicznych — stanie się dopiero bodźcem naturalnym zwiększenia obrotów i wzmocnienia produkcji.

Ruch niżkowy cen był, obok odpływu dewiz, bodaj jedynym procesem gospodarczym, który w przeciągu całego roku 1930 przebiegał jednokierunkowo.

W przeciwstawieniu do tego rozwój sytuacji na rynku pieniężnym kształtował się inaczej w I, a inaczej w II półroczu.

Uplynienie rynku pieniężnego trwało przez całe I półrocze niemal bez przerwy.

Wyraziło się to zarówno w spadku stopy dyskontowej (początkowo tylko prywatnej, później i bankowej), jak i we wzroście kursów walorów o stałym oprocentowaniu.

Obroty listami zastawnymi i pożyczkami państwowymi utrzymały się w I półroczu na giełdzie warszawskiej na poziomie 3 do 4-krotnie wyższym, niż obroty akcyjami — przy tendencji stale zwiększającej.

Przejęciowo nawet czynione były za kupy listów zastawnych na rachunek zagranicy, co było niewątpliwie nader pożądaną formą dopływu obcych kapitałów.

Uplynienie rynku pieniężnego przyczyniło się zapewne do poprawy wypłacalności w II kwartale, gdyż zarówno ogólna suma w milionach złotych, jak odsetek przybliżony protestów weklowych — uległy niżce o jakie 10 do 15 procent.

Skurczenie rozmiarów produkcji — początkowo tylko w produkcji dóbr spożywczych, później i w produkcji dóbr wytwórczych — spowodowało likwidację zapasów towarowych, tak iż w połowie minionego roku można było mówić raczej o braku, niż o nadmiarze towarów na składach.

Te dwa czynniki (poprawa na rynku pieniężnym i likwidacja zapasów) stały się bodźcami do wzrostu produkcji przemysłowej w III kwartale 1930 r.

W okresie od lipca do października produkcja dóbr konsumcyjnych podniosła się z poziomu cyfry 95.9 do cyfry 107.4 — czyli o jakieś 12 procent.

Przyczynił się do tego w pierwszym rzędzie wzrost produkcji włókienniczej, ale i w przemyśle skórnym i odzieżowym, i nawet w papierniczym dał się zauważyć pewien wzrost uruchomienia.

We wrześniu sytuacja gospodarcza tak wyglądała, że można było mniemać, iż istotnie najniższy punkt depresji był już przezwyciężony i że znajdujemy się z powrotem na wznoszącej się pomału fali konjunkturalnej.

Niestety — w tymże samym okresie nastąpiło pewne i nader silne pogorszenie na rynku pieniężnym, pogorszenie, którego powody leżały z całą pewnością w sferze zagospodarczej.

Perturbacje polityczne w kraju, a także i u naszych najbliższych sąsiadów — spowodowały gwałtowny odpływ dewiz i złota z banku centralnego — a refleksem tego było — z jednej strony ponowne pogorszenie się wypłacalności, stan napięcia kredytowego i wyższość stopy procentowej, wyrażająca się w spadku kursów o stałym oprocentowaniu.

Wycofane z banku centralnego dewizy poszły: 1) na spłatę zobowiązań zagranicznych, wskutek intensywniejszego ściągania przez banki i firmy zagraniczne swych należności w Polsce, 2) na tezauryzację banknotów dolarowych, co wyraziło się także w charakterystycznym spodku wkładów bankowych.

Zjawisko tezauryzacji było tylko przejściowym, natomiast odpływ dewiz zagranicę trwa nadal w rozmiarach, których saldo dodatnie bilansu handlowego nie może dotąd skompensować.

Zaburzenia na rynku pieniężnym oddziaływały niemal niezwłocznie na rozmiary ekspansji kredytowej i tem samem muszą wpłynąć na rozmiary produkcji przemysłowej. Jednakże zanim oddziaływanie to ujawni się — może przejść dłuższy okres czasu, — to też dopiero w obecnej chwili życie gospo-

darcze (produkcja i handel) odczuwa skutki perturbacji w obrocie pieniężno-kredytowym z miesiąca września.

Nie posiadamy jeszcze dokładnych danych ze stanu produkcji przemysłowej z listopada i grudnia: nie ulega jednakże żadnej wątpliwości, że sytuacja w ostatnich dwóch miesiącach wyraźnie się pogorszyła.

Zarówno stan całkowitego, jak i częściowego bezrobocia wskazuje wyraźnie na to, że rozmiary produkcji ponownie się kurczą.

Ilość podstawionych wagonów, mimo zwiększonego ruchu węglowego, spadła w listopadzie: świadczy to wyraźnie, że i obroty spadły ponad sezonową miarę.

Ogólna suma wkładów, która w I-ej połowie minionego roku wzrosła o prawie 200 milionów złotych, od sierpnia-września wykazuje ubytek, niżli dalszy wzrost.

Reasumując przegląd sytuacji konjunkturalnej za rok 1930 — stwierdzić trzeba, że przebieg cyklu gospodarczego w tym okresie był wyraźnie niejednolity.

Gdy w pierwszej połowie roku zasadnicze elementy życia gospodarczego (pieniądz, produkcja, zbytność i t. d.) powoli i opornie przystosowały się wzajem, ten proces wzajemnej regulacji stworzył przesłanki późniejszej łagodnej poprawy.

Istotnie kwartał trzeci był okresem wyraźniejszego wzrostu produkcji i zbytu — okresem przejściowego nieco tętna gospodarczego.

Jaki będzie dalszy przebieg konjunktury — zależy będzie głównie od trzech niezależnych od siebie czynników.

Konjunktura światowa oddziałuje na naszą sytuację wewnętrzną zarówno przez ograniczenie rozmiarów eksportu, jak przez spychanie poziomu cen zbożowych w dół.

Jest to czynnik niewątpliwie bardzo doniosły, lecz ze względu na swą względnie harmonijną i wszechstronną strukturę gospodarczą, Polska ma wszelkie warunki po temu, by nawet przy niewielkich rozmiarach, ale zrównoważonego handlu zagranicznego, mieć duży i poważny wewnętrzny bilans gospodarczy.

Zależność wewnętrznych cen zbożowych od poziomu cen światowych jest tylko skutkiem słabości naszego rynku kapitałowego i pieniężnego.

Gdyby ten rynek był mocniejszy przesłabibyśmy tylko (jak Niemcy lub Czechy) od poziomu cen zbożowych, regulowanych przez eksport do znacznie wyższego poziomu, regulowanego przez oclony import.

Widzimy więc, że nasza wielka zawisłość od czynnika pierwszego — konjunktury światowej — spowodowana jest przez czynnik drugi — przez słabość rynku pieniężnego i kapitałowego.

Zależność tego rynku od czynników

politycznych jest tak już owszem znana, że zbyteczne jest cokolwiek tym względem dodawać.

Pozostaje czynnik trzeci — bodaj najbardziej autonomiczny — organizacja samego przemysłu i handlu.

W ubiegłym roku zdziało pod względem bardzo wiele: niestety czynniki odśrodkowe pracują nad zbudowaniem tego, co z takim trudem zostało zbudowane.

W chwili obecnej jedno największych zreszeń producentów przemysłowych jest zagrożone w swym byciu: po roku całym dodatni nadwyżka doświadczeń toczy się dyskusja na więcej tej samej treści — co przedtem.

Przeciwnicy kartelu winni sobie jednak uświadomić, że jest on najpotężniejszą i jedyną bodaj formą przeciwgotownej i niemiłosierniej dekapitalizacji.

Współczesne życie gospodarcze jest ani kompletnie wolne, naturalne, któreby wolna gra sił regulowała, ani też kompletnie opanowane, planowe (socjalistyczne).

Jest to coś pośredniego: jest to gospodarstwo manipulowane!

Ten stan pośredni wymaga z jednej strony możliwie daleko idącego respektowania automatycznych sił gospodarczych, — z drugiej zaś — ogólnego, ale trwałego i powolnego organizowania branży za branżą, przemysłu za przemysłem.

Skoki naprzód lub w tył — są niebezpieczne i szkodliwe.

X. X.

Dom bankowy B-cia Taub

Powyższa instytucja jest jedną z młodszych placówek bankowych na terenie naszego miasta. Założona bowiem została w połowie ubiegłego roku. Mimo tak krótkiego istnienia placówka zdołała już zyskać sobie całkowite zaufanie i daleko idącą popularność wśród szerokiej sfery klienteli, nie wyłączając najpoważniejszej. Jest to bodaj sprzecznie zasługą założycieli, którzy od lat znani są w mieście, jako rutynowani fachowcy w dziedzinie bankowości. Bank B-cia Taub dzięki świetnie zorganizowanemu aparatowi załatwia swym życiem wszelkie zlecenia bankowe. Sprawnie należy podkreślić działalność działu giełdowego, który poza zwykłymi krajowymi operacjami skutecznie zlecenia przekazowe na wszystkie bazy świata.

KOPJE PLANÓW RYS-TECHN
na papierach i kłopotliwych
WARSZAWA
ZAKŁAD KLISZ DEKAMOWYCH
R. BORKENHAGEN
ŁÓDŹ PIOTRKOWSKA-100
TEL. 111-72

BANK HANDLOWY W ŁODZI

Spółka Akcyjna.

Założony w roku 1872.

Założony w roku 1872.

Instytucja Centralna (Al. Kościuszki 15).

ODDZIAŁY: w Warszawie, Lublinie, Radomiu i Kielcach.

AGENTURY: w Chełmie, Zamościu i Ostrowcu.

Magazyny tranzytowe w Lublinie oraz

Składy Towarowe w Łodzi pod firmą

„Składy Towarowe WARRANT, Sp. Akc.“

Wynajem kasefek (safes) w skarbcu opancerzonym w Łodzi, Lublinie i Radomiu.

Adres telegraficzny „**Łódźbank**“.

Bank Spółdzielczy Drobnych Kupców

Bank ten założony został w 1926 roku przez członków Stowarzyszenia drobnych kupców (Ogrodowa 10). Na czele banku stoją popularni wśród kupiectwa działacze: prezes L. Rosenberg, wiceprezes radca izby G. Wolman, Ch. M. Wiener i M. Szancer. Kierownikami banku są: pp. Ryngart i Bugajski, szef buchalterji.

Placówka ma za zadanie udzielanie ożyczek drobnemu kupiectwu.

O stopniu rozwoju tej instytucji najwymowniej świadczy liczba 1200 członków.

Kapitał zakładowy banku wynosi 100.000 zł., rezerwy trzydzieści kilka tysięcy.

Bank jest zrzeszony w warszawskim banku spółdzielczym, a niezależnie od tego korzysta z redyskonta w Banku Dyskontowym Warszawskim.

W chwili obecnego kryzysu bez przesady rzecz można, iż setki drobnych kupców jedynie dzięki pomocy kredytowej ze strony omawianego banku są w stanie utrzymać się przy egzystencji. Z pożyczek w banku korzysta około 500 członków pozostali otrzymują dyskonto.

Niezależnie od tych działów bank prowadzi wszystkie operacje bankowe, w pierwszym rzędzie inkaso. W ciągu miesiąca przez portfel inkasowy banku przechodzi do 20.000 sztuk weksli.

Ta zawrotnie wielka cyfra najwymowniej ilustruje stopień popularności tej instytucji w najszerszych sferach kupiectwa.

Instytucja pracuje nadwyraz solidnie i w ciągu całego okresu swej działalności doskonale się rozwija.

Ze świata ubezpieczeniowego

Działalność t-wa ubezpieczeniowego „Przezorność“

Pomyślny rozwój instytucji ubezpieczeniowych posiada ogromne znaczenie dla życia gospodarczego i finansowego kraju, towarzystwa ubezpieczeń bowiem gromadząc znaczne fundusze gwarancyjne i rezerwowe oraz lokując je, stosownie do obowiązujących przepisów, w papierach państwowych, listach zastawnych, obligacjach samorządowych, pożyczkach hipotecznych, nieruchomościach miejskich i t.d. stanowiły zawsze wydajne źródło tak niezbędnego w każdej dziedzinie kredytu długoterminowego.

Pragnąc zapoznać czytelników choćby tylko częściowo ze stanem przemysłu ubezpieczeniowego w Polsce, podajemy garść szczegółów, dotyczących jednego z najstarszych polskich towarzystw ubezpieczeń, a mianowicie: Towarzystwa Ubezpieczeń „Przezorność“ Sp. Akc. w Warszawie.

Towarzystwo „Przezorność“, egzystując od 1892 roku prowadzi następujące działy ubezpieczeń: na życie, od nieszczęśliwych wypadków, ognia, kradzieży i transportów. Towarzystwo pozostaje w kontakcie z pierwszorzędnymi zagranicznymi towarzystwami reasekuracyjnymi a od kilku lat należy do potężnego koncernu o światowej ekspansji, Towarzystwa Ubezpieczeń „The Prudential Assurance Co. Ltd“ w Londynie, które też jest głównym, akcjonariuszem „Przezorności“.

Centrala Towarzystwa Ubezpieczeń „Przezorność“ mieści się w Warszawie przy placu Małachowskiego nr. 4 w monumentalnym pałacu barona Kronenberga. Towarzystwo posiada 7 Oddziałów: w Warszawie, Łodzi, Lwowie, Poznaniu, Wilnie, Krakowie i Katowicach, oraz liczne reprezentacje i agentury w całej Polsce.

Dzięki sprężystej i fachowej organizacji wewnętrznej i zewnętrznej oraz znacznym nakładem finansowym, Towarzystwo „Przezorność“ wysunęło się na czołowe miejsce w Polskiej Asekuracji. Na specjalną uwagę zasługuje fakt, że mimo ciężkiej depresji gospodarczej w ubiegłym roku Towarzystwo „Przezorność“ wykazuje znaczny przyrost zbioru składek ubezpieczeniowych we wszystkich działach. Wg. przybliżonych obliczeń ogólny zbiór składek w r. 1930 wyniósł około 8.000.000 złotych. Korzystając ze ścisłego związku z Tow. Prudential Assurance Co., udało się T-wu „Przezorność“ zainteresować Prudential w całym szeregu inwestycji w Polsce z których jako najbardziej interesującą wymienimy udzielenie Kooperatywie Mieszkaniowej w Lublinie kredytu budowlanego w wysokości złotych 1.500.000—na budowę bloków mieszkaniowych. Wszyscy członkowie Kooperatywy ubezpieczeni są na życie w Tow. „Przezorność“ zainteresować Prudential w cząstka po 12 latach znajdzie swe pokrycie w pożyczkach, zaciągniętych na polisy życiowe członków Kooperatywy.

Obecnie toczą się pertraktacje ze Spółdzielcami Mieszkaniowymi w Warszawie i Lwowie.

Jak się dowiadujemy, Tow. Prudential Assurance Co. w ostatnich tygodniach nabyło w Warszawie przy placu Napoleona plac budowlany wielkości około 1.900 m² za cenę około złotych 1.500.000.—, na którym już w roku bieżącym wybudowany będzie kosztowność przeszło 5.000.000.— złotych gmach 7-mio piętrowy, przeznaczony na siedzibę Centrali Towarzystwa „Przezorność“ S. A.

Bank Handlowy w Warszawie

Bank Handlowy w Warszawie, istniejący od 59 lat, dzięki dopływowi zagranicznego kapitału oraz intensywnej pracy wysuwa się obecnie na pierwsze miejsce wśród polskich banków.

Na podstawie urzędowych sprawozdań, ogólne obroty banku w ubiegłym roku kroczyły w pierwszym rzędzie „złoty“ banków akcyjnych.

Łódzki Oddział Banku Handlowego w Warszawie spoczywa w energicznych i sprężystych rękach dyrektorów pp. Mieczysława Jazowskiego i Władysława Baumgartena. Przemysł włókienniczy ze względu na wysoki stopień organizacyjny miejscowego oddziału banku, coraz to w wydatniejszym zakresie korzysta z współpracy Banku Handlowego.

W chwili obecnej bank jest już w przededniu powrotu do świetnej tradycji, która charakteryzowała jego działalność w przedwojennych latach.

Ogrom pracy wykonywanej przez łódzki oddział, zmusza go do systematycznego powiększania zakresu swej działalności.

Świadczy to o zaufaniu kraju i zagranicy do Banku Handlowego, który poza trzydziestoma przeszło własnymi oddziałami rozporządza imponującą siecią korespondentów.

Kapitał zakładowy Banku Handlowego w Warszawie zostaje podniesiony do 40-tu milionów złotych w dwóch transzach po 10 milionów. Pierwsza transza została już wyczerpana.

**Nieście pomoc
najbiedniejszym!**

Bank Handlowy

W WARSZAWIE

Spółka Akcyjna.

Oddział w Łodzi, Narutowicza № 17.

ODDZIAŁY:

Będzin, Brześć n/B., Częstochowa, Kalisz, Katowice, Kowel, Kraków, Lublin, Lwów, Łódź, Poznań, Radom, Równe, Sosnowiec, Wilno, Włocławek.

Adres telegr. „HANDLOBANK“.

Załatwia wszelkie czynności bankowe.

Pomoc kredytowa dla pracowników

Imponujący rozwój spółdzielczej placówki bankowej.

Powszechne dziś zjawisko pauperyzacji szczególnie w sposób dotkliwy odczuwanej przez warstwę pracującą inteligencji, stwarza w stałych zagadnieniach życia codziennego dylemat kredytu.

Przed wojną dylemat ten rozwiązywały liczne instytucje samopomocowe, organizowane na terenach przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych i finansowych jak kasy emerytalne, kasy przezorności, kasy zapomogowe, koleżeńskie i t. p., które udzielały niezbędnej pomocy finansowej zrzeszonym w nich pracownikom w wypadkach choroby, utraty zdolności do pracy, śmierci i t. p.

Dziś większość tych świadczeń została unormowana przez ustawodawstwo społeczne.

Ustawodawstwo socjalne jednak nakładając przymus ubezpieczenia pracowników w przewidzianych temi ustawami instytucjach, spowodowało jednocześnie likwidację przedwojennych urządzeń samopomocowych, kładąc w ten sposób kres ich pożytecznej działalności.

Ci pracownicy, którzy korzystali z pomocy tych lokalnych instytucji samopomocowych, mają dziś zapewnioną opiekę na wypadek choroby w kasach chorych, w wypadku braku pracy otrzymują zasiłki z Funduszu Bezrobocia, na starość mają zapewnioną ustawowo emeryturę i t. p.

Dobrodziejstwa te jednak wypływające z ustawowego uregulowania świadczeń socjalnych nie są w stanie objąć wszystkich tych wypadków, w których utrzymujący się wyłącznie z własnej pracy staje wobec zagadnień kredytu.

Współczesne życie codzienne niemal na każdym kroku wysuwa nieprze-

widziane normalnym budżetem rodziny pracowniczej potrzeby, które wymagają jednorazowego wyłożenia gotówki.

Do takich podstawowych problemów życia współczesnego należy np. kwestia mieszkaniowa. Zdobyć dzisiaj najskromniejszego nawet mieszkania połączone jest zazwyczaj z dużym wysiłkiem finansowym, na który przeważnie żaden z pracowników nie może się zdobyć bez pomocy z zewnątrz. — Wprawdzie spółdzielnie mieszkaniowe w znacznym stopniu rozwiązują to zagadnienie, ale i w tym wypadku wymagany jest pewien kapitał początkowy, wysokość którego przekracza zazwyczaj możliwości budżetowe przeciętnego pracownika umysłowego.

Zbytecznie wyliczać szereg drobniejszych potrzeb, jak zaopatrywanie się w odzież, opał na zimę, które to potrzeby związane są z większym wydatkiem. Rozwiązuje ten problem kredytu społecznego rozpoznała dzisiaj sprędaż na raty, nie zawsze jednak jest możliwa i w wielu wypadkach kredyt musi być czerpany z innych źródeł.

Wreszcie ugruntowanie sobie niezależnego bytu przez stworzenie własnego warsztatu pracy szczególnie aktualne wśród warstwy rzemieślniczej, wymaga pomocy kredytowej. W wielu wypadkach kredyt taki jest bardzo użyteczny dla lekarzy, inżynierów i innych zawodów wolnych.

We wszystkich wyżej przytoczonych wypadkach życie stawia nas wobec dwóch alternatyw: wyrzeczenia się koniecznych potrzeb, lub też zdobycie za wszelką cenę niezbędnego kredytu. Ta druga ewentualność przy braku odpowiednio zorganizowanej pomocy kredytowej zmusza do zaciągania prywatnych pożyczek zazwyczaj nadmier-

nie oprocentowanych i pogrąża niepostrzeżenie w uciążliwe długi.

Gdzie leży zatem rozwiązanie tych trudności.

Niezawodnym i najpewniejszym źródłem zdobycia sobie niezależności bytu bądź niezbędnego kapitału na zaspokojenie wyżej przytoczonych potrzeb jest systematyczna i wytrwała oszczędność. Umiejtne i systematyczne oszczędzanie powinno być przewidziane w budżetah każdej rodziny o najskromniejszych nawet źródłach dochodu.

W wypadkach natomiast, gdy sumy uciulane z oszczędności nie są w stanie całkowicie pokryć wysuniętych przez życie nowych nieprzewidzianych potrzeb, w tych wypadkach pożądanym jest odpowiednio zorganizowany kredyt, który mógłby być udzielany na dogodnych warunkach.

Kredyt taki staje się niezbędnym w tych wypadkach, gdy np. 1) do kupna mieszkania lub założenia własnego warsztatu pracy (w zawodach wolnych: lekarze, adwokaci, dentyści i t. p., jak również u rzemieślników) nie wystarczają uciulane 1 — 2 tys. zł., a potrzeba jeszcze paruset złotych, 2) gdy ktoś rozporządza własnym kapitałem 10 — 12 tys., brak mu zaś 3 — 4 zł. do nabycia własnego domku, 3) kiedy choroba żony lub dziecka pochłonęła wszystkie nagromadzone fundusze, a dla ratowania zdrowia trzeba chorego wysłać do uzdrowiska, co się nie zawsze daje uskutecznić przez kasę chorych i t. p.

Wychodząc z założenia, że potrzeba właśnie takiego kredytu szczególnie daje się odczuwać, Bank Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijań w Łodzi, ul. Piotrkowska Nr. 113 postanowił zorganizować u siebie specjalny dział kredytowy pod nazwą: „Wydział pomocy

finansowej dla pracowników“, który będzie udzielał pracownikom pomocy w różnych wypadkach wyżej przytoczonych, tym jednakże tylko, którzy wykazują się umiejętnością oszczędzania.

W zależności zatem od okresu czasu, w jakim wpływać będą do Banku systematycznie składane wkładki oszczędnościowe będzie mógł być udzielany odpowiedni kredyt w razie potrzeb y. Posiadacze kont oszczędnościowych, którzy np. w ciągu 2 lat wykazali systematyczne składanie co miesiąc wkładek oszczędnościowych, jako dające większą gwarancję wytrwałości będą mogli korzystać z wyższego kredytu, niż ci, którzy mają poza dopiero paromiesięczny okres oszczędzania. Dla pierwszych przyzwyczajonych już do systematycznego gromadzenia oszczędności, spłata długu będzie znacznie łatwiejsza, niż dla tych, którzy przejść muszą jeszcze przez próbę wytrwałości.

Każdy więc, kto chce zabezpieczyć sobie pomoc finansową na wypadek nieprzewidzianej potrzeby kredytu w przyszłości, winien nie zwlekając ani chwili, pospieszyć do Banku Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijań w Łodzi, Sp. Akc. ul. Piotrkowska 113 ze swymi oszczędnościami większemi bądź nawet najdrobniejszymi i, stale uzupełniając je miesięcznymi wkładkami drobnej lecz określonej wysokości, zagwarantować sobie w ten sposób tę pomoc. Będzie to podwójna dla każdego korzyść: jedna wypływająca z oszczędzania — gromadzenie własnych funduszy, druga zaś — to możliwość uzyskania dogodnego kredytu.

Nie wątpimy, że tego rodzaju inowacja, zaprowadzona przez Bank Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijań w Łodzi, Sp. Akc. ul. Piotrkowska Nr. 113 oparta na zasadzie:

„Chcesz kredytu — oszczędzaj sam“. Otworzy szerokie możliwości dla sfer pracowniczych i spotka się z ogólnym uznaniem.

„Mitranza”

Adres telegr.

Telefon biura 196-80.

„składow 105-44.

CENTRALA W WARSZAWIE.

ODDZIAŁY: Łódź, Białystok,
Gdańsk, Leszno, Zbąszyń,
Grajewo.

Międzynarodowe T-wo Transportów i Żeglugi, Sp. Akc.

ODDZIAŁ w ŁODZI, ul. Wólczańska 17.

Korespondenci we wszystkich większych miejscowościach kontynentu.

EKSPEDYCJA

z wszystkich miejscowości zagranicznych drogą lądową i morską w ładunkach zbiorowych i pospiesznych oraz ekspresowych

ODPRAWA CELNA

i załatwianie wszelkich związanych z nią czynności przywozowych i wywozowych.

UBEZPIECZENIE

od wszelkiego ryzyka podczas transportu i magazynowania.

MAGAZYNOWANIE

w krytych i suchych składach w centrum miasta.

Na zasadzie koncesji rządowej skład nasz jako:

DOM SKŁADOWY

PUBLICZNY

Uprawniony jest do 1) wystawiania pozbywanych przez indos dowolów składowych i warantowych oraz 2) do dokonywania na żądanie skądającego publicznej sprzedaży złożonych u siebie towarów.

Wszelkich informacji co do stawek celnych przewozu i t. p. udziela bezpłatnie WYDZIAŁ TARYFOWY.

„Lichwa pieniężna”

Gdy mowa o interesie bankowym w Polsce, niepodobna pominąć jednego z czynników w sposób dotkliwy, a zupełnie zbędny, hamujących jego rozwój. Są nim przepisy o tak zwanej „lichwie pieniężnej”.

Rozporządzenie inaczej normuje sprawę „lichwy pieniężnej”, popelnianej przez osoby, nie będące przedsiębiorstwami bankowymi; inaczej — przez takie przedsiębiorstwa. Dla pierwszej z tych grup maksymalną stopę korzyści przy udzielaniu kredytu ustala ustawa. Dla przedsiębiorstw, trudniących się czynnościami bankowymi, maksymalną stopę tych korzyści ustala w drodze rozporządzenia minister skarbu.

Dzisiaj stopa ta wynosi 11 procent.

Jeżeli możnaby powiedzieć coś jeszcze w obronie ograniczeń stopy w obrocie pozabankowym, to już w obrocie instytucji finansowych obrona taka jest niemożliwa.

Restrykcje stopy sprawiają, iż stopa banków jest sztywna. *Selekcja materiału kredytowego cierpi na tem wydatnie.*

Naturalnie różniczkowanie ceny pieniądza jest zależne (pomijając już fluktuacje ogólnego położenia gospodarczego) od dobroci klienta, od czasokresu udzielonego kredytu — wszystko to w zdrowym obrocie pieniężnym wyraża się w zastosowanej stopie. Różne instytucje, zależne od swej polityki i celu swej działalności, mogą sobie wtedy postawić różne zasady co do wymagań.

Obecnie jest to u nas niemożliwe.

Zycie radzi sobie, jak może. Jeżeli jednak przepis prawa ma być respektowany — z konieczności duża część operacji wysuwa się poza orbitę operacji banków, które przecież, w założeniu swem powinny możliwie w najbardziej wyczerpujący sposób koncentrować obroty pieniężno-kredytowe.

Wskazywaliśmy już na fakt, że odprężenie widoczne na naszym rynku pieniężnym w związku z osłabieniem obrotów w produkcji i wymianie spowodowało zwięźlenie handlu pieniądzem i kredytem poza bankami. Stopa rynkowa zbliża się do bankowej.

Konstrukcja przepisów o lichwie pieniężnej umożliwiłaby abolicję ograniczeń stopy w stosunku do instytucji finansowych w drodze rozporządzenia ministra bez ustawy. Gdy omawiamy dzisiaj w naszym piśmie potrzeby naszej bankowości niepodobna nie zwrócić raz jeszcze uwagi czynników miarodajnych na konieczność wykorzystania przez ministra skarbu tego uprawnienia.

a.

Łódzki Spółdzielczy Bank Dyskontowy

z ograniczoną odpowiedzialnością

ul. Piotrkowska 43.

tel. 169-48, 101-37.

POLSKI BANK PRZEMYSŁOWY S. A.

Rok założenia 1910.

ZARĘD GŁÓWNY w Warszawie, Senatorska 42.
ODDZIAŁ w Łodzi, ul. Piotrkowska 29.

Kapitał a.c.jay Zł. 12.003.000. Fundusze rezerwowe Zł. 3.500.000

ODDZIAŁY:

w Kraju: Borysław, Drohobycz, Głyna, Gorlice,
Kraków, Krosno, Łódź, Stryj, Warszawa.

zagranicą: Paryż.

Adres telegraficzny Zakładu Głównego i Oddziałów: „Industria”.

Polski Bank Przemysłowy przyjmuje wkłady złote i w walutach obcych na niekorzystnie szych warunkach tak pod względem oprocentowania jak i wypowiedzenia, oraz wydaje książeczki wkładowe oszczędnościowe złote i do arowe, które w myśl art. 80 prawa bankowego przyjmowane są na kaucje i wadja na równi z gotówką.

Korespondenci w wszystkich ważniejszych ośrodkach handlowych świata.

Komunalna Kasa Oszczędności m. Łodzi

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Łodzi, Narutowicza 42, rozpoczęła swe czynności z dniem 31 października 1930 r. Rozwija ona wzmoczoną działalność w kierunku wyrobienia zwykłych oszczędności w najszerszych warstwach

społeczeństwa, uzyskując b. dodatnie rezultaty swej pracy.

Mimo ogólnej depresji gospodarczej Kasa wykazuje coraz większe wpływy oszczędności, a to dzięki powszechnemu zaufaniu, które jest wynikiem gwarancji Gminy miasta Łodzi, odpowiadającej całym swym majątkiem i dochodami za zobowiązania Kasy z tytułu wkładów oszczędnościowych i innych operacji finansowych.

Ważnym również czynnikiem zaufania jest statutowo zastrzeżona tajemnica wkładów oszczędnościowych.

Komunalna Kasa Oszczędności, jako instytucja użyteczności publicznej, posiada odrębną osobowość prawną oraz samodzielną administrację: Radę Nadzorczą, Zarząd i Komisję Rewizyjną.

Wyposażona ustawowo w prawny przywilej bezpieczeństwa publicznego, Komunalna Kasa daje niewzruszoną rekojmie przyjętych zobowiązań, książeczki oszczędnościowe KKO miasta Łodzi są przyjmowane przez państwowe względnie komunalne instytucje jako wadja na przetargach, kaucje celne i

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI MIASTA ŁODZI

Narutowicza 42

przyjmuje wkłady oszczędnościowe udziela pożyczek i załatwia wszelkie operacje bankowe.

Popularna gwarancja wkładów przez Gminę miasta Łodzi

◆◆◆◆◆

Tajemnica lokat statutowo zastrzeżona.

akcyzowe, lub zabezpieczenia pieniężne.

Główną formą działalności kredytowej Komunalnej Kasy Oszczędności m. Łodzi są pożyczki weksłowe gwarantowane trzema podpisami, udzielane sferom urzędniczym komunalnym, drobnym i średnim wytwórcom oraz spółdzielcom i związkom zawodowym. Poza tem KKO. załatwia na tanich warunkach inkaso weksłowe i dokumentów, mając bezpośrednie połączenie z wszystkimi komunalnymi kasami w Polsce.

Komunalna Kasa Oszczędności m. Łodzi organizuje oszczędnościowe kasy spółdzielcze i robotnicze, wydaje skarbonki do domów i prowadzi osobny dział mareczek oszczędnościowych do wklejania na kartony wkładowe po 5, 10, 20 i 50 gr.

Godziny czynności biurowych przystosowane są do wygody klientów, a mianowicie od 9 do 2-giej i od 5 do 7-ej wieczorem, szczególnie godziny popołudniowe umożliwiają załatwienie wszelkich transakcyj pieniężnych w czasie kiedy inne instytucje bankowe są już nieczynne.

Spółdzielczy Bank Udziałowy w Łodzi

z ogr. odpow.

ul. Moniuszki 10.

Telefon 209-00.

Wykonywa wszelkie operacje bankowe.

Rok założenia 1904.

Towarzystwo Ubezpieczeń
„PRZEZORNOSC”

Założone w 1892 roku.

S. A.

Założone w 1892 roku.

WARSZAWA, PLAC MAŁACHOWSKIEGO 4

należy do koncernu

„The Prudential Assurance Company Ltd.” w Londynie

które też jest głównym akcjonariuszem T-wa.

Ubezpieczenia: na życie, od ognia, od nieszczęśliwych wypadków, kradzieży i transportów.
 Oddziały, reprezentacje i agentury we wszystkich miastach Rzeczypospolitej.

Oddział Tow. „Przezorność” S.A. w Łodzi, ul. Piotrkowska 102, tel. 127-08 i 179-18.

RZEZNIĄ MIEJSKA

Łódź, ul. Inżynierska 1, tel. 201-81

poleca do wynajęcia:

chłodnie, mroźnie dla ryb, drobiu i zwierzyny.

Specjalne pomieszczenie dla masła i jaj.

Sprzedaż lodu sztucznego.

Sprzedaż krwi suszonej i mączki kości-mięsnej dla tuczenia drobiu i nierogac'znych.

DOM BANKOWY RACIA TAUB

Łódź, Piotrkowska 17, telefony: ogólny 159-70, zarząd 207-35

załatwia wszelkie operacje bankowe na warunkach najkorzystniejszych.

Przyjmuje wkłady oszczędnościowe, w złotych, walutach zagranicznych na każde żądanie i terminowe. Inkaso weksli i dokumentów na wszystkie miejscowości w kraju i zagr.

Rok założenia 1899.

SKŁADY TOWAROWE

Kapitał zakładowy Zł. 3,120.000.

„WARRANT” Sp. Akc.

ŁÓDŹ, Piotrkowska Nr. 56.

Składy wolnocłowe i tranzytowe połączone własną bocznicą ze st. Łódź-Fabr.

Magazynowanie, ekspedycja, cienie, ubezpieczenie i inkaso.

Udzielanie pożyczek pod zastaw towarów na dogodnych warunkach kredytowych.

Telefony: 1.2693, 20.398, 1.2984. Składy: 20.385.

POLSKI LLOYD
 SP. AKC.

JOS. J. LEINKAUF
 SP. AKC.

BUSH SERVICE CORPORATION

TRANSPORTY MIĘDZYNARODOWE.

ODDZIAŁY W ŁODZI: Kilińskiego 45. — — Telefony: 213-20, 209-72, 106-45.

Egzystuje
od 1900 roku.

Kapitał zakładowy 4.000 000.— fr. belg. w zł.
Rezerwy przeszło 4.000.000.— " " "

Zatrudnia
3,200 robotników.

BELGIJSKA SPÓLKA AKCYJNA
été Industrielle et Commerciale des Anciens Etablissements

Emile, Haebler

Zarząd w Brukseli. Centralne Biuro dla Polski: **ŁÓDŹ, Pusta 9.**

TELEFONY: Biuro w Łodzi — 204-46, 204-47, 204-48, 161-01
Przedziałnia: — 198-87.

Adres telegraficzny: „**Haeblerem Łódź**“.

FABRYKI:

PRZEDZALNIA BAWELNY I NICIARNIA w Łodzi:

Wyrób przędzy Nr, 4 do 44, pojedynczej, kilkoskrętowej i nici w paczkach, na cewkach krzyżowych i szpulkach, przędza z selfaktorów, wątek i osnowa na cewkach, szpulkach i w paczkach.

HUTA SZKŁA „KARA“ w Piotrkowie:

Wyrób szkła okiennego, balonów, butelek i cylindrów.

HUTA SZKŁA „HORTENSJA“ w Piotrkowie:

Wyrób szkła dętego, prasowanego, szlifowanego, dla oświetlenia, malowanego, aptekarskiego oraz kryształów.

Nagrodzone złotym medalem P. W. K. oraz Grand Prix i złoty medal na wystawie w Leodjum.

Adres telegraficzny dla centrali sprzedaży w Piotrkowie! „**Haebler Piotrków**“.

Telefony: 71, 72 i 81.

Bank Zachodni

Sp. Akc.

Instytucja Centralna w Warszawie (Fredry 6).

ODDZIAŁY: Kraków i Poznań.

ODDZIAŁ w ŁODZI: Piotrkowska 52.

Telefony: 101-50, 101-55, 120-82.

ZAŁATWIA WSZELKIE CZYNNOŚCI BANKOWE.

Przyjmuje do oprocentowania książeczki wkładowe płatne okazicielowi, przyjmowane jako kaucje i wadja narówni z gotówką

BANK SPÓŁDZIELCZY DROBNYCH KUPCÓW w ŁODZI

z odpowiedzialnością ograniczoną

Ogrodowa 2.

Telefon № 9-995.

Ogrodowa 2.

Załatwia wszelkie czynności bankowe.

BANK ZWIĄZKU SPÓŁEK ZAROBKOWYCH

Spółka Akcyjna

ODDZIAŁ ŁÓDZKI

ul. Sienkiewicza Nr. 24.

Instytucja Centralna w Poznaniu.

ODDZIAŁY:

Bielsko, Bydgoszcz, Gdańsk, Grudziądz, Katowice,
Kielce, Kraków, Lublin, Lwów, Piotrków, Radom,
--- Sosnowiec, Toruń, Warszawa, Wilno. ---

Bank Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan

SP. AKC.

Łódź, ul. Piotrkowska Nr. 113.

Telefony: 102-86, 115-01, 121-88.

Załatwia wszelkie operacje bankowe na warunkach najkorzystniejszych.

Przyjmuje wkłady oszczędnościowe w złotych i w złotych zagranicznych na każde żądanie i terminowe.

Załatwia inkaso weksli i dokumentów na wszystkie miejscowości terminowo za pobraniem minimalnej opłaty.

Gdański Bank Handlowo-Przemysłowy

SPÓŁKA AKCYJNA w GDAŃSKU

ODDZIAŁ w ŁÓDZI

Danziger Handels- und Industriebank

Aktiengesellschaft Danzig, Filiale Łódź

ul. Piotrkowska nr. 74

Centrala telef. 198-74.

Adr. teleg. „Handindus Łódź“.

Załatwia wszelkie czynności, wchodzące w zakres bankowości.

DODATEK LITERACKO-NAUKOWY

„ILUSTROWANEJ REPUBLIKI“

z dn. 1 stycznia 1931 r.

Noworoczne „zawody”.

Pelen dumy, pelen hartu
Na zimowym, sypkim śniegu
Staje Nowy Rok do startu.
Czas mu sygnał daje biegu:

— Już... Dwunasta!... Ruszaj cwałem!!
Jeździec westchnął, ściągnął wodze,
Zrósł się, zczepił z buciałem
Mocny duchem, obcy trwodze...

Przez bezmiary pól śniegowe
Spojrzał baczenie, kędy meta,
Wspiął rumaka, schylił głowę...
Marsz! — I runął jak kometa!

A choć przeszkód las się jeży
W każdym drogi zakamarku,
Komu wola niechaj wierzy,
Że nie skreśli jeździec karku.

ZYCZENIA NOWOROCZNE.

O czym marzą i czego pragną najwybitniejsi ludzie świata.
Każdy człowiek wierzy w lepszą przyszłość.

Gdy nadchodzi Nowy Rok i ludzie życzą sobie wzajemnie wszystkiego najlepszego, mimowoli każdy zadaje sobie pytanie, co też nastąpi w nowym roku czy będzie on lepszy czy też gorszy od ubiegłego i czy przemiesie ludziom wymarzone przez nich szczęście, wymarzony los. Tysiące ludzi wzdycha skrycie, życząc sobie zmian, polepszenia losu. Nikt nie pozostaje obojętny tego dnia gdy ręka historii odwraca jeszcze jedną kartę.

Zyczenia przesyłają sobie ludzie nie tylko maluczy, prości. Marzą często o rzeczach fantastycznych wielkie, trzęśwe umysły. Politycy, literaci, ludzie posiadający wiele praktycznego zmysłu w dzień noworoczny stają się dziećmi, marzącami o otrzymaniu gwiazdki z nieba. A nuż kapryśny los się uśmiechnie?

O czym ludzie marzą? Czego sobie życzą? Co pragnęliby uzyskać? Najwybitniejsze jednostki Francji zabrały w roku bieżącym głos, by po raz pierwszy publicznie oznajmić, czego pragnęliby w dzień Nowego Roku.

Raimond Solincere.

— Pragnąłbym, aby zamek mój, który stoi na ziemi hiszpańskiej, tuż nad granicą znalazł się w mojej ojczyźnie. Nie jestem agresywny, o nie. Ale gdy spełniło się moje marzenie o odzyskaniu Alzacji i Lotaryngii, niech się spełni i to drugie. Wówczas nie żużby nie brakowało mi do szczęścia. Zamieszkałbym w tym zamku, sam, w spokoju, rzadko odwiedzany przez przyjaciół, otoczony ukochanymi książkami. Wyczerkiwałbym spokojnie na śmierć, która powinna przyjść nagle, niespodziewanie, nieopowiedziana ciężką chorobą, która by mnie po raz trzeci ułożyła na stole operacyjnym.

Edward Merriot.

— Jedynym marzeniem mego życia, które wypowiadał rok rocznie na Nowy Rok, jest poznanie ludzi. Chciałbym podróżować wiele, stale, bez przerwy, w samochodzie, w samolocie, koleją i pieszo. Chciałbym wchodzić do środowisk ludzkich, biednych, bogatych, narodów kulturalnych i zacofanych, religijnych i ateistów. Gdy najpiękniejszą nauką życia jest nauka o ludziach. Czerpałbym pełną dłońią z tej krynicy wiedzy. Błagałbym się po świecie, wzbogacając swój umysł. Poznawałbym tajniki serca i duszy ludzkiej.

Od czasu do czasu biorę atlas do ręki. Dokładnie, szczegółowo, badam mapy Europy, Afryki, Azji, Australii. Spoglądam na nazwy miast i pragnąłbym wyczarować sobie w myśli ich obraz. Przeglądam rozkłady jazdy, zamykając się w swym gabinecie. Być może nazwa mnie dzieckiem, niepoprawnym fantasta. Ja jednak pilnie studjuję wszystko, tak jakby już jutro miała rozpocząć się moja podróż. Niestety, mogę tylko raz do roku, w dzień Sylwestrowy życzyć sobie, by od jutra stał się cud...

Maurycy Maeterlinck.

Całe moje życie było nieprzerwanym łańcuchem marzeń. Od najmłodszych lat mego dzieciństwa snułem myśli o sławie, o bogactwie, o zaszczytach. Gdy stałem się starszy, zmieniły się moje marzenia. Gdy posiadałem, myślałem już zgoła o czym innym. Ale nigdy nie przestałem marzyć. Wierzę, że jeszcze moje marzenia się ziszcza. Dziś już nie pragnę wiele. Moje życzenie noworoczne można określić jednym słowem „wiedza”. Jest to prawdopodobnie już ostatnie moje życzenie. A chciałbym jeszcze przed śmiercią umieć spojrzeć ze zrozumieniem na te zjawiska naszego życia, które dotąd pozostają dla nas zagadką.

Ludwik Barthou.

— Od szeregu lat nie mam już żadnych życzeń. Najpiękniejsze z naszych

marzeń są te, które nigdy się nie spełniają. Najpiękniejsza baśń staje się szarą i bezbarwną, gdy się urzeczywistni. Marzeniem mego życia, gorącym pragnieniem, które rok rocznie powtarzałem, była chęć zostania ministrem i członkiem francuskiej akademii. Były to dwie moje słabości: polityka i literatura. Ale gdy osiągnąłem to, o czym tak gorąco marzyłem, zostałem tak rozczarowany, że już sobie więcej niczego nie życzę.

Tristan Bernard.

— Zawsze marzyłem o rzeczach, co do których nie miałem najmniejszej wą-

pliwości, że nie mogą się spełnić. Przychodziły mi często na myśl tak fantastyczne idee, że gdy zwierzałem się z nich przed przyjaciółmi, byli przekonani, że albo z nich kpię, albo postradałem zmysły. Tymczasem ja to wszystko brałem poważnie. Naprzykład, moim największym życzeniem, które wypowiadałem dziś, w dniu Nowego Roku jest: chciałbym być śpiewakiem, młodym, wysokim, pięknym... Czyż to może się urzeczywistnić? Wszak jestem w rzeczywistości starym człowiekiem, z siwą brodą, z dużym brzuszkiem i ochryplym głosem.

Jak pracuje Gabriel D'Annunzio Pisze tylko w nocy. — Nikogo nie przyjmuje.

Już przeszło dziesięć lat minęło od tej chwili, gdy znakomity poeta włoski Gabriel D'Annunzio, przekształciwszy się podczas wojny w lotnika, zwrócił na siebie uwagę całego świata. Było to wtedy, gdy D'Annunzio na czele oddziału ochotników zajął Fiume i ugruntował prawa włosków do tego miasta.

We wszystkich niemal pismach ukazały się zdjęcia poety w fantastycznym stroju obok Mussoliniego, który odwiedził wówczas włoskiego bohatera, w jego willi „Victoriale” nad jeziorem Garda, gdzie poeta mieszka do dnia dzisiejszego, zdala od wielkomięskiego wrzasku.

Od tego czasu mało pisze się o tym poecie, choć otoczenie, w jakim on obecnie przebywa, zasługuje na uwagę.

Jak spędza dzień Gabriel D'Annunzio, jeden z największych poetów włoskich?

Jeden z najbliższych przyjaciół poety, dziennikarz włoski, Balini, opisuje życie D'Annunzia w bardzo ciekawej książce, która ujrzała niedawno światło dzienne:

„Tylko nie spać!” — tak brzmi dewiza tego 76-letniego poety, który dziś nawet nie sprzeniewierzył się swej zasadzie zyciowej.

W młodości D'Annunzio pracował niezwykle intensywnie i dziś jeszcze zachował dawne tempo pracy, nie bacząc na znaczne dochody, jakie czerpie ze swych wydanych już książek.

D'Annunzio stanowi typ pisarza, pra-

cującego przeważnie w porze nocnej. Natchnienie spływa nań tylko podczas nocnej ciszy. Do gabinetu jego prócz starego, wiernego sługi, nikt nie ma prawa wstąpić. Nawet najbliżsi przyjaciele nie mogą dostąpić tego zaszczytu. W gabinecie tym D'Annunzio spędza dwanaście, a czasem więcej godzin na dobę, pracując intensywnie bez przerwy. Podczas pracy żywi się tylko mlekiem lub filiżanką buljonu. Na spoczynek udaje się zazwyczaj około godziny 4-ej — 5-ej nad ranem. Wstaje około południa i udaje się na spacer do parku, otaczającego jego willę.

Po powrocie ze spaceru spożywa obiad, składający się z najprostszycy dań.

W wypadkach wyjątkowych, gdy do stołu zasiadają również goście, menu zmienia się całkowicie i na stole pojawiają się najdroższe potrawy. Wspólny obiad kończy się zazwyczaj rozmową w bibliotece lub koncertem w pięknej sali muzycznej. D'Annunzio nie gra na żadnym instrumencie, lecz ubóstwia muzykę.

Wizyty takie są jednak bardzo rzadkie. Wejścia do willi strzegą dwaj legjoniści włoscy i nikomu nie udaje się zmylić ich czujności.

Wyjątek pod tym względem stanowi dzień 27 września. W dniu tym odhwa się nabożeństwo żałobne za poległych w walce o Fiume.

Robotnik - literat.

Pierwszy tom utworów
młodego pisarza W. Bauera.

Na półkach księgarskich ma się ukazać w najbliższym czasie nakładem jednego z wydawnictw zagranicznych książka młodego robotnika niemieckiego, Waltera Bauera, zawierająca utwory prozaiczne oraz poezje. Niżej przytaczamy jeden utwór z tego ciekawego zbiorku.

STRACONA REKA.

Poświęcam słów kilka ręce robotnika Wieganda, która utrwala w stalowych ostrzach maszyny, krajającej blachę. Nie było mnie przy tem: kto inny odciął ją w porę, aby zapobiec rozszarpaniu całego ciała. Nie byłem jego towarzyszem, ani jego pomocnikiem, nie znam jego bólu — mimo to spoglądam na nią i wiem, jak wielka musi być nienawiść maszyny, odcinającej człowiekowi prawą rękę. Spoglądam na nią i radzę ci również spojrzeć na twą dłoń, byś zrozumiał, co się stało.

Spójrz: — ręka Wieganda, podobnie jak moja i twoja, wrodziła się dopiero niedawno w mrokach przaprzyczyny. Potem stała się ręką dzieciny, szukającą pierśi matki i jej ust. Potem zamieniła się w rączkę dorastającego dziecka i w niewytłumaczony sposób układała z drewniak okrety, pociążi i auta. Potem ta sama ręka uczyła się pisać na tablicy, a gdy ręka Wieganda, twoja lub moja, umie już pisać słowa, nie pamięta o tem,

ile trudu kosztuje utrzymanie prostej linii i jak dziwna jest droga postanowienia do wykonania, od uczucia lub zamiaru do słowa. Czy ręka twoja nie była silna i brązowa, gdy zanurzała się w sypkim piasku lub ustawiała dziecinne tamy na rzece?

Teraz ta ręka jest odcięta, oderwana, dziurawa i zaniem zemdlejesz z wielkiego bólu, możesz spojrzeć w jej wnętrze jak w mechanizm zegarka, jak w kabel, składający się z wielu drucików: mocne żyły i słabe, żyły tętniące pod cienką powierzchnią skóry, nienazwana rzeka krwi i strumyki dopływające aż do palców, które poruszają się, otwierają i zamykają.

Ręka Wieganda została odcięta, mechanizm stanął; wypłynęła czerwona krew z błękitnych koryt — rzek. Nie może wykonać już tych ruchów, które przedtem wykonywała automatycznie. Nie chodzi o to, że nie będzie mogła pomagać przy wkładaniu palta lub sznurkowi pantofli, uczyni to za nią druga ręka. Ale są inne czynności, które wykonywała chętniej, a o których można mówić tylko z uśmiechem politowania. Już nigdy nikogo nie obejmie, nie pogładzi niczyich włosów.

Przypadło. Stracona ręka.

Paul Gerardy.

— Gdy miałem lat 15 marzyłem o pisanu książek. Gdy miałem lat 16 marzyłem o miłości. Gdy ukończyłem lat 20 marzyłem o powodzeniu u płci pięknej. Od tego czasu co kilka lat zmieniały się moje marzenia. Żyłem kontrastami. Niekiedy pragnąłem coinać się w przeszłość, niekiedy marzyłem o życiu w przyszłości. Czasami chciałem podobać się wszystkim, a czasem pragnąłem podobać się sobie samemu. Dziś marzeniem mego życia jest — pozbyć się wszystkich marzeń. Gdy się bowiem spełniają, umieramy zawiędzeni. Chciałbym teraz żyć — sans phrase.

Sierre Benoit.

— Gdy byłem małym dzieckiem i matka moja uczyła mnie modlitwy, do jej słów dodawałem zawsze: „Dobry, kochany Boże, uczyni proszę, bym otrzymał najpiękniejszy album ze znaczkami pocztowymi, a gdy będę musiał umrzeć, by aniołki zaniosły mnie wprost do nieba...” Znaczkami pocztowymi dla mnie z biegiem czasu swa wartość, a kwestja rajy nie została dotąd rozwiązana. Pocóż mam się ludzi dalej? Gdy w dzień Sylwestra bije godzina 12, jestem najmocniej przeświadczony, że nie niespodziewanego Nowy Rok mi nie przyniesie.

Andrzej Maurois.

— Moje życzenie noworoczne? Samotność, w małym kółku oddanych i wiernych przyjaciół. Bardzo piękne książki. Zadowolenie z tego, co się dzieje dookoła mnie na świecie. Erotyzm bez zazdrości. Miłość bez cierpień... Prawda, że jestem niepoprawnym marzycielem?

Jenruik Bergson.

— Nigdy sobie niczego nie życzyłem. Nigdy nie miałem żadnych marzeń. I nigdy nie spotkały mnie bolesne zawody i rozczarowania. Fałszywe rachunki nie istniały dla mnie nigdy. Dlatego nie marzę i teraz o niczem i nie życzę sobie ulczego.

Maurice Decobra.

— Marzę o spotkaniu takiej kobiety, która, jako bohaterka mej powieści, byłaby ukoronowaniem całej mej działalności literackiej.

Niewielu jest takich, którzy nie marzą. Są ludzie wyjątkowi. Ta wiara w lepsze jutro dodaje bowiem każdemu od wagi, gdy zbliża się Nowy Rok.
G. B.

Paradoksy.

Znacznie trudniej jest o czemś mówić, niż o stworzyć.

Jeśli dzieło jest zrozumiałe, objaśnienia są jej zbędne, a jeśli dzieło jest niezrozumiałe — objaśnienie jest świętokradztwem.

Klasyki są to pisarze, o których każdy umie rozprawić, ale których nikt nie jest w stanie czytać.

Jeśli jest na świecie coś gorszego od sławy — to brak sławy.

Ludzie nigdy nie są naturalni. Mówią zawsze nie to, co myślą, lecz to, co sądzą, że należy powiedzieć.

Przekonania są bardziej niebezpiecznymi wrogami prawdy, niż kłamstwa.

Książki, które świat nazywa niemoralnymi, są właściwie te, które wykazują światu jego hańbę.

Kobiety mają we wszystkich sprawach godną pozycję intuicję. Wszystkiego się domyślają, z wyjątkiem tylko tego, co jest jasne jak na dłoni.

Warunek.

Sposób, w jaki piękna Ywonna poznała tego eleganckiego Anglika, był bardzo prosty. Poznała go w mikser baru najelegantszego hotelu, w którym Ywonna spędzała dość często czas. Zarówno ona, jak i on zdradzali chęć zawarcia znajomości. Udało im się znakomicie.

Byli wspaniałe dobraną parą. Partner Ywonn był wysokim, bardzo eleganckim mężczyzną, tak przystojnym, że wzbudzał zainteresowanie wszystkich kobiet. Ywonna była w soku blondyna, wspaniale zbudowana, która już dawno szukała takiego przyjaciela, młodego, ładnego, a przytem bardzo bogatego.

Gdy następnego dnia razem weszli do sali restauracyjnej, wszystkie spojrzenia skierowały się ku nim. Gdy po obiedzie wyjechali na spacer w otwartym aucie, ludzie na ulicy oglądali się za nimi.

Ywonna była szczęśliwa. Raczej byłaby szczęśliwa, gdyby jej nowy przyjaciel nie zachowywał się tak bardzo poprawnie. Wszak to takie zrozumiałe, gdy się jest jeszcze młodą i spragnioną pieśczęt. Ale on zachowywał się dziwnie, bardzo dziwnie. Pojechał z nią do wielkich magazynów. Z miłym uśmiechem, przyzwalał skinieniem głowy na wszystkie jej zachcianki. Nie mrugnawszy okiem wypisywał poważnie sumy na czekach. A wieczorem odprowadził ją do drzwi jej numeru, skłonił się głęboko, pocałował w rękę i oddalił się do siebie.

Ywonna była zdenerwowana. Czyżby mu się nie podobala? Czyżby nie wzbudzała w nim pragnienia? Jej ambicja kobieca była mocno uratona.

Spotykali się odąd codziennie. Jadali razem, razem spędzali cały dzień, wieczorem bywali w teatrze, w kabarecie, a później, jak pierwszego dnia, odprowadzał ją do drzwi jej pokoju i żegnał, całując w rękę.

Popelnilibyśmy niesprawiedliwość, gdybyśmy nie dodali, że Ywonna płakała, zostając sama. Nie mogła zrozumieć zachowania się tego angielskiego gentlemena. Przecież była kobieta, kobieta, która nie może znieść obojętnie, że jej wdzięki nie sprawiły żadnego wrażenia. Poczóż zrobiła swoją przyjaciółką? Czy nie widział w niej, kobiety?

Jedenastego dnia z miłym uśmiechem zaprosił ją do siebie.

— Zjemy kolację u mnie, prawda?
Szybko skinęła głową. Nareszcie. Promieniała ze szczęścia. Ubrana w swą najwspanialszą suknię, podkreślającą jej urodę, zjawiała się w jego apartamentach hotelowych. Kolacja została podana. Przy szampanie spędzili piękny wieczór. Był dla niej bardzo serdeczny. Nawet ją pocałował. Ale gdy wstali od stołu, znów skłonił się głęboko i odprowadził ją do siebie.

Jej duma kobieca była zraniona. Nie usnęła wcale tej nocy. A gdy następnego dnia zeszła na dół do hallu hotelowego, zdecydowana była natychmiast zerwać z Anglikiem.

— Czy panna Ywonna? — rozległ się jakiś głos.

Przy niej stał nieznamy mężczyzna. Klątnął się nisko, podając jej kopertę. Rozzerwała ją szybko. Leżał w niej czek na poważną sumę.

— Pani należy się wyjaśnienie — rzekł uprzejmie nieznamy. — Jestem detektywem, który miał śledzić pana Tompsona z jego własnego polecenia. Państwo Tompson postanowili się rozwieść. Należało stworzyć powód. Pan Tompson zaaranżował zdradę małżeńską. Śledzi-

Nowy Rok w Japonji.

Dzień ten upływa pod znakiem radości, przebaczenia wszystkich win i uprzejmości dla bliźnich.

Wszystkie długi muszą być zapłacone do dnia 31-go grudnia.

Chcę wam opowiedzieć jak obchodzą Nowy Rok w mojej ojczyźnie — w Japonji. Właściwe święta trwają przez pierwsze trzy dni Nowego Roku, jednakże cała pierwsza połowa stycznia upływa u nas pod znakiem święta.

Posiadamy jedenaście świąt narodowych w ciągu roku, a wśród nich — cztery, które obchodzone są niezwykle uroczysto.

W Nowy Rok w domu cesarskim odbywa się wielka uroczystość. Cesarz składa cześć bogom (duszom przodków) i modli się o szczęście dla całego narodu.

Aby opisać nasze uroczystości noworoczne, muszę rozpocząć od kilku ostatnich dni starego roku. W miarę zbliżania się Nowego Roku zwiększają się przygotowania do obchodu tej uroczystości. Dzień 13 grudnia nazywa się Kotohasime (Koto — rzecz, hasime — początek). Od owego dnia rozpoczynają się noworoczne przygotowania. Co czyni japończyk w owym dniu? Przedewszystkiem okazuje wdzięczność swym dobroczyńcom. Dziękuję za udzielane mu w ciągu roku nauki oraz dobrodziejstwa, zameżne córki i żonaci synowie dziękują rodzicom, czeladnicy — majstrom. W dowód wdzięczności obdarza się bliźnich prezentem w postaci placka z ryżu. Składanie innych podarków nosi cechy ekstrawagancji. Boże Narodzenie nie jest u nas obchodzone, albowiem Japonja nie jest krajem chrześcijańskim. Na 70 milionów mieszkańców w Japonji mamy zaledwie 100.000 chrześcijan.

W domach piecze się okrągłe placki ryżowe, większe i mniejsze, większe dla bogów — dusz przodków — mniejsze dla zwykłych śmiertelników.

Przed Nowym Rokiem we wszystkich sklepach odbywają się wyprzedaże. Sprzedawcy stoją przed swymi sklepami, zapraszając klientów. Natężenie ruchu ulicznego wzmagają się, wyczuwają się już uroczyste nastroje. Następnego dnia sporządzania bilansu ubiegłego roku. Bilans ten jest nie tylko materialny, lecz również duchowy. U nas panuje zwyczaj, w myśl którego dzień 31 grud-

nia jest ostatecznym terminem spłacania wszelkich długów. Ponadto w ostatnim dniu roku odbywa się generalne sprzątnięcie we wszystkich domach. Dzień ten nazywa się Susuhari (Susuhari — czyścić). Uprzątnięcie mieszkania nie jest jednak wszystkim, dbamy również w dniu tym o czystość naszej duszy, aby w nowy okres czasu wstąpić z nowym zasobem wiary i sił duchowych.

Noc sylwestrowa nie różni się u nas niczem od innych nocy. W dzień Nowego Roku wstawiamy wraz z kogutami t. zn. przed wschodem słońca. Przedewszystkiem zmywamy nasze ciała w Wakamizu, jest to woda, czerpana z rzeki z samego rana dnia 1 stycznia. Po tej kąpieli czujemy się odświeżeni, jakgdyby nowonarodzeni. Wydaje nam się, że wstępujemy w nowy świat.

Kto był w Japonji w ostatnim dniu starego roku i pierwszym nowego roku, zauważył niechybnie, jak bardzo różni się te dwa dni. Najdobitniej zaznacza się ta różnica na ulicy. Zazwyczaj sklepy w Japonji otwierane są już o 7-ej rano i o tej porze panuje już wielki ruch na ulicach. Zamknięcie sklepów następuje o 10-iej lub 11-iej godzinie wieczorem. W dni niedzielne oraz inne święta sklepy są również otwarte. Natomiast w dzień Nowego Roku wszystkie sklepy są pozamykane. Jest to jedyny dzień w roku, gdy nie można kupić i dlatego ulice w godzinach rannych są niemal zupełnie puste. Nad bramami domów powiewają narodowe flagi.

Po rannej kąpieli wdziemy odświętne stroje i składamy przed domowym ołtarzem cześć naszym przodkom. Podczas wschodu słońca cała rodzina zbiera się przy stole i wtedy rozpoczyna się właściwa uroczystość. Każdy z członków rodziny ma dla siebie laktrowany stół. Kobiety siedzą przy czerwonych stołkach, mężczyźni przy czarnych. Stołki te są używane tylko podczas trzech największych świąt. Naczynia są tego samego koloru co stołki. Specjalną potrawą noworoczną jest zupa z ryżu i różnych jarzyn. Starsi dopijają do tego wina. Członkowie rodziny wraz ze służbą witają się nawzajem stereotypnymi słowami:

— „Życze szczęśliwego roku i dziękuję za okazaną mi życzliwość w roku ubiegłym, przyczem proszę, aby w nadchodzącym roku tak samo okazywano mi życzliwość i służyło zawsze pożyteczną radą“.

Po wspólnej biesiadzie oficerowie, urzędnicy i młodzież szkolna udają się do swych urzędów lub szkół, gdzie następuje dalszy ciąg uroczystości.

Wszystcy zbierają się w wielkiej sali i składają pokłon przed portretem cesarza. Jakgdyby stali przed żywym cesarzem. Potem odśpiewują hymn narodowy i modlą się o zdrowie cesarza i całej jego rodziny.

Dynastia japońska panuje nieprzerwanie od 2590 lat i japończycy są z tego ogromnie dumni.

Po tych uroczystościach udajemy się do świątyni Shinto, która nie jest świątynią religijną, lecz w której mieszczą się prochy cesarzy i najznakomitszych obywateli. Tutaj odprawiają modły za zdrowie rodziny.

Wreszcie składa się wizyty znajomym i krewnym, wymieniając za każdym razem wyżej przytoczoną formułkę powinszowań.

Nowy Rok posiada szczególnie wiele uroku dla dzieci. Chłopcy tego dnia puszczają latawce, dziewczynki bawią się piłką.

W pierwszy dzień stycznia zabrania się wymawiania przekleństw, choćby nawet żartem. Należy w dniu tym myśleć tylko o szczęściu i radości, porzucając wszystkie smutki i zmartwienia. Dzień pierwszy stycznia jest jedynym dniem, gdy dłużnik może się nie bać swego wierzyciela, gdyż tego dnia nie może się nie upominać o zwrot pożyczki. Wierzyciel i dłużnik spotykają się rozmawiają po przyjacielsku i składają sobie nawzajem życzenia, nie wspominając ani słowem o długu.

Drugi dzień Nowego Roku jest symbolem rozpoczęcia pracy. Sklepy otwarte są tylko do południa. Każdy w dniu tym zmienia w miarę możliwości narzędzia swej pracy, a więc malarz zaczyna malować nowym pędzlem, stolarz kupuje sobie nowy hebel i t. d.

Trzeci dzień stycznia świętowany jest tylko w domu cesarza. W piątym dniu stycznia w domu cesarskim odbywa się wielki balić noworoczny i wraz z cesarzem świętuje cały naród. 15-go stycznia kończy się okres świąt noworocznych i następnego dnia rozpoczyna się szara, mroźna praca.

— Nie płacz, moje dziecko, gdyż jeśli dziś płaczesz, w takim razie przez cały rok płakać będziesz... — tak uspakaja matka swe płaczące dziecko w Nowy Rok. Japończycy uważają, że szczęście nowego roku zależy od tego, jak się rozpoczęło życie w Nowym Roku. Dlatego też dzień pierwszy stycznia musi być poświęcony tylko radości i zabawie. Wstępujemy w nowy okres czasu z pieśnią na ustach, z radością w sercu!

Radość i odrodzenie — oto hasła święta noworocznego w Japonji.

Prof. Y. Nagayama (Japonja).

B. z. z. niasku.

Dosiego Roku!

Wszystko ma swój kres, dziewczyno! Rok 1930 także.

Nadchodzi rok nowy. Z tej okazji dniemki całego świata po raz 1931 przyjdzie rozplomienionej ciekawością ludzkości noworoczne zwyczaje różnych ras i ludów. Gdyby tego nie uczyniły, zastąpiłby chyba koniec świata i rok nowy nie mógłby się rozpocząć. Muszą więc i ja ukreślić bicz z piasku na temat zwyczajów noworocznych, bo inaczej powiedzą, że jestem bolszewik i nie szanuję tradycji.

Nowy rok zaczyna się zawsze poprzedniego dnia.

Już od paru tygodni rozkupione są wszystkie bilety do teatrów i teatryków, a w restauracjach, barach i kawiarniach zamówione są stoliki. Za tę przyjemność płaci się wprawdzie niewiarygodnie sumy, ale wzamian ma się prawo mówić nazajutrz: Spędzaliśmy Sylwestra w „Oazie“, „Savoyu“ lub „Europejskiej“! — co stawia mówiącego w jednym rzędzie conajmniej z Wieniawą. Rozumiecie więc że tu chodzi o pewien prestige moralny.

O 8-iej publiczność „odświeżnie“ ubrana zebrała się do teatru i teatryki. Reper-

tuar jest lekki, jak pianka, składa się bowiem z samych ciężkich dowcipów i tustych kawałów. Istnieje głęboko ugruntowana wiara, że jak się spędza Nowy Rok, takim będzie cały rok i dlatego ludzie starają się usilnie Sylwestra spędzić jak najgłupiej, urządzić się i puścić całą gotówkę.

Z teatru idzie się do restauracji, gdzie ma się zamówiony stół. Tu dopiero czeka cię zabawa na całego i prawdziwa rozkosz.

Zaczyna się od tego, że upatrzony przez ciebie poprzednio stół okazuje się zajętym przez jakąś vis major czy pułkownika, a kelner bezradnie rozkłada ręce. Następuje ożywiona wymiana zdań z vis majorem na temat pierwszeństwa do stolika, która łagodnie przechodzi w wymianę biletów wizytowych. Konsekwencje tego obciąża już następny rok. Incydent zostaje na razie zlikwidowany w ten sposób, że kelner welska jeszcze jeden stół między kaloryfer a drzwi do damskiej garderoby i tam musisz sobie uwijć gniazdko.

Ponsowsy z irytacją siadasz wreszcie i zamawiasz potrawę i napoje. Nie żałuj sobie! Jest to jedyna okazja, że możesz jeść i pić ile ci się podoba, a rachunek za-

płacisz dopiero w następnym roku.

Kulminacyjny punkt przyjemności następuje punktualnie o północy. Wszyscy wierzą, że w tej chwili właśnie zaczyna się nowy rok, bo tak powiedział kiedyś jakiś Kopernik, czy Kolumb, a nikomu nie chciało się sprawdzić.

W tym momencie wlec orkiestra rżnie tusz i gaszą elektryczność.

Korzystając z ciemności skwapliwie upuszczasz serwetę, schylasz się po nią pod stół i całujesz w kolano własną żonę, myśląc, że to jej przyjaciółka. Uchodź ci to jednak bezkarnie, bo żona myśli, że to maż jej przyjaciółki. Wycoufujesz się z pod stołu o tyle w porę, że światła jeszcze nie zapalono, a o tyle za późno, że obserwujący cię złodziej zdążył ci już wyciągnąć portfel z tylnej kieszeni spodni.

Gdy światła na nowo rozblyszą, rozkosz dochodzi do zenitu. Wszyscy, nawet tyśi, mają już w czubie. Wszyscy krzyczą, muzyka rżnie. Przy jednym stoliku, ktoś ryczy ochrypłym głosem: sto lat, sto lat niech żyje, żyje nam! W powietrzu unoszą się kolorowe baloniki. Dowcipnie podpalają je zapalkami, aby jękały z hukiem, co wzbudza powszechną wesołość, bo jest piekielnie zabawne. Zreżymie rzucona serpentyna przewraca na twym stoliku butelkę madery. Nigdy jeszcze nie było ci w nowych smokingowych spodniach tak słodko i lepko.

Tracasz się kieliszkami i życzysz znajomym „dosiego roku“ choć nie wiesz oczywiście co to za „dosię“ rok, i oni też nie wiedzą. O czwartej nad ranem, w momencie największego napięcia zabawy i zobopólnego zbratania, na końcu sali wybucha groźna awantura.

— Niech się pan nie zapomina!
— Ja pana nauczę!
— Ja panu pokażę!

Bęc! Bęc!
Wszystcy pośpiesznie opuszczają zakład.

W szatni już tylko jedno, ostatnie małe nieporozumienie: twoje nowe futro na elkach podjął — prawdopodobnie przez pomyłkę — kto inny, zostawiając ci w zamian wyrozumiata jesionkę. Rzucasz się wreszcie do taksówki i jedziesz do domu, dziwiąc się niezmiernie, że po drodze wszystkie kamienie kłaniają ci się w pas, a latarnie foxtrotują na chodnikach. W domu zapadasz w otchłań nieparcieci.

Budzisz się nazajutrz w przedpokoju, przykryty słomianką, z głową wspartą na kaloszach twojej ciotki... Nad tobą stoją: stróż, węglarz, listonosz, roznościeli gazet i kilkunastu innych gentlemanów, których nigdy nie widziałeś i wyciągają życzliwe ręce do ciebie: „Dosiego roku dla Wielmożnego Pana!“

Obywatelu! Oto godnie rozpoczęłaś rok nowy.

Oby ci tak było przez cały rok!
Padalec.

ALLEGRO

To jedyna dobra maszynka do ostrzenia i wygładzenia nożyków do golenia

Świetnie wyostrza nożyki
Nie podrażnia naskórka

ok. 1.000.000
w użyciu.

Oksydowany .. 27
Niklowy .. zł. 33

SKLEPY NOŻOWNICZE, PERFUMERJE.

Główny skład

D|H. „Paryż-Warszawa” Warszawa, Foksał 18

Ceny niższe!!

NA GWIAZDKĘ 4.95 Pończochy jedwabne

Największy wybór przeróżnych pończoch, rękawiczek, skarpetek, reform, apaszek, szali, chusteczek, swetrów, pulloverów i wiele innych cudowności po cenach niższych tylko

w Domu Pończosznicyzycznym **Mariana LEWKOWICZA**

Piotrkowska 46, telef. 152-91
Nadeszły rękawiczki balowe oraz najnowsze wzory rękawiczek skórkowych, reniferowych, wełnianych i trykotowych.

Oddział położniczy SZPITALA EWANGELICKIEGO

przy Domu Miłosierdzia w Łodzi, **PÓŁNOCA 42.**

Poród na III klasie złotych 120.—
• • II • • 220.—
• • I • • 300.—

Powyższe stawki obejmują 10-cio-dniowy pobyt w szpitalu i wszelkie wydatki szpitalne.

Zarząd Szpitala Ewangelickiego przy Domu Miłosierdzia w Łodzi.

Zawiadomienie.

Wytwórnia odzieży dzianej **G. Schumann'a** Łódź, Nawrot 36

przeniesiona została na ul. Piotrkowską 105 tel. 222-11

poleca się nadal łaskawym względem Sz. Klienteli **G. SCHUMANN** Piotrkowska 105.

Tańców Nowoczesnych udziela **Zygmunt Henrykowski** Cegielniana 43, przyw. 67, tel. 168-43.
Nauka w kompletach i pojedynczo.
— Informacje i zapisy od 10 rano do 8 wieczór. —

Komunikacja autobusowa Łódź—Piotrków

Autobusy na powyższej linii odchodzi do Piotrkowa o każdej pełnej godzinie począwszy od 8 rano do 20 wieczór z Dworca Południowego przy ul. Wólczańskiej Nr. 232. Dojazd tramwajem 14. Czas przejazdu 1 godz. 30 min.

Gabinety Kosmetyki Lekarskiej
D-ra med. **MARJI LEWINSONO-WEJ**
Cegielniana 6, telef. 143-63.
Godziny przyjęć dla pań i panów: 10—2 i 4—8.
Czynne są następujące działy:
1. chor skóry i włosów
2. Beaute
3. Kuracyi odmładzających
4. Masażu (ogólny i częściowy)
5. Epilacji (electrocoagulacja, elektroliza)
6. Elektroterapii (djatermia, d'Arsonvalizacja galvanofaradyzacja)
7. Helioterapii (Roentgen, kwarc sollux, kąpiele świetlne)
8. Chirurgii estetycznej (blizny, żyłaki, zniekształcenia, nowotwory i t. p.)
pod kierunkiem **CHIRURGA**
D-ra **Z. LEWINSONA**
ordynującego codz. od godz. 1—4.

Gabinet kosmetyki leczniczej i toaletowej
S. SZWALBE
Absolwentka wydz. lekarsk. Un. Odeńskiego
Zielona № 17
tel. 127-99
Usuwanie wszelkich defektów cery
Usuwanie bezpowrotne i bez śladów szpecących włosów.
Przyjmuje 10—2 i 4—8.

WSZELKI BÓL GŁOWY
USUWA
PROSTEK DO BÓLU GŁOWY
dla porażonych przez przeziębienie, grypy, reumatyzmu, migreny, choroby nerwowe i inne.
ZNAKOMICIE „SOWA”
Apteki St. HAMBURGA i S-ki Łódź, Główna 50, tel. 218-61.

Doktor Klinger
powrócił
i wznowił przyjęcia chorych
Andrzeja 2. Tel. 131-28
Przyjmuje od 9—11 i 5—8.

Dr. med. H. Lubicz
specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczościowych
Cegielniana № 43
telefon 141-32
Przyjmuje od g. 8—10, 12—2, 5—8, w niedzielę i święta od 9—11
Dla Pań oddzielna poczekalnia

DOKTOR H. Wołkowyski
przeprowadził się na ul. **CEGIELNIANA Nr. 36**
telefon 216-90
Specjalista chorób skórnych i wenerycznych. Elektroterapia
Leczenie lampą kwarcową.
Przyjmuje od g. 8—2 przed poł., i od 5—9 w niedzielę i święta od godz. 9—11
Dla pań oddzielna poczekalnia.

KALOTECHNIKA
Gabinet Racjonalnej Kosmetyki **S. WITCZAKÓWNY**
dypl. kosmetyczki
w Łodzi, ul. Piotrkowska 91, lewa oficyna, 1-sze piętro.
Usuwa wszelkie wady i defekty urody, a mianowicie: kurzajki, brodawki, znamiona, kaszaki, ślady po ospie, wagny, zamykanie porów specjalnym aparatem, plamy, zmarszczki, piegi, czerwonosć nosa i rąk. Również wykonuje wszelkiego rodzaju masaże kosmetyczne. Zapobieganie wypadaniu włosów, epilacja włosów elektrolizą, pielęgnowanie włosów. Naświetlanie lampą kwarcową. Vita - lux i Minina.
Porady bezpłatne.
Przyjmuje od 10 r. do 1 i od 2—7 w Upiększanie twarzy, szpil i rąk na bale i wieczory.
„Maquillage”

Natychmiast do oddania **5-cio pokojowe mieszkanie**
frontowe, 1 p. z wszelkimi wygodami, świeżo remontowane, Kilińskiego róg Narutowicza.
Wiadomość Piłsudskiego 72, m. 2, tel. 171-23.

1931

Wszystkiemu naszym Szanownym odbiorcom, znajomym i milionowym rzeszom Szanownych Gospodyni domu, naszym wiernym klientkom, serdecznie składamy życzenia szczęśliwego i wesołego Nowego Roku!

Wpływ Kottontoy
fabr. chem. Katowice-Brynów

Mydło **Kottontoy** z pralką

Nr. 157.

TYLKO TEN
4-ro lampowy odbiornik na sieć **zadowolili każdego**
gdyż jest cechowany w metrach w/g długości fal stacji nadawczych, posiada oświetloną skalę, stroi się przy pomocy jednej łałki i jest całkowicie zautomatyzowany i kosztuje

tylko zł. 985. wraz z lampami
Przyjdź i przekonaj się!

AUDIOFON
ŁÓDŹ, Piotrkowska 166.

ZAKŁADY RADIOTECHNICZNE

Sprzedaż Filców
B. HAMERMESZ
Piotrkowska 22, tel. 210-69
FILCE:
Dywanowe - bobryki, techniczne, tapicerskie, konfekcyjne, siodlarskie, obuwiane-Camele.

Szofer mechanik
z 20-letnią praktyką z pierwszorzędnymi referencjami, władający językami: polskim, niemieckim i rosyjskim
POSZUKUJE POSADY
od 1-go stycznia 1931 r.
Oferty do „Republiki” pod „K. G. 100”.

UWAGA!
Perfumerja „ORCHIDEA”
Wł. M. DOBECKI
Łódź, ul. Prez. Narutowicza 3.
POLECA: Wszelkiego rodzaju wyroby kosmetyczne krajowe i zagraniczne.
Najmodniejsze perfumy dla wytwornych pań i panów po cenach konkurencyjnych.

KALENDARZ „REPUBLIKI” na r. 1931

STYCZEN

1 C Nowy Rok
2 P † Makarego
3 S Genowefy

4 N Tytusa B.
5 P Telesfora M.
6 W Ob. P. Trz. K.
7 S Luc. i Juljana
8 C Sewer. Op
9 C † Marcianny
10 S Agatona P.

11 N Honoraty P.
12 P Arkadiusza
13 W Gotfryda i L.
14 S Eufrozyny
15 C Pawła i Pus.
16 P † Marcelego
17 S Antoniego

18 N Kat. św. Piotra
19 P Ferdyn. Henr.
20 W Fabjan i Seb.
21 S Agnieszki P.
22 C Wincentego
23 P † Rajmunda
24 S Tymoteusza

25 N Naw św. Paw.
26 P Polikarpa
27 W Jana Chryz.
28 S Walerego
29 C Franciszka
30 P † Martyny P.
31 S Piotra Nol.

LUTY

1 N Alibna B. W.
2 P Ocz. N. M. P.
3 W Błażeja B. M.
4 S Anegarego
5 C Agaty P. M.
6 P † Doroty P. M.
7 S Romualda

8 N Jana z Matty
9 P Apolonji P.
10 W Scholastyki
11 S Obj. N. M. P.
12 C Modesta M.
13 P † Katarzyny
14 S Walentego

15 N Faust. i Jow.
16 P Juljanny P.
17 W Aleksiego D.
18 S † Popiel Sym.
19 C Kofrada W.
20 P † Leona B.
21 S Fortunata

22 N Kat. św. Piotra
23 P Piotra Dam
24 W Macieja Ap.
25 S † S. dz. Zygr.
26 C Aleks. Bisk.
27 P † S. dz. Juljana
28 S † S. dz. Romana

MARZEC

1 N Alibna B. W.
2 Heleny Wd.
3 W Kunegundy
4 S Kazim. Kr. W.
5 C Wacława
6 P Marciana B.
7 S Tomasz z Ak.

8 N Jana Bożego
9 P Franc. Rzym.
10 W 40 Męczen.
11 S Konstantego
12 C Grzegorza
13 P † Katarzyny
14 S Leona

15 N Klemensa
16 P Abrahama
17 W Gertrudy
18 S Cyrylla B.
19 C Józefa Obl.
20 P † Klaudji
21 S Benedykta

22 N Katarz. P.
23 P Pelagji i Wik.
24 W Gabriela arch.
25 S Zwiastowan.
26 C Dyzm Eman.
27 P † Jana Dam.
28 S Jana Kapietr.

29 N Wiktora
30 P Anieli W. D.
31 W Kornelji i Bal.

KWIECIEŃ

1 S † W. elk. Teod.
2 C † Wiel. Franc.
3 †† Wiel. Rysz.
4 S †† Wiel. Izyd.

5 N Zm. Ch. Pan
6 P Wielk. Wilhel.
7 W Epifanjsza
8 S Dyonizego B.
9 C Marii Kleof.
10 P † Ezechiela
11 S Leona W.

12 N Wiktora M.
13 P Hermeng. Kr.
14 W Waler. i Just.
15 S Anastazego
16 C Lamberta B.
17 P † Rudolfa B.
18 S Apolonjusz

19 N Tymona M.
20 P Sulpicjusza
21 W Anzelma
22 S Solera i Kaja
23 C Wojciecha
24 P † Fdelisa K.
25 S Marka Ew.

26 N Kleta i Marc.
27 P Teofila i Tert.
28 W Pawła od Kr.
29 S Piotra M.
30 C Katarzyny

MAJ

1 P † Fil. Jakóba
2 S Zygmunta

3 N NMP. Kr. Kor. Pol.
4 P Florjana M.
5 W Pusa V. P. W.
6 S Jana Apostol.
7 C Domiceli P.
8 P † Stanisława
9 S Grzegorza

10 N Izydora Or.
11 P Mamierta B.
12 W Pankrac. M.
13 S Serwacego
14 C Wn. Pańsk.
15 P † Zofji Wd. M.
16 S Jana Nepom.

17 N Paschalisa
18 P Feliksa Kap.
19 W Celestyna
20 S Bernardyna
21 C Julji P. M.
22 P † Faustyna
23 S Andrzeja

24 N Zesł. D. św.
25 P św. Grzeg.
26 W Filipa Ner.
27 S † S. dz. Bedy
28 C Augustyn
29 P x S. dz. Marji
30 S † S. dz. Ferd.
31 N Trójcy św.

CZERWIEC

1 P Bł. Jakuba S.
2 W Marcelina Bł.
3 S Erazma B. M.
4 C. Boże Ciało
5 P † Bonifacego
6 S Norberta

7 N Roberta Op.
8 P Seweryna
9 W Felcjana
10 S Małgorzaty
11 C Barnaby Ap.
12 P † Jana W. On.
13 S Anton. z Pad.

14 N Bazylego W.
15 P Wita. Modes.
16 W Bennona B.
17 S Adolfa B.
18 C Marka i Mar.
19 P † Gerwazego
20 S Sylwerjusza

21 N Alojzego G.
22 P Paulina B.
23 W Agrypiny
24 S Nar. św. Jena
25 C Wilhelma Op.
26 P † Jana i Paw.
27 S Władysł. Kr.

28 N Leona Pap.
29 P Piotra i Paw.
30 W Wsp. św. Pawł.

LIPIEC

1 S Teodoryka
2 C. Naw N.M.P.
3 P † Anatola Hel.
4 S Józefa Kalas.

5 N Anton. Zak.
6 P Izajasza Pr.
7 W Cyryl i Met.
8 S Elżbety Kr.
9 C Weroniki P.
10 P † 7 br. męcz.
11 S Piusa P. M.

12 N Jana Gwałb.
13 P Małgorz. P.
14 W Bonawen B.
15 S Rozesł. Ap.
16 C N.M.P. Szk.
17 P † Aleksiego W.
18 S Szym. z Lipn.

19 N Wina Paulo
20 P Czesława W.
21 W Praksedy P.
22 S Marii Magd.
23 C Apolimar. B.
24 P † Franc. Krysz.
25 S Jakuba Krz.

26 N Anny M. N.M.P.
27 P Aureli. Natal.
28 W Innocentego
29 S Kunegundy
30 C Julitty i Don.
31 P † Ign. Loyoli

SIERPIEŃ

1 S Piotra Ap.

2 N N.M.P. Aniel
3 P Zn. r. św. Szcz.
4 W Dominika W.
5 S NMP. Śnież.
6 C Przem. Pańsk.
7 P † Kajetana W.
8 S Cyrylaka i Lar.

9 N Romana M.
10 P Wawrzyńca
11 W Zuzan. i Dyo.
12 S Klary P. Hł.
13 C Hipolita
14 P † Wig. Euzeb.
15 S Waleb. NMP.

16 N Roach. Oica
17 P Jacka Wyz.
18 W Heleny Ces.
19 S Marian. Ruf.
20 C Bernarda Op.
21 P † Joanny Fr.
22 S Tymoteusz

23 N Filipa i Ben.
24 P Barłomieja
25 W Ludwika Kr.
26 S NMP. Jasn.
27 C Pr. r. św. Kaz.
28 P x Augustyna
29 S Śc. gl. św. Jana

30 N Róży Lm. P.
31 P Raimunda

WRZESIEŃ

1 W Idziego Op.
2 S Stefana K. W.
3 C Szymona St.
4 P † Rozalii P. M.
5 S Wawrzyńca

6 N Zachar. Pr.
7 P Anas. Reginy
8 W Narod. NMP.
9 S Serjusza P.
10 C Mikoł. z Tol.
11 P † Prota i Jac.
12 S Walerjana

13 N Filipa Aleks.
14 P Pod. Kr. św.
15 W Nikodema
16 S x S. dz. Euzeb.
17 S Stygm. św. Fr.
18 P † S. dz. Józefa
19 S S. dz. Januar

20 N Eustachego
21 P Mateusza
22 W Tomasza
23 S Tekli P. M.
24 C NMP. od w. n.
25 P † Bł. Ladysl.
26 S Cypri. i Just.

27 N Koź. i Dam.
28 P Wacława K.
29 W Mich. Arch.
30 S Hieronima

PAŹDZIERNIK

1 C Bł. Jana z Duk.
2 P † Anol. Stróż.
3 S Kandyd. i Ew.

4 N Franciszka
5 P Placyda M.
6 W Brunona W.
7 S Wincentego
8 C Laurencji Pel.
9 P † Dyonizego
10 S Franc. Borg.

11 N Germ. i Firm.
12 P Maksym. B.
13 W Edwarda Kr.
14 S Kaliksta P.
15 C Teresy P.
16 P † Saturnina
17 S Wiktora B.

18 N Łukasza Ew.
19 P Piotra z Alk.
20 W Jana K. Ireny.
21 S Urszuli P. M.
22 C Filipa B. M.
23 P † Ignacego
24 S Rafała Arch.

25 N Kryspina M.
26 P Ewarysa P.
27 W Sabiny P. M.
28 S Szym. i Judy
29 C Narcyza B.
30 P † Edmunda
31 S Symfonjusza

LISTOPAD

1 N Wszystk. św.
2 P Dz. Zadusz.
3 W Huberta B.
4 S Karola Bor.
5 C Zachariasza
6 P † Leonarda
7 S Nikandra M.

8 N Gotfryda B.
9 P Teod. i Ores.
10 W Andr. z Aw.
11 S Marcina B.
12 C Emiljana
13 P † Stan. Kostki
14 S Jukunda B.

15 N Leopolda W.
16 P Edmunda B.
17 W Grzeg. Cud.
18 S Anieli M.
19 C Elżbety Kr.
20 P † Feliksa Wal.
21 S Alberta B. W.

22 N Cecylii P. M.
23 P Klemensa
24 W Jana od Krz.
25 S Katarz. P. M.
26 C Konrada
27 P † Walerjana
28 S Grzegorza

29 N Saturnina
30 P Justyny Ande.

GRUDZIEŃ

1 W Elżgusza B.
2 S Bł. Bianny
3 C Franciszka
4 P † Barbary P.
5 S Anastazego

6 N Mikołaja B.
7 P Ambrozego
8 W Niep. P. NMP.
9 S Walerji P. M.
10 C NMP. Lor.
11 P † Damazego
12 S Aleksandra

13 N Lucji P. M.
14 P Izydora Alfr.
15 W Walerjana M.
16 S † S. dz. Euzeb.
17 C Lararz Flor.
18 P x S. dz. Graci.
19 S † S. dz. Tymot.

20 N Teofila. Julj.
21 P Tomasza
22 W Zenona Hon.
23 S Wiktoryi P.
24 C † Wig. Adama
25 P Nar. Chr. P.
26 S Szczep. i M.

27 N Jana Apost.
28 P Młodziank. M.
29 W Tomasza B.
30 S Eugenjusza
31 C Sylwostra